

خالد ئېرتوغرول

ۋەسپەت

پەندە ۋە ئەسرەن

مەنكى اقرأ الى كى

montex

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

وهسيهت

په‌ند و ئه‌سرين

وهسيهت

خالىد ئىرتوغرول

ناوى كىتېب : وهسيهت

نوسەر : خالىد ئىرتوغرول

وهرگىچى : سىروشت ره ئووف

تىراژ : (۲۰۰۰) دانە

نۆبەى چاپ : يەكەم - پاينى ۲۰۱۲

لە بە پئۆه بەرايەتى گىشتى كىتېبخانە

گىشتىيەكان ژمارە (۱۹۳۴) ى سالى

۲۰۱۲ ى پى دراوه

ناوەندى رەڭمەكانى ئارە

بىنگى سەرەمكى بىلگۈرگەنەمەى بەرەمەكانى ئاوەندى رەڭمەكانى ئارە - سەلمانى / شەقامى پىرەمەند

0770 358 7100 - 0750 106 9589 - 0748 013 4669 ara.m@hotmail.com

© سەرەمە مافەكانى ئەم بەرەمە پارىزاوہ بۆ ئاوەندى رەڭمەكانى ئارە

ئاوەندەكە رەڭگە نادات بە لەچاپدانەمەو كۆپى كردن باخود داہەزاندنى لە سايت و تۆرە كۆمەلاپەتەكان،
باخود خستە سەر شىوازى دەنگ بۆ مېداكان بەھەر شىوازىك یت. سەرىچىكارىش توشى سزای پاسا دەپتەوہ.

وهسپهت

په‌ند و ئه‌سرین

نووسینی

خالید ئی‌رتو‌غ‌رول

و‌مر‌گ‌پ‌رانی

س‌ر‌و‌ش‌ت ر‌م‌ئ‌و‌و‌ف

چاپی یه‌که‌م

١٤٣٣ ک - ٢٠١٢ ز

ئەمە دەستنامەى

تاوانبارىكە

نازانم باسى چىتان بۆكەم؟ لەكوپو دەست پىكەم! باسى ئەو
نەفسە تاوانبارەم كە بوو ھۆكارى چەندە ھاھە!! يان باسى ئەو
نەگەتيانەى كە بوو ھۆكاريان! باسى ئەو ھى كە ژيانى چەند زولم
لېكراوم پەش كرد... ياخود باسى ئەو ھى كە چۆن ژيانى
خۆشەويستەكانم و خىزانەكەم پەريشانكرد!!!

بەردەوام لە ئازارى و پىژدانمدا دەتلىمەو، بۆيە بپيارمداو ئەم
دەستنامەيەم بنووسرىتەو، تا ھەمووان بەگەنج و پىرەو گويىيىستى

بن بۆنه وهی مرقه کان له داوی کۆمه لگه ئاگادار بکه مه وه، به چاوی پر
نه سرینه وه داوا ده که م بنووسریته وه...

ده لیم "بنووسریته وه" چونکه خۆم توانای نووسینم نه ماوه.
من کرده وه کان و هه له کانم له شیوهی وه سیتمانه دا "به تاییه ت بۆ
نه وهی گهجه کان بیزانن" ده نووسمه وه، له کاتی باسکردنی ئه م
پووداوانه دا دلم پره له ئازاری ویزدان.

ده بیته ئه مه به هه رکه سیك که دیته سه ر پریم پابگیه نم که نه و
پووداوانه چه نده ترسناک و ناخۆش و پر تاوان بوون...
به لام چیتر ماوه م به دهسته وه نه ماوه، من که سیتم گه یشترومه ته
کۆتایی پرگا...

که بیر له حسابی نه و گۆرپه ده که مه وه که داوی دوو هه نکاوی تر
پیی ده که م ناخم وه ک پشکو ده سووتیت.
له بهر نه م هۆیه پیش نه وهی مائاواپی له م دنیا فانیه بکه م،
هه له پ بۆ نه وه ده که م که پاستیه کان به وانه ی داوی خۆم بگات،
وه سیتمانه که م بۆ نه وانه ...

تکاتان لی ده که م یارمه تیم بدهن، به لکو ئیوه بتوانن نه و
گونا هانه ی که کردومن و شیاوی لیخۆشبوون نین به که سانی تر
پابگیه نن، بۆنه وهی ده رک به و هه لانه بکه ن... نه گه ر چی که میش
بیته ویزدانم ئاسوده ده بیته...

من گه نجیکی یاخی بووم، گویم له قسه نه ده گرت، چی به میښکدا بهاتایه ده مکرد، قوڼاغی ئاماده ییم زۆر به دلته پی به سه ربرد. وهك کوپی تاقانه ی باوکیکی ده وله مند به و ئیمکانیا تانه ی که له به رده ستمدا بوون چی به عه قلمدا بهاتایه به خو به زلزانو بی په رواییه وه ده مکردو وهك گه نجیکی له خو بایی و بی مه سنولیته که ورده بووم.

له وسالانه ی که مه مووان له هه ولی کۆشش کردو ده رچووندا بوون، من خه ریکی پیلان دانان بووم بۆ ئه و کچه ساده و پاکانه ی ده ورو به رم و، بیرم له وه ده کرده وه که چۆن بیانخه مه ناو داوی خو مه وه. ماستاوچییه کانی ده ورو به ریشم که به پاره ی پۆزانه ی من ده ژیان هاوکارییان ده کردم، وهك پۆلیسی پشکنه ر ده که وتنه دوا ی ئه و کچانه و سه رکه وتو بوون له هینانیا ن بۆ ئه و شوینانه ی که من ده مویست...

باوه ر بکه ن له کاتی کدا که ئه م به سه رهاتانه ده گێرپه وه، دلم ته نگ ده بیت و ده لئی خوین و روژم بۆ میښکم ده بات، چونکه ئه و کارانه ی که ده مکرد ئه وه نده زالمانه و، نه فره تی بوون که خوژگه م ده خواست که ببو مایه به هه زار پارچه وه ببو مایه به خوړاکی جانه وه ره کان ئه وه بۆ من باشت بوو.

دهستم چوه خوینی چنده ها کچی مه ژار، خه یالی چنده ها بی
 تاوانم شیواند، ژیانی چنده ها کچی ساده و پاکم پەش کرد!
 هیشتا له پۆلی دووه می ئامادهیی بووم، له فیلاکەیی باوکمدا
 چنده ها گوناهمی ترسناکم نه نجام دەدا... خیانتی وه هام ده کرد که
 ئیستا وه ک پشکۆ ناخی خۆم ده سوتینن، به شیوه یه ک نه و فیلایه
 شایه تی ده یه ها نمونه ی فه ریادو پارانه وه ی بی چاره یی نه وان
 بووه...

باوه ژنه که م منی وه لانا بوو، باوکیشم به هۆی کاره که یه وه به رده وام
 له سه فه ردابوو، بۆیه ئاگاداری کاره کانم نه بوو، نه ک نه وه ش بگره
 ده ست و پێوه نده کانی پاسپاردبوو که نه یانده هیششت بکه ومه
 به ندیخانه وه نه مه ش زیاتر ئازایه تی و بی په روایی پی به خشی بووم.
 باوه ژنه که م چاوه پوانیه کی شاراوه ی هه بوو، نه گه ر به اتایه و من که
 تاقانه ی مال بووم له نێو نه و نازو نیعمه ته بی سنوورده دا به یه کجاری و
 به شیوه یه کی خیرا ون ببوومایه، میراتی باوکه پش سپیه که م بۆ نه و
 ده مایه وه، من ده مزانی، نه و به نه یینی خوازیاری مردنی من بوو.
 باوکم له به رامبه ر نه و خیزانه زۆلم لیکراوانه ی که له دوا ییدا
 به دبخت بوو بوون له مه ر جارێکدا به پاره به ره نگاریان ده بوویه وه و
 منی له ژێر دهستی یاسا درده مینایه وه.

له پاستیدا به دەر له هه موو ئه و نه گبه تییانه، من کیشه یه کی ترم
هه بوو، کیشه ی من نه بوونی باوکیک بوو که له هه ساتیکدا پیم بلتیت:
"به سته"! به دوامدا بیت و دلسۆزانه سه رزه نشتم بکات و لیم
بپرسیتته وه.

هه روه ها نه بوونی دایکیکی میهره بان بوو که له بهر من خه وی لی
بزیپت، هه موو ئه مانه کاری شهیتانیان ئاسان کردبوو که منی به ره و
پیی خراپ هان ده دا...

هه روه ها پیی ئاسان کردبوو بۆم ببه مروفیک که چیم بوویت و
چۆن به ویت ئه نجامی بده م.

کاتیک گه یشتمه قۆناغی کۆتایی ئاماده یی، برای کچیک
ده ستگیراندار که من زیانم په ش کردبوو که وتبووه شوینم، ته نانه ت
چه ند جاریکیش ته نگي پی هه لچنی بووم، به لام له سایه ی ئه و
ماستاوچیپیانیه که نه مده هیشت لیم دوور بکه ونه وه بۆ ماوه یه ک له و
به لایه پزگارم ببوو، به لام ئه و گه خه بهرچاوی په ش بووبوو وازیشی
له من نه ده هیئا. پیتش ئه وه ی ئه و من بسپرتته وه و له ناوم ببات پتیویست
بوو من ئه و بسپرمه وه و له ناوی بهرم...

پیلانیکم بۆ پیاوه کانم دارشت...

دوو ان له و پیاوانه ی که هه موو پۆژیک گیرفانم پر ده کردن له پاره
ناردمن بۆی، تاوانه یه کی باشی فیر بکه ن.

ئەو گەنجە ماستاۋچىيە دېندانە، بەنيوہ شەو چووبوون دابوويان
 بەسەر مالى كوپرەكەدا، لەبەرچاوى دايكو باوكيدا شويتنى ساغيان
 بەلەشيەوہ نەهيشتبوو، ھەركەسيكيش لەمالەكەدا ويستبووى بەرگى
 بكات خستبووانە ژيەر پييانەوہ لەكاتيكشدا كەويستبوويان لەمالەكە
 بيتنە دەرەوہ، دايكى كە ژيەر پييان كەوتبوو دەم و چاوى پەر خوین
 بوو بوو دوعاى لى كىردبوون و وتبووى:

— توانامان نىيە لەبەرامبەر ئىوہدا! بەلام ئىوہ ھەوالەى لای خوا
 دەكەين يان ئىصلاحتان بكات يان لەناوتان بەریت.

بى گومان لەوكاتەدا كەسيكى وەك من كە پىم وابوو دەتوانم ھەموو
 شتيك بەپارە بكېم، دوعاكردى ئەو سەملەيكراوانە بەلاموہ گرنگ
 نەبوو.

بەلام ئەو كىردەوانەش ھەلەيەكى گەورەبوون، بەلى بەلای منەوہ
 ئەو خيزانە پىويستيان بەوانەيەك بوو، بەلام چوونە سەر مال
 ھەلەيەكى گەورەبوو، نەدەبوو ئەو كارە شيتانەيە لەوى بكرايە.

جاری ھەرنەدەبوو دەست لە دايكو باوكى بەرز بكرايەتەوہ
 ئەوہش نەك لەبەرئەوہى عەيب ياخود گوناھ، بەلكو لەوہ دەترسام
 ئەوہى ئەوان كىردبوويان تاوان بوو، ئەگەر نا من لەو سالانەدا ھيچ
 ھەستيارىيەكم بى "عەيبەو، گوناھ و، بەھەشت و، دۆزەخ و، بەھا
 مەعنەويەكان" نەبوو.

بۆنۈەى لەبەر ئو ھەلەيەى كە كەردبووم نەكەومە مەحكەمەو،
 يەككە لەپياو ھەپىزەكانى باوكم لەنيو ھەودا بەئاگامىتايەو و بۆ
 چارەسەرکردنى كىشەكەم ناردەم بۆ ئو مائە. كاتىك پياو ھەو ھەو
 چووبو ھەو مائەى كە ناردبووم بۆى، خىزانەكەى لەھالەى
 پەريشاندا بىنى بو، كۆپەكە لەچەند شوپىنىكىدا شكاوى ھەبو،
 دەم و لوتىشى پىكرابوون لەخوین، دايك و باوكىشى لەو پەريشان
 تىبوون، كچەكەشيان كە ئىمە خيانەتمان لى كەردبو وەك ئو ھەو
 ەقلى لەدەستدا بىت لەگوشەيەكدا فەريادى دەكرد، بەلام
 لەبەرئو ھەو ترسيان لەبەرپەرەكانى ئىمە ھەبو نەشچووبوون بۆ لای
 پۆليس... پياو ھەو باوكم ھەرلەویدا مەسەلەكەى خستبوو ژی
 كۆنترۆل ھەو دكتورى بانگ كەردبو، شكاوى كۆپەكە و بىنى دايك و
 باوكەكەى تەداوى كەردبو، دواترىش ھەزار جار داوى لىبوردنى لى
 كەردبوون و بەشەك پەرەى لەگىرفانى دەرھىتابو وىستبووى بىدات بە
 باوكەكەى لەبەرەمبەردا باوكەكە ھاوارى كەردبو بەسەريدا:

-ئىو دەتەنەو پەشەرەفەى ئەم خىزانە بەپارە بكەن!! ئىمە زۆر
 ھەزارىن، بى كەسەن، غەريبن، بەلام ھىچ كەس ناتوانىت شەرەفو
 كەرامەتمان بەپارە بكەيت.

مەترسەن! شكاتىشتان لى ناكەم، چونكە لەھەموو شوپىنىك پياوتان
 ھەيە، كەس كۆى لەئىمە ناگريت، ھەم دووبارە دىنەو ھەو دەبنەو

بەبەلە بەسەرمانەو، بەلام ئىمە شىكەتلى خۇمان دەمىكە كىردۈرە لاي
پەرورەدگارمان، ئەو بەئەندازەيە دادورە كە مافى زولم لىكرار
ناخاتە ژىر پىيانەو...

دەرەنگ يان زووش مافى ئىمە تان لى وەرەدە گىرتەو.

ئىوۋە لەئىمە نا، بەلگو لەو بىرسن!

پارەكەيان دابوويەو بەپوويىداو دەرگاڭشيان بەسەردا
داخستىبووۋە ئەو مەنى زۆر خۇشحال كىرد، بەخۇم وت ئۇخەي!
هەرچۇنىك بى شىكەت ناكەن، دوويارە پىزگارم بوو، لەبەر ئەو
شىكەتەشى كە لاي خودا كىردبوويان هېچ بەخەيالىمدا نەدەهات
تەنانت نەشەدەترسام.

مەن لەناو ئەو ئىمكانىياتانەي كەباوكم پىي بەخشى بووم، چىژم
لەخۇشپىيەكى ژەھراوى دەبىنى.

ھەرسى چوار مانگىك سەيارەكەم دەگۈپىو لەپىناو كەيفو خۇشى
خۇمدا لەگەل چەند ماستاوپىيەكدا بەردەوام بووين لەدەست خىستەنە
گىيانى خەلگى و تىكەدانى ژيانيان. يەككە لەمامۇستاكەن كە لەنەزىكەو
چاودىرى خالمانى دەكرد پۇژىك مەنى بانگ كىرد بۇزۇورەكەي و بە
پوويەكى گىزەو دەستى كىرد بە قىسەكردن: سەيرەكە موپات، مەن
تەمەنم گەيشتۇتە پەنجايەك سال، ئەو تەلەبىر نەچىت كوپم!

هەرکە سېڅ ئازارى كەسانى تېرىدات خۇيشى ئازارى پى دەگات،
 هەرکە سېڅ مالى كە سېڅ ويران بکات خۇيشى مال ويران دەبىت ئاهو
 نەريادى زولملىكراو ئەوئەندە كارىگەر، لەتوانايدايە ئەو بکات كە
 هېچ جەلادىكىش پىي ناکرىت، ئەگەر بەزەبىت بەو بى گوناھانەدا
 نايەتەو، بەزەبىت بەخۇتدا بىتەو، وازلەم كارە نەشیاو ناشىرینانە
 بېتە.

هەرکە سېڅ يارى بەنامووسى خەلگ كرىبىت بەدلتىيايەو يارى
 بەنامووسى كراوئەو، مەن ئەمەم لەدرىزايى تەمەندا بىنىو،
 شايەتى زۆر كەس بووم كە باجى قورسیان داو، چونكە مافى
 خەلگيان پىشیل كرىوئە ئەمە جگەلەوئە هەرکە سېڅ كچىكى پاك
 مەلبخەلەتینىت خودا سزايەكى وای بۇ برپوئەتەو كە بىتە پەند بۇ
 مرقۇئايەتى.

كارى مەن ئاگادار كرىنەوئە تۆپە، مەن پىم وایە، وەك چۆن ئەو كچە
 مەژارانە، بەرەو خۇكۇشتە دەبەيت و دونیايان لى دەكەيت بە دۆزەخ،
 پۆژىك دىت تۆش باجى زۆر قورس دەدەيت.

دەمەوئە پىت بلىم پۆژىك ئاھى ئەو كەسانە تۆ لە ئازارىكى زۆردا
 دەخنىكىنى.

سەيركە كوپم! ھىتۆ پارە ھەموو شتىك نىيە، ئەوانەى ئاھى زولم
 لىكراويان لەسەر بووبىت، تا كۆتايى تەمەنيان ئازاريان چەشتوئە.

وازيبئنه ! له م کاره ناپه سهندو قیزه ونانه په شیمان به ره وه .

پیش نه وهی قسه کانی ته واو بکات چوومه دهره وه، من پټوېستم به و جوړه ناوازانه نه بوو.

نه و پوځه دووباره وه کاري هميشه ييمان، پيلانتيکی تاييه تمان بوخومان داپشت به نيازبووین نيواره که ميک پابویرين چهند ژورديکی ئوتيلیکمان گرت، به نيازی پابواردن له گه ل چهند کچيکی دهره وهی شار که هلمان خه له تاندبوون.

نه و کچه هه ژارانه، تازه دهاتنه شاره گه وره کان بځ خویندن، نه وان که سانتيک بوون که به هيچ شيويه ک بيريان له خراپه نه ده کرده وه همووانيان وه کخويان به دل سافي دهاته پیش چاو، نه وان نه وهنده ساده بوون که له خه يالی داهاتوويه کی دلخوشدا بوونو ته نانه ت له بيري نه وه دابوون که هاوسه رگيريمان له گه لدا بکن.

نه وان له کوئی بيانزانيايه به هوی نه شاره زاييان له ياری عه شقد او دوور له کونترپولی دايکو باوکيان و له ناو نه و جوانيه سيجراوييهی شاره گه وره کاند چييان به سر ديت ! .

نه و فيلمه به ناوبانگه، دووباره له په خشدابوو، ديمه نه ناسراوه کان دووباره ليده درانه وه، ديسان هه مان دراماو هه مان ئازار دووباره ده بوويه وه، نه و شه وه سی کچی پاک که ده ستیان به رده ستي هيچ

پیاویک نه که وتبوو هه موو ئاوات و چاوه پوانی و عیشق و خوشه ویستیان
له ژوره کانی نه و ئوتیله دا چوه ژیرخاکه وه.

پێویست دهکات باسی دواى نه و ههتان بۆبکهه؟

دواتر بیستمان که یه کێکیان نهیتوانیوه بهرگهی نه وه بگرییت که
دایک و باوکی به و بابته بزانن له بهر نه وه خۆی کوشتووه، یه کێکی
تريشیان که وتبووه حاله تێکی خراپتره وه و باندیکی له ش فرۆشی
یه خه یان پێ گرتبوو، سییه میشیان له داخی نه و کاره وه حشیانه ی
که به سه ریدا هاتبوو ژیری له ده ست دابوو، ده بوو ته مه نی
له نه خۆشخانه ی ده روونی به سه رببات.

پیاوه کانی باوکم به سه رف کردنی برێک پاره ی زۆر توانییان له م
کاره ش قوتارمان بکه ن.

چیتر پق و قینه به رامبه رمان زۆر زیادی کردبوو، چه نده ها خه یزان
به دوامه وه بوون و بقی نه وه ی بمخه نه داوه وه پۆژیان ده ژمارد.

پیاوه کانی باوکم کاتێک هه ستیان به مه کرد، چاودێری تایبه تیان
پێکخستبوو (٢٤) کاتژمێر پاسه وانییان ده کردم.

به لام بارى نه و ژيانه دوور له مرۆفایه تیه ی من نه وه نده قورس
بووبوو که هه زده که م واز له باسکردنی به یتم ته نانه ت نامه ویت بیه وه
یادم.

ئەمە چۆن پروویدا؟

با ئەو شتان بۆ باس بکەم.

بۆم دەرکەوت کە ژنە گەنجەکی باوکم دووسال لەمەوبەر
پەییوەندییەکی قیزەونی هەبوو، لەبەرئەو شەهەمیشە منی بۆ کاری
نەشیاو هان دەدا، لەهەر فرسەتێکدا پێی دەوتم: "تۆگەنجی لەگەڵ
ئەو شدا جوانیت، لەبەر ئەو چۆڵ لەژیان ببینە."
ئەو منی لەگەڵ گوناھەکانی خۆیدا تێوەگلاند.

ئەم بابەتە تەنانت بۆمنێک کە ناموس و عیفت و پێز هیچ
بایەخێکیان نەبوو لەلام، کاریگەر بوو.

بەلامەو ئەسایەیی بوو کچ و خاتوونی خەلکی ئەو بێپێزییەیان
بەرامبەر بکڕیت، بەلام کاتێک دەهاتە سەر باسی خۆمان کاریکی
قیزەون بوو، هەستیکێ سەیر لەناخمدا پەیدا بوو.

بۆ یەکەجار مەسەلەی ناموس و عیفت بەو جدییاتە وەرگرتبوو و
لەناخی خۆمدا سزایەکم بۆ باوەژنەکم بپێبوو. هەرچەندە تەنها
من و باوکم بەو پووداوەمان زانیبوو.

باوکم کاتێک لە ئیش گەپابوو بەو مائەو، خێزانەکی لەگەڵ
گەنجێکدا گرتبوو کە تازە لە عەسکەری گەپابوو. ئەو گەنجەش
برای کچێک دەرچوو کە بەهۆی خیانتی ئێمەو ژیانی بۆ دۆزەخ
گەپابوو.

تازە بە تازە خەریک بوو قسەکانی مامۆستا کەم دەهاتنەدی..
پەنگە لە بەرئەوه‌ش بوو بێت بۆ یەکەجار هەستم کرد... "کۆمە لە
شتانێکی خراپ چاوه‌پێمن"

کابرا پیلانێکی لەم شتێوەیە داپشتبوو و بە خۆپاگرییەوه
چاوه‌پوانی ئەم پۆزەیی کردبوو، تەنانەت لەوه‌شدا سەرکەوتوو بوو کە
توانیبوو تاناو مائی ئیمەش بێت، بەوه‌شەوه‌ نەوه‌ستابوو
باوه‌ژنە کە شمی بە دەست هێنابوو.

بەلام شتێک هەبوو هێشتا نادیاربوو، ئەویش ئەوه‌بوو کە ئایا
باوه‌ژنە کە ی من نیەتی هێنابوو ئەو گەنجە لە پێ لابەت یاخود ئەو
بە پیلان باوه‌ژنە کە می خستبوو داوه‌وه‌؟!

لەگەڵ باوکەدا پێکەوه‌ کارەکانمان پێکخست و پیاوکۆژیکمان بۆ
کوشتنی ئەو گەنجە پەیدا کرد.

بەلام لە کاتی کەدا پیاوکۆژە کە بە نیازبوو گەنجە کە بکوژێت خۆی
کەوتبوو ژێر دەستی ئەو گەنجە چا و کراوه‌یه‌و بە برینداری و بە
ئەستەم توانیبوو خۆی لە دەستی پزگاریکات.

ئەو پووداوه‌ ئیمە ی زیاتر شلەژاند، ئەگەر بهاتایەو ئەو هەوالە
بگەیشتایە بە دەزگا کانی راگە یاندن هەموو ناویانگ و پێگە ی باوکم
لە دەست دەچوو، لە بەرئەوه‌ پیلانی کوشتنی باوه‌ژنە کە شمان لە لایەن
ئەو پیاوکۆژە ی کە بۆ ئەویشمان گرتبوو هەلۆه‌شاندەوه‌.

به لّام باوه ژنه که م ئه و نه ده فیل بازبوو، ههستی کردبوو که شتانیك
خه ریکن پوو ده ده ن بۆیه له ماوه ی یه ک کاتژمیڤدا چوو له ناو لیستی
و نیووه کانه وه به م شیوه یه ش ژیا نی خۆی پزگار کرد.

به لّام هیشتا مه ترسیه کان له سه رمان لانه چوو بوون، هیشتا پتویست
بوو ئه و گه نه به بی ده نگ بکریّت، چونکه ئه گه ر قسه ی بکریه
ده بووه کی شه یه کی گه و ره بۆ باو کم.

بابه ته که ئه و نه ده گرن گ بوو به لاما نه وه، که خۆم له گه ل سێ
له پیا وه کانه دا بریاری کوشتنی ئه و گه نه مانه دا، ته نانه ت توانیمان
له په نه انه کدا بیگیرین، به لّام بی ناگا له و به لا و نه هه مه تیانه ی که
چا وه پێیان ده کردین.

ئه و گه نه به له به رام به ر چوار که سدا پارێزگاری له خۆی ده کردو
ئیمه ی تووشی سه رسو پمان کردبوو، ئه و که سیکی هه له شه و به رچا و
په ش بوو، ده میك بوو مردنی له به رچا و گرتبوو، بیگومان ئه و وه زعه
به نا زاره ی که خۆشکه که ی تی ی که وتبوو به ته واوی بیرو مۆشی له به ر
بریبوو، ژۆڤ داخ له دل بوو لیمان...

به و چه قۆ گه و ره یه ی ده ستیه وه به رگری له خۆی ده کرد،
نه ی ده هیشتا ته نانه ت هه نگا و ئیکیش لێ نزیك ببینه وه.

کاتیک زانیم ئەم نیشە وا ناپوات دەمانچەکەم دەرمیناو پەنجەم
پادانا ئەوەی سەیر بوو لەویدا ئەوەبوو، هەرچیم بکردایە دەمانچەکە
تەقەئە دەکرد چونکە گیرابوو.

گەنجەکە ئەوەی بەفرسەت زانی و زیاتر وروژاو وەك شیت
چەقۆکەئێ بەرەو پوومان دەوێشاند، نەمانتوانی پابکەین،
هەرچوارمانی دا بە زەویدا، وادیاربوو هەرسێ پاسەوانەکەم بە
سەختی برینداربوویون ئەوەبوو هەرلەویدا گیانیان دەرجوو.

منیش لەسەر سورمانیکی گەورەدابوو، حەپەسابوو!
ئەو گەنجەش بەهۆی ئەوەی لەلایەن یەكێك لە پاسەوانەکانمەوە
بریندار کرابوو کۆتا ساتەکانی دەژیا، بەلام ئەو لەمەردن نەدەترسا،
نیازی ئەو بریتی بوو لەتۆڵەسەندنەوە لەمن، کاتیک زانی کە خەریکە
دەمریت کۆتا هیزی خستەکارو چەقۆکەئێ دەستی لی وێشاندم.
نەمانتوانی پارێزگاری لەخۆم بکەم و چەقۆکەئێ لێدام، لەپاستیدا
ئەمە ئەو پووداوەبوو کەژيانمی پەش کرد.

لەوکاتەدا کەویستم پابکەم بەچەقۆکە پێک لەپشتەوێ دای
لەکەمەرم، هەستم بە ژانیکێ وەها کرد وەك بلێی گێم تی بەربووییت و
لەچەند چرکەیکدا هەموو گیانمی سووتاندییت، دواتریش لە هۆش
خۆم چووم.

له وکاته دا وهک پارچه گزشتیک که و تمه سه زه وی، له ته نیشته
که نه که وه که خه ریک بوو به هیواشی گیانی ده دا، به بی جوو له سه زه
زه وی که وتم.

له خوار قاچی نه و که نه ی که له کاتی پاراستنی ناموسیدا
به سه ریه رزییه وه گیانی له ده ستدا.

ژیانی دۆزه خیی من خه ریک بوو دهستی پی ده کرد، بیگومان نه وه
ژیان نه بوو که منی تیا بووم، هه ساتیکی مردنیک بوو. مانه وه م ته نها
بوو نه وه بوو بیه په ندو، سزای هه له و تاوانه کانم وه ریگر مه وه.

نه و چه قویه ته مه منی له ناو برد و له که مه ر مه وه بوو خواره وه تووشی
شه له ل بوو، ته نانه ت زور به زه حمه ت ده متوانی ملم به پتیکی پابگرم،
نایا پیویست ده کات باسی نه وه تان بوبکه م؟ کاتیک که سیک که به حال
پی به سه زه وی دا ناوه مه حکومی سه رجیگه ده بیته، چه نه ده
حاله تیکی ترسناکه بوی!

به لام نازاره کانم هه به مه شه وه نه وه ستان، تومه س خوی که وه
نه م سزایانه ی بۆ منیکی پوچ تاریک و جانه وه ر ئاسا به گونجاو زانیبوو،
نه ویش ته نها له نیستادا.

نه ی دواتر؟

ته نانه ت بیر کردنه وه ش لیی ده ی ترساندم.

له بهر نه وهی هه واله کان گه یشتنه ده زگا کانی پاگه یانندن، باو کم نه یتوانی له وه زیاتر بهر گه بگریږتو له نه نجامی به رزبوونه وهی په ستانی خوین، توو شی خوین به ربوونی میښک هاتو گیانی له ده ستدا.

هه رچی مال او سامان هه بوو بژمنو باوه ژنه که م مایه وه. نیتر باوه ژنه که م له بهر نه وهی ده یتوانی به ئاسانی جله وی کاره کان بگریږته ده ست به به شه که ی خویشیه وه نه وه ستا، به لکو ده ستی به سر به شه که ی منیشدا گرت، به بیانوی نه وهی من به هوی نه خوشیه که مه وه ناتوانم خوم به پړوه به رم.

به وه شه وه نه وه ستا، وه ک بلایی ده یویست توله له منو باو کم بکاته وه هه ر پړوهی ناوی له گه ل ناوی پیاوړیکدا ده هیئرا.

به لام له پاستیدا نه وهی که منی دلته نگ کړد بوو نه مه نه بوو، به لکو نه وه بوو کاتیک باو کم مرد هاواری کړد:

- بکوژی من مورات بوو.

په ننگه نه وه توله ی ئیلاهی بوویت! ئیدی من له نیو ئاهی زولم لیکراوه کانداه تلامه وه.

نه ی دواتر؟

ئیسنا له نه خوشخانه یه کی تایبه تداو له و ژووره ی که بژم ئاماده کراوه ته داوی ده کریم، نازانم نه مه ته داوییه یاخود سزای

دۆزه! چونکه ئوۋەندە پوۋداۋى پپ نەيتنى بەدۋاى يەكدە پىزىيان
بەستۋە كەھەموو پۆژىك ھەزار جار ئاۋات بەمەرگ دەخۋازم لەناو
ئازارىكى ۋەھا دام كەئەگەر لەناو ئاگرىشدا بسۋوتىم ئوۋەندە ھەست
بەئازار ناكەم.

چۆن؟ بابۇتان باس بكەم

ئوۋەنەخۇشخانەيەى كە چاۋدېرىكردنى منى لەئەستق گرتبۋو،
لەبەرامبەر ئوۋەبەر پارە زۆردەدا پزىشكىكى شارەزايان لەبۋارى
نەخۇشەكەمدا دابىن كردبۋو.

كاتىك چاۋم پىكەوت خەتە ترسناكەكانى دەم و چاۋى و سەرنجە
لەرزۆكەكانى كەمۇفیان دەخنكاند منى بى ھۆش كرد.

لەتەمەندا يەكەمجاربۋو ترسىكى ۋا پپ نەيتنىم لى بىنىشەيت.
ھالەتى شەلەكەم زۆر زىادى كردبۋو، تەنھا دەمتۋانى كۆنترۆلى
سەرم و بەشىكىش لەسەروۋى كەمەرمەۋە بكەم، لەھەموو
كاروبارەكانمدا پەرستارەكان ھاۋكارىيان دەكردم.

بەپىۋەبەرى نەخۇشخانە ھاتەلام ۋتى:

- چىتر ناتۋانين لەچارەسەرت بەردەوام بىن.

پرسىم:

- لەبەرچى؟

وه لامي دايه وه، وتی:

- پاره ی داواکراو سه باره ت به تو نه دراوه، ناتوانین به م شیوه یه
به رده وام بین.

پرسیم:

- چۆن شتی وا ده بیّت؟

وتی:

- په ننگه ئاگادار نه بن، چیتړ ئیوه هیچ پاره و سامانیکتان نه ماوه،
همووی دایکتان وهری گرتووه، ئه ویش له باره ی چاره سه رتانه وه
هاوکاریمان ناکات.

من چاوه پړی نه وم ده کرد... نه و ژنه شه ی تانه میراتی باو کمی به
هیچ شیوه یه ك له گه لمد ا به ش نه ده کرد، ئیستاش له گه ل
خوشه ویسته کانیدا پوژده کانی به خوشی به سه ر ده برد...

به م حاله مه وه نه مده توانی ته داخولی بابه ته که بکه م، ته نانه ت
نه گه ر بشم ویستایه یه ك به نده ی خودا ئاماده نه بوو هاوکاریم بکات.
چاوه کانم داخست له ئازاری نه وه ی هه رساتیک نه گه ری نه وه هه بوو
فری بدریمه کولان.

بۆ یه که م جار هه ستم به بی چاره یی ده کرد، که واته بی چاره یی
نه مه بوو... که واته نه مه ئامی نه و که سانه بوو که پوشنایی ژیانیانم
کوژانده بوو یه وه.

سەرم داخست و بى ئەو ەى بىوان كۆنئۆلى فرمىسكە كانم بكم
وتم:

-فرىم بدهن و پزگارم بكن، دياره "دادوهرى ئىلاھى" ئەمەى
دەوئت.

لەو كاتەدا ئەو دكتۆره مىزاجىيەى كە لە سەىر كۆرەنە كانى دەترسام
هاتە ژوورەو وەو وتى:

-شتى وا نايئت!

زۆر سەرسامى كردم، بەردەوام بوو وتى:

-نەخۆشكى وەها لە چ بارىكدا ەىە با ببئت، ناتوانىن لە چارەسەرى
داىپرېنو بىنىرىنە دەرەو، ئەمە تاوانە.

بەپۆرەبەرى نەخۆشخانە كە لىتى راست بوو ەو.

-چارەى ترمان نىيە، ئىرە كۆمەلگەىەكى خىرخوازى نىيە، كەسك
بئتە ناو نەخۆشخانەىەكى وەها مۆدىرنەو، پئوىستە پارەكەشى
بدات، ئەگەر ناشتوانئت پئوىستە بېوات.

ئەو دكتۆرەى كە بۆ چارەسەرى من دانرا بوو لە ەلۆئىستىكى
چاوەپوان نەكراودا وتى:

-كارى من ەشتنەو ەى نەخۆشەكانمە لەژياندا، بەبەرچاوى خۆمەو
ناتوانم ئەوان بەرەو مردن بەپى بكم، ئەگەر پئوىست بكات خۆم

پاره‌کەیان دەگرمه ئەستۆ، بەلام پێگه ناده‌م له چاره‌سه‌ر
بیوه‌ستین.

- که‌واته ئێوه له چاره‌سه‌ی به‌رده‌وام بن، ئێمه‌ش له ب‌ره‌پاره‌ی
مانگانه‌تان به‌شی تی‌چوونی ئەم نه‌خۆشه ده‌برین.

به‌بی هیچ دوودلیه‌ك وتی:

- زۆر چا‌كه.

ئە‌مه گه‌وره‌ترین شو‌ك و سه‌رسوپه‌مانی ژیا‌نم بوو، نه‌مه‌ده‌توانی
له‌میش‌كه‌دا جی‌ی ب‌كه‌مه‌وه كه شتی‌کی وه‌ها له‌م دونیا‌یه‌دا بوونی
هه‌یه، چون‌كه یه‌كه‌مجارم بوو تووشی چا‌كه‌یه‌کی بی‌ به‌رامبه‌ری له‌و
شی‌وه‌یه ب‌بم.

ئە‌مانه ئه‌و شتانه بوون كه به‌دونیا‌ی من ئاشنا نه‌بوون، لای من
هه‌موو شتی‌ك پاره‌و به‌رژه‌وه‌ندی بوو، ئە‌گه‌ر پاره‌ نه‌بوا‌یه هیچ كارێ‌ك
بۆ هیچ كه‌سی‌ك نه‌ده‌كرا و به‌رژه‌وه‌ندی نه‌بوا‌یه چا‌كه له‌گه‌ڵ كه‌س
نه‌ده‌كرا...

ئە‌و دكتۆره ترسنا‌كه، پوو‌گرژه له‌به‌رچی مانگانه ئه‌و هه‌موو
پاره‌یه‌ی بۆ من خه‌رج ده‌كرد، ئایا ئه‌و كا‌برایه شی‌ت بووبوو؟
واسه‌رم لی‌شی‌توایوو، كه‌نه‌مه‌ده‌توانی واتایه‌ك بۆ ئه‌و هه‌لسو‌كه‌وته
بدۆزمه‌وه...

تەنانت بەرپۆھ بەرایەتی نەخۆشخانە کەش زۆر سەریان سوپما بوو
 لییان پرسیبوو:
 - جەنابی دکتۆر، تۆ دانیایت لەو بەلێنە ی کە داوتە؟
 ئەویش وتبوی:
 - بەلێ، ھەر وەك چۆن بەلێنم داوھ.
 دووبارە نەیان توانیبوو تیگەن.
 - ئەو خزمەت؟
 - نەخێر!
 - کەواتە، دۆستێکی ناسیاوتە.
 - ئەویش نییە.
 - کەواتە لەبەرچی؟
 ئەو سەری داخستبوو و بۆ ماوێک بیری کردبوویەو، دیاریوو
 لەسەری دا پەشەبایەکی نەینێ ھەلی کردبوو. دواتر وتبوی:
 - تکایە پێز لە بریارە کەم بگرن.
 لەو کاتەدا نازانن کە چۆن سوپاسم کردو چۆن مەمنونیی خۆم
 دەریزی و لێی پارامەوھ.
 تومەس لە پشت ئەم کارەوھ مەبەستێکی ھەبوو، بابەتە کە بەو
 شیوھە نەبوو کە دیار بوو.

له بهر نه وه بوو كه قورسترين و به نازار ترين سوپرايزه كاني ژيان
چاوه پييان ده كړدم.

نه و پوڅه له كاتيكدا كه من ليپرسينه وه م له گه ل پابردووی پر
په زاله تی خومدا ده كړد، نه و دكتوره پر نه ننييه هاته ژوره وه.

له كاتي ته داوييه كاندا هيچ قسه ی له گه ل نه ده كړدم و پووی
پي نه ده دام، بڼه حالې په ريشان و په ك كه وتووم هيچ دلته وايي
نه ده كړدم و هيچ زه رده خه نه ی بڼه نه ده كړدم. نه مده توانی به هيچ
جوړيك له كړده وه كاني تيېگه م.

ديسان بڼو كاني دابو به په كداو به پوويه كي گرځو مونه وه
ده پړوانی...

له شيريك ده چو كه ده يويست له فرسه تيكا هيرشم بكاته سه رو
پارچه پارچه م بكات.

له كاتيكدا كه چاره سه ره كه ی ته واو كړدو ويستی بڼوات وتم:
-جه نابی دكتور، نازام هوكاری نه و چا كه په تان چييه كه له گه لمدا
كردتان تانيستاش سه رم له و كار ه سوپماوه، تييش ناگه م كه بڼو چی
چا كه په كي واگه وره تان له گه ل كه سيكي وه ك مندا كړد كه هيچ
نامناسن.

له گه ل نه وه شدا دكتوريكی به خشنده و به سؤزی وه ك نيوه بڼو چی
له هه مان كاتدا وه ك دوزمنيك لي م ده پړوانيت؟

ئەو جىباۋازىيە گەردەيەي نىۋان ئەم دوو ھەلسوكەوتە، بەتەۋارى
مىشكى جەنجال كر دووم، ئايا ھۆكارى ئەمە جىيە ؟
ئەگەر بەسۆزى خۆتان سەرپەرشتىم دەكەن، بۆچى ۋەك ئەۋەي
گىانم بىكىشن ترسم لى دەنىشىنن، ئەگەر شىلەم ھەستە
دوژمنكارانە تاندا ئامانجىكتان ھەلگرتوۋە ؟ بۆچى پىگەتان نەدا فرېم
بدەنە دەرەۋە ؟

تكاىە من لەم ئازارە پزگارېكەن.
دەستكىشەكانى دانائو لەبەرەمبەرمدا دانىشت، بۆماۋەيەك بە
زەردەخەيەكى پز ئازارەۋە لى پوانىم.
ئەو سەيركردنەن ۋەك ئەۋەبوۋ بەكەسىك بلىتت "ئۆخەيش" كە
بەر لەعنەتى خەلكى كەوتىتو لەژىر پىدا دەتلىتتەۋە.
وتى:

-سەيركە موپات! بەدەنگىكى پەق ۋەك بلىتى دەيوست بە
ھەناسەيەك ھەرچى پقو قىنى ناخىتى بشارىتتەۋە.
باشترە تۆ ئەو پزسىارە نەكەيت، منىش ۋا دادەنىم گويم لەھىچ
نەبوۋ، ئەگەر ۋا لەمن بکەيت قسەبکەم، دوايى زۆر دەرەنجىتت نەك
ھەر پەنجاندن، بەلكو دەرپوخىتت، پىش ئەۋەي دونيا بەجى بھىلتت،
لەدونىادا ئازارى دۆزەخ دەچىژىت.

بق ساتيک لهرز دايگرتم، ترسام، نهو سهرنجانه ي که
له چاوه کانيه وه ده رچوون وهك نهو بوون گيانم بکيښن، وهك
نهو بوون گيان و پڅم کون کون بکن.

سهره پای نهو دهش سووږيووم له سهر داواکه م و به قسه که ي خؤم
برده پيشه وه، چيتر نه مده تواني بهرگه ي نهو نازاره بهرگه نه گرانه
بگرم، وتم:

- بيلىن... تکايه بيلىن، ده بيت چي ه بى زياتر له م حاله ي نيسنام
نازارم بدات؟

به خه ميکه وه سهر ي له قاندو وتي:

- خؤت ده زانيت: مادام زؤر هه ز ده که يت بيت ده ليم بيگومان نه گهر
ويژدانيتک بق بهرگه گرتن هه بيت! بؤږزگار بوون لهو سهرنجانه ي که
ده يانويست هه لېکوتنه سهرم و پارچه پارچه م بکن، سهرم داخست و
ده ستم کرد به گوئ گرتن له پسته سووتينه ره کاني که له زاري
ده که وتنه خواره وه به چاوي پر فرميښکه وه وتي:

- من خوشکيکم هه بوو، چوار سال له من منالتر بوو، کچي تاقانه ي
ماله وه بوو، دلخوش و پرزيان بوو، خه يالي بؤ دواپڅ هه بوو، نهو
فريشته يه که ساده و پاک بوو که باوه پي به هه موو قسه يهك ده کردو
نه يده زاني فيل و درؤ چييه.

ئەم ئەمەندە خۇشەدەيىست كە جگە لەخوشك، ھاپىڭ ۋ ھاپىزىش
 بو، ئەم پۇخى دووھەم بو كە لەخۇم خۇشتر دەويىست،
 لەبەرئەھى زۆر زىرەك بو، باوكم دەويىست بېتتە پزىشك ۋ يارمەتى
 نەخۇشەكان بدات تا بېتتە خاۋەنى دوعاى گىراى ئەوان. دايكىشم
 ئەمەندە ئازارى بەدەست نەخۇشەيە ۋە چەشتبو، ھەمىشە دەيوت:
 -كچم پىويستە تۆ بېتتە پزىشك، بەلام ھىچ كات ئازارى كەس مەدەو
 لەكەس توپە مەبە، سەرەتا بەپوويەكى خۇشەو گويىيان لى بگرەو،
 دلئەوايىيان بگە و رەيان بەرز بگرەو.

ئەم غەرىبانەى كەلە ئازاردا دەسوتىن ۋ دىنە نەخۇشخانە بۆ كەيف
 ۋ سەفا نەھاتون.

نەخۇش بەچارەسەرى پزىشك چاك نابېتتەو، بەلگە بە زمانى
 شىرىن ۋ ھەلسوكەوتى باش چاك دەبېتتەو، بەوشىۋەيە
 دلەسوتاۋەكانيان بۆ سەھۆل دەگۆپت ۋ ئازارەكانيان دەپەۋىتتەو.
 دايكم ۋ باوكم ۋ مەن خەيالى زۆر جوانمان بۆ خوشكەكەم ھەبو، ئەم
 ھەۋالە نامرۇفانەيەى كەزىيانى گۆپى بۆ دۆزەخ ۋەك تۆپىك ئاگر كەوتە
 مالمانەو ۋ ھەموومانى سوتاند.

بەنرخترىن ئەندامى مالمان، مندالە بچوكەكەمان، خۇشەويىستى
 خىزانەكەمان لەلايەن خائىنىكى ۋەحشىيەو دەستدرىژى كرابوويە
 سەر.

دکتوره که نه یتوانی زیاتر خوی پابگریټ، به ده سته کانی ده م و چاوی
داپوښی و وه ک منډال ده سستی کرد به هه نسک دان و ده یکیشا
به نه ژنق کانی داو ده گریا.

هه رچی منیش بووم بی هه ناسه دان گویم گرتبوو تا بزائم له کویدا
پووداوه که ده به سستیته وه.

به چاویکی پر له پق و توپه ییه وه لئی ده پوانیم وئو بریسکانه ی
که له چاوه کانی وه درده چوون ده بوونه چه قویه کی تیژو به رده وام
بوون له پارچه پارچه کردنم.

-کاتیک گه یستم به خوشکه که م، نه یتوانیبوو به رگه ی ئو کاره
دپندانه یه بگریټ که به سه ریدا هاتبوو له شوکی نه وه دا هوشی له ده ست
دابوو مه چه کی خوی بریبوو.

ئو کچه دل پاکه ی که بۆ داها تووی چه نده ها خه یالی پر جوش و
خروش هه بوو نه یتوانیبوو به رگه ی ئو ده سندرېژییه بگریټ و
ده سستی چووبوو گيانی خویه وه ..

دایک و باوکی بیچاره م نه یانتوانی له ژیر کاریگه ری ئو پووداوه
دلته زینه ده ریجن، دایکم خوی زه ختی به رز بوو، به یانیه ک هه ستاین،
بینیمان له جینگه که ی خویدا گيانی سپاردبوو، باوکیشم به ته واوی
کونترپولی خوی له ده ست دا و ماله که مان به رده وام خه ریکه گر
ده گریټ.

ئەم ۋەحشەتەي كەپۇچ ۋە دلو مېشكىمى لى سەندەم ۋىيانمى كىردە
ۋىرانە، ۋەك خەنجەر دىلمى پارچە پارچە كىرد.

دېكتۇرەكە نەيتوانى لەۋە زىياتر بەرگەي ئاگرەكەي ناخى بگىرىت،
لەناكاۋ ھەستايە سەر پىۋ پەنجە لەرئۆكەكانى بېيىيە چاۋەكانم ۋتى:
-ئەۋ مۇۋۇ كۆزە، ئەۋ ۋەحشىيە، ئەۋ جانەۋەرە، دەزانى كى بوو؟
ئەۋە تۇبۇۋىت كەئىستا لەبەردەمىدا ۋەك پارچە گۇشتىك بەپەند
بۇۋىت ۋ كەۋتۇۋىت.

بەھاۋارەۋە قسەي دەكردو ھۇشى لاي خۇي نەماۋو.
باۋىكت ۋايدەزانى دەتوانىت بەدەۋلەمەندىكەي ھەموۋ شتىك
چارەسەر بىكات، بەلام ئەۋ ھىسابى بۇ پەرۋەردىگارى بالادەست
نەكردبو، خۇاي گەرە كاربەجىۋ دادپەرۋەرە ۋ سزاي لەسزاي
مۇۋەكان ناچىت، ئەگەر كەسىك پىسابىكات، بۇ ھەموۋ دۇنيا دەيكات
بەپەند.

سەيرى ئەۋ ئىشەبگەن، بىكۇڭى خوشكەكەم كەۋتۇتە دەستەم
داۋاي يارمەتىم لى دەكات، ئاي پەرۋەردىگارم! ئابەمە دەلئىن پەندو
دادپەرۋەرى.

ئەمە تەنھا سىزايەكە كە لەدۇنيادا دەچىڭىزىت، بەلام سزاي
پاستەقىنە لە دۇزەخ دەيىت، پەنگە ئىستا ئەۋ ئاگرەي بۇ سوتاندنى
تۇۋ نەۋنەكانى ۋەك تۇ ئارامى لەبەرپرايىت.

له و کاته دا به کيک له و تاوانه گه وړانه ی که له پابردودا نه نجام دابرو
له شويښيکدا که هيچ چاوه پوان نه بووم هاته برده م و بوييه سره تاي
پووخانم.

به لام چوڼ پووخانتيک بوو خوايه گيان!
نه و حاله ته ی تتي که و تېووم، وينا ی بي چاره به کی ده کرد که له
چو له وانيه کدا که و تېيته ده ست جانه وهره دپنده کانه وه و هه موو
نوميدي له ده ست داييت.

هه رچی هيژيکم پي مابوو کوم کرده وه و تاوانيم هاوارم کرد:
- بمکوژه! من چيتر به رگه ناگرم، بمکوژه، تکاده که م ده رزييه کی
ژه هراویم لي بده، با چيتر مړوئيکی وا نه ژي، مه ميله نه م تاوانباره
له وه زياتر بڼي، ده ی ده رزييه کم لي بده و پزگارم بکه.

تکايه... تکايه نه م چاکه يه م له گه ل بکه... من به هه موو جوړه
مردنيک پازيم نه گه ر ده لئيت به چه قويه کی کول پارچه پارچه م بکه،
نه گه ر ده لئيت سر م بشي له، چوڼ حه ز ده که ی ناگره که ی ناخت
بکوژينه روه به و شيوه يه بکه، نه گه ر نا نه م ده بيته سه ختيرين
خه فته.

دکتوره که ته نانه ت ناوپيشی له ناله و هاواره که م نه دايه وه، هاواری
کرد:

“تۆ پئویسته بژیت، پئویسته ببیته پهنده، پئویسته بژیت تا زه په زه په بتویتیته وه، بۆ ئه وهی هه موو ئان و ساتیکت مردن بیت، بۆ ئه وهی وهك مه عشوقیک چاره پئی مردن بکهیت... تۆ پئویسته بژیت تا ته مه نیک له ناخدا ههست به ئازاری ئه و منداله زولم لیکراوانه بکهیت که تۆ بکوژیان بوویت و شیت ببیت.

نابیت مردن وهك پزگار که ریک به دهست بهینیت، بۆ ئه وهی ئازاری ئه و له هه موو ده ماره کانتدا ههست پی بکهیت و ئازار بچیزیت. هه وهك چۆن تۆ ژیا نی دهیه ها کچت ژه هراوی کرد، منیش هه رچی له دهستم بیت دهیکه م تابتونم تۆ له ژیا ندا بهیلمه وه بۆ ئه وهی بۆ ماوهیه کی تۆر له دلتدا ههست به و ئازاره ترسناکانه بکهیت که وهك ئاگر بلتیه ده ده ن.

فریدانت بۆ ده ره وه و وهستان له چاره سهرت گه وره ترین خه لات ده بیت بۆتۆ، مردنیک ی ئاوا ئاسان بۆ دپندهیه کی وهك تۆ که مه .

ئه و ئازاره پر کینهیه که جه نابی دکتۆر باسی ده کرد له دلمدا ههستم پی ده کرد، ئه و ئازارهش به شیوهیه ک بوو پر ئه شکه نجه وهك چۆن که سیك پیستی لاشه ی لی بکهیته وه، په نجه کانی بپریت و سه ری به پرنیت که چی هیشتاش هه ر نه مریت... ئازاره که ی منیش هه ر به و شیوهیه بوو.

بۆ دانەوہی باجی ئەو ستملیکراوانە کە دەستم چووہ خوینیان،
ئاواتەکانیانم بە باداو، ناموسیەم لە کەدار کرد تەنانەت ھەزار سال
سزاش ھێشتا کەم بوو.

کاتیەک پارانەوہو فەریادو بۆ چارەیی ئەو کەسانە ی کە خیانەتمان
لێ کردن دەھاتەوہ پیش چاوم، ھەستم دەکرد کە ھەموو دەمارەکانم
ھەڵدەوہشیێن و ئەندامەکانم پارچە پارچە دەبن و ھەستەکانم
ھەزارەھا جار تەمەردنیان پێ دەکردم.

ئێستاش لێرە، لەم نەخۆشخانە یە کە ئەو دکتۆرە خەرچیم
دەکێشێت ھەموو ساتێک چاوەپێی ئیزرائیل دەکەم.

ئای مردن! وەرەو پرزگارم بکە!

کەواتە گەورەترین ئازار بۆ کەسیکی تاوانبارو مەلەون لە کۆتای
ساتەکانیدا نەمردنیەتی.

کەواتە ھیچ شتێک بە قەدەر نەمردن پووداوێکی ناخۆش نییە، من
ئێستا چاوەپێی مەزۆفیکم بێت و بمکوژیت، ئەگەر کەسیکی
وادەربکەوێت من ئامادەم دەست و قاچی ماچ بکەم، و خۆم
بە قەرزباری بزنام.

تەنانەت ئەگەر پیاوکوژێکی دەرەندەش بێت، بەلام ئایا دەستی
بەخوینی مەزۆفیکێ پرسیوای وەک من سوور دەکات؟ ئەو پیاوکوژەش

خۆی بۇخۆی پېزىكى ھەيە، دۇنيام نايەوېت لەخوئىنى پىسى منەوہ
تېوہ بگلىت.

ھەر لەبەرئەوہشە دوژمنەکانم پقيان ليمەو دەيانەوېت لەژياندا
بمىنمەوہ، ھەرچى دۆستەکانىشمە تەنانت بەبىستنى ناوہکەشم
بەبەردەمى دەرگای ژوورەکەشمدا ناپۆن.

ئەو پەرستارانەشى کە دینەلام... وەك بلیتى دەست لەمارىكى
ترسناک دەدەن بەو شېوہیە قىز دەکەنەوہ.

من ھەست بەوہ دەکەم تياياندا..

بەلام ئەوان ناھەقيانە؟

نەخېر!

من دەمىك بوو شايەنى ئەمە بووم.

وەك ئەوہ وایە دەوروپەرم پېر بېت لەمەخلوقى ترسناک کەتەنھا من
دەيانبىنم... لەنتو ئازارىكى سەختدا دەتليمەوہ، ھەموو شتەکان
بەمندا نوقوم دەبن و ناخم پەش دەکەنەوہ.

ئەم ژيانە پېر ئازارە بۆمن قورساييەکە کە لەژيريدا
دەتويمەوہولەناودەچم.

پەنگە ئەمانە کۆتا قسەو گوفتارو کۆتا ھەناسەى من بن .

ئەى گەنجەکان!

ئەى مەرفەکان!

تکاتان لیّ ده که م گویم لیّ بگرن.. به سه راهتی ئەم ژيانه
 ناشیرینه ی من بۆ هه مووان بگێر نه وه .
 ههچ کات به پاره و هیزو که نجیتان هه لمه خه له تێن، له بیرتان نه چیت
 هه موو شتیک کۆتایی هه یه و لێ پرسینه وه شی هه یه، بزانی که ئاهه
 سته م لێکراوان و بی گونا هان به شیوه یه کی ترسناک یه خه تان
 ده گریت، وامه زانی پرگارتان بووه کاتیک که له دهستی یاسا هه لدین.
 له بیرتان بێت دادپهروه ری ئیلاهی هه یه .
 با ئەمه وه سیه تی من بێت بۆتان.

(ناوه گان خوانزاوون)

هاوسه ره که م به که م زانی

گوناهیکى که وره م نه نجامدا ..

من وهك ژنيكى گه نچ كه ژيانم بق دۆزه خ گۆپاوه، ئىستاكه
بیرده كه مه وه؛ من ته مه نيك باجى نه وه لانه ده ده مه وه كه نه نجام
داون، نه ویش له قه هری كه سیکدا كه تووشى گوناھى که وره بووه .
دلنiam که م تازۆريک درامای ژيانى به نده په کتان دیته پيش چاو که
نه پووی لای مرۆفه کان و نه پووی لای په روهردگاری ماوه .
له نيو ئازاريكى دلته زيندا ده ژيم، پيش نه وه ی بمرم دۆزه خ به چاوی
خۆم ده بينم .

هاواری من چیتەر بۆخۆم نییه، به لکو بۆنه وانه یه که له دواى من دین،
 تکیایه باچیرۆکی من ببیته وانه یه ک بۆنیوه...
 ئایا نیوه ده پرسن چۆن ده بیته وانه؟!
 با بۆتان باس بکه م:

من وه ک کچیک که له زانکۆ وه رنه گیرام و له ژێر ئاواتی خویندندا
 مامه وه، بۆ پزگاریبون له و داپووخانه بریارم دا شوو به پیاویک بکه م
 که باوکم ده یویست.

به لام خۆزگه پازی نه بوومایه، هه موو شتیکی له وه له یه مه وه
 دهستی پێکرد، من کچیک بووم به گه نجی و شوخ و شهنگ و جوانی
 ناسرابووم، هه رچی نه و که سه ش بوو که به نیازبووم شووی پی بکه م
 دوازه سال له من گه وره تریوو و که سینیکی قه له و بوو.

من له گه ل نه و پیاوه دا که پیاوی خه ونه کانم نه بوو، ته نها بۆ
 پازیکردنی خێزانه که م هاوسه رگیریم کرد، خراپیه که ی نه وه بوو که
 هه رچیم بکردایه نه مده توانی خۆشم بووێت، بێگومان له و ماله دا که
 هیچ ئاسه واریک بۆ خۆشه ویستی نه بوو، زۆر دلم ته نگ بوو.

خێزانه که م و میرده که شم به مه یان ده زانی. چه ند جارێک هه ولی
 وه رگرتنی ته لاق و پاکردن و ته نانته خۆکوشتن و پزگاریبونیشم دا،
 به لام پێش له دایک بوونی کچه که م به ته وای مه حکومی نه و زیانه

ناچارىيە بوم بەھۇى ئەۋەشەۋە ھەموو خەۋىز و چاۋەپوانى و
ھەسرەتەكانى گەنجىتىم چوونە ژىر گل.

بەھۇى ئەۋ جىاۋازىيە زۆرەى تەمەن و، سەختى ژيان لەگەلیدا کە
نەیدەتوانى لىم تىڭگات و لەگەلم سارد بوو مېشك و فیکرى لەبەر
ھەلگرتبوم.

ئەۋ شتانەى پوویاندا کە نەدەبوو پوویدەن، ھەلەکان لەمېشکەدا
دەستیان بەجوولە کرد.

چۆن دەتوانم لەم کابرایە پزگارم بېت؟

بیکوژم و دواتر بلېم پووداۋىک بوو؟

لەکاتىكى ديارى نەکراۋدا لەمالەۋە پابکەم؟

ياخود بەرەۋ پوۋ پىى بلېم: "من تۆم خۆش ناۋىت" و زۆرى لى
بکەم تا تەلاقم بدات.

سیناریۋى زۆرى لەۋجۆرە لەمېشکەدا دەسۋاپنەۋە.

ئەۋ پۆژەى ئەۋ بابەتەم لای دایکەم درکاند قىامەتى ھەلگىرساندو
وتى:

—ئەگەر لەۋمالەدا ھەر غەلەتیک بکەیت، دەرگامان بەپوۋتدا دادەخەین
تەنھا بەمردوۋى دەبىت لەۋمالە بېیتە دەرەۋە، تۆ ھىچ چارەپەكى
ترت نىيە جگە لەۋەى ببیت بە دایک بۆ کچەکەت و ببیت بە ھاوسەر بۆ
مېردەکەت.

ئەمە ۋەك ئەۋەبۇ ھەموو ژەمىك ئەۋخواردنە بخۆم كە پەم
لەيەتە.

لەكاتىكدا مەن بۆ دەرجوون لەۋ ژيانە پەر نەھامەتەدا بۆ پىگايەكەو
سەرەداۋىك دەگەرەم، بەلەيك كە لەحسابدا نەبۇ، ھاتە سەر
پەمان...

پەك لەبەرەمبەر مائەماندا مامۇستايەكى گەنجو جوان بوو
دراوسىمان، لەسەر ئەمانەشەۋە ھاوسەرگىرى نەكردبوو.
ھەلەكانى ژيانىشم لەۋكاتەۋە دەستيان پەكرد، كە ئەۋ مامۇستايەم
ناسى، ئايا ئەۋە ئىش بوو ژىتىكى ئاقلۆ بەناموس ۋ ھاوسەردار
بىكات!

سوپاس بۆ خودا ئەۋ گوناھە گەرەيەمان ئەنجام نەدا، بەلام قسەۋ
باسمان بەناۋ گەرەكدا بلۆبوۋيەۋە.
ئەۋ بە بەلەئىنى "دەتخوۋام" بىرو ھۆشى لەمندا نەھىشتبوو،
شەيتان ۋ نەفسەم يەكەيان گرتوۋ مەيان فەپئە دايە ناۋ ئەۋ چالى
دۆزەخەۋە، كە تائىستاش بەبلەيسەى ئاگرەكەى دەسوۋتەم.
ئامۇزگار يەكەانى دايەم ھىچ كاريگەر يەكەيان لەسەرم دروست
نەكرد، پەرە فائىمەى دراوسىشمان تەجرەبەى ئىستەۋ پابردوۋى
خۆى لەگەلمدا دابەشكردو پەپى ۋەم:

-کچی خۆم کاری وه ها مه که ! تۆ به م کارهت هم خۆت هم مندا له که شت ده سووتینیت، ته نانهت خراپترین هاوسه ریش له میبازینکی بیگانه باشتره، ئاگات له ناموست بیت و بیپاریزه .

به لام له کوئی بوو ئه وه قلهی من که له و قسانه تی بگات، ههسته کویره کانم گوئیان له ئاست پاستیه کاندا داخستبوو و، به ئازاییه وه به سه ر گونا هه کاندا ده پۆیشن.

هاوسه ره که شم ئه و قسانه ی بیستبوو به لام هیچی نه ده وت، په نگیشه پیلانکی جیاوازتری هه بوو بیت، به لام له هه موو هه لسوکه وته کانیدا دیاربوو که زۆر بی تاقت بووه، ئه و که سێکی تیگه یشتوو بوو خاوه نی پۆیوو، به دلنیا ییه وه نهیده توانی ئه وه قبول بکات، به لام من به ته وای له خۆم ده رچوو بووم به شیوه یه ک کۆنترۆلی خۆم له ده ست دا بوو که بیرم له ئه نه جانی کاره کانم نه ده کرده وه بوو بوومه ئه سیری ههسته کانم.

هاوسه ره که م له وه ره مانگه یه ی کاری تیدا ده کرد جه لته ی دل لپی دا بوو وه فاتی کرد، په نگیشه به هۆی ئه و قسه و قسه لۆکانه وه نه یه توانی بیت به رگه بگریت، کاتیک خۆم و خیزانه که م پویه پوی ئه و حسابه بووینه وه ئه و کات له و گومانانه تیگه شتم، ئه و مامۆستایه ش که به حساب عاشقم بوو بۆ پزگار کردنی گیانی خۆی ئه و ناوه ی به جیه یشت.

له و کاته دا که بابه ته که گزړا بڼه شهمه زاری ناموس، دایکو باوکم
پشتیان تی کردم، که که میان برده لای خوین و منیشیان به ته نیا
له گهل گونا هه کاندا به جی هیشت.

نهم داپووخانی نوات و ترسه توقینه ره به ته وای حاله تی
دروونیان تی کد ام و زوری نه خایاند هاوسه نگی می شکم له ده ستدا.
له ناو ژووریکدا وام ده زانی له گهل چند جان هه ریکی بی به زه ییدا
ته مهنم به سرده به م به و شپوه به نازارم ده چه شت.

له نیو نه خوشخانه ی دروونیدا بوماوه ی دوو سال چاره سهرم
وه رگرت، له ناو نه و مرقانه ی که به ته وای عه قلیان له ده ست دابوو،
هه ولی کورکدنه وه ی بیرو هوشی خومم ده دا.

دواتر له نه خوشخانه ده رچووم، به لام خوزگه ده رنه چوما یه،
خوزگه له ناو نه و چوار دیواره دا ته مهنم به سر بېردایه و باجی هه له و
تاوانه کانم هر له ویدا بدایه.

ده توانم بڼه کوی بېوم؟ له دوی نه و له که یه ی که دروستم کرد بڼه
دایکو باوکم چیت نه مده توانی بگه پیموه بولای نه وان، ته نانه نه شم
ده توانی بگه پیموه بڼه نه و مالله ی که تیایدا ده زیام.

نه ی هه سره تی که که م؟! چون باسی خوشه ویستی و کسپه ی
دروونی خومتان بڼه بکه م؟

به بۆنەى ئەو گەنجەوہ كە تووشم بوو، كەوتمە حالتيكى زۆر
ناھەموارەوہ. ھەموو پۆزىك ھەزار جار دوام دەكرىد "خودايە گيان
بەكوژە!"

مەگەر مردن چەندە پزگاركەرىكى جوانە! ھاوسەرەكەم
لەبەرئەوہى نەيتوانى بەرگەى گوناھەكانى من بگريئت دونياى بەجى
ھيشت، ئەو بەو شيۆەيە پزگارى بوو، ھەرچى منيشە دەجار لەو
زياتر پقى مرقفە ناشيرينەكانم چەشت، ئىستاش بەئامى ئەوہوہ لەناو
دەچم.

ئەوہ دوو سالا لەنەخۆشخانەم، تووشى نەخۆشپيەكى زۆر ترسناك
بووم، واتە ھىواى پزگارىبونم نيبە، پەنگە سالتىك ياخود كەمتر
لەوہش دەتوانم بژىم.

بەحەسرەتەوہ چاوەپوانى مردن دەكەم، مردن ئاسانە بەلام باجى
زۆرم لەسەرەكە دەبى بىدەم.

وہك كچىكى گەنج كە لە بىئاگاييدا بووم تەنھا بە سووتان
لەگوناھەكانمدا نەوہستاوم، ئىستاش ترسى دواپۆژم لى نىشتووہ.
حسابى دايك و باوكم، حسابى ئەو كچە بى تاوانەم كەلەنيو ئەو
قسەوقسەلۆكانەدا گەورە دەبيئت و، حسابى ئەو ھاوسەرەكە
لەداخى من تياچوو...

خوايه گيان من چۆن ئو بى عەقلىم كرد، من چۆن بىرم لەحسابى
ئو كارە شىتانه يەم نەكردەوه !

ئىستا ئو دەستانەم كە لەگوناھەوه تىوہ گالون بەرزەم
كردونەوہ تەوہ بۆلاى پەرەردگارو بەوزمانەى كە بەگوناھ پيس بووہ
لئى دەپارپمەوہ ھەرچەندە دەزانم كە ئو لىبوردەيە، بەلام ئايا لە
كەسىكى وەك من خۆش دەبىت كە بوومە مايەى لەكەداركردنى
ناموسو عىفەت.

لە حزورى ئو زاتەداو بەكۆتا ئومىدەوہ شەو تا بەيان فرمىسك
دەپۆژم...

بۆچى ئەم چىرۆكەم باسكرد؟
بۆپەواندەوہى ئاگرى ناخە نەبوو، بەھىچ شىوہ يەكيش بۆ
دەرخستنى گوناھ نەبوو.

بەلكو مەبەستم ئوہ بوو كە ئو كچە گەنجانەى ئەم چىرۆكە
دەخويننەوہ بزەنن كە ناموسو پۆزگە وەرەترين دەوڵەمەندى ژيانى
مروفن ئەگەر لەئاوچوون، ژيانيش لەئاودەچىت.
تكاىە ئەمە لەبىرمەكەن!

(ئاوہ كان خوانزاوون)

له بهر نه وهی به بهر دموامی
چاو له دمر بووم ژيانم بوو په زیندان

تو بلایی به نده په کی تری په روه ردگار مه بیټ که هینده ی من
که نجیټی به لاساری به سهر برد بیټ و بیټ باکانه گونا می نه نجام
دابیت و باجی هه له کانیشی به قورسترین شیوه دابیټه وه ؟
له وه ته ی هم نه متوانیوه به و نه فسه کویره م بلایم: "په سته !"
نه شم توانی به رهنگاری نه و شه ی تانه بیمه وه که له می شکمدا فرمانی
به سهر دا ده دام.
وه که نه چیکی چاو له دهر گونا ه کردن وه که خویه که له ناخمدا په گی
دا کو تی بوو.

چەندەھا جار تەوبەم کردو سویندم خوارد، بەلام نەمتوانی ئەو
شەیتانە نەفرەتییهی ناخم بێ دەنگ بکەم.

جا چیی بەسەرمدا نەهات ؟

بابۆتانی باس بکەم:

پەنگە ئەم بەسەرھاتەى من سەرنجى گەنجىك پابكيشیت و
بەھۆیەو لەو پردى گوناھانە نەپەریتەوہ کہ منى پىادا تىپە پ بووم،
ژيان لەخۆى نەکاتە زیندان، ئەگەر چى لەکۆتا نەفەسێشدايم بەلام
ھەر بەچاکە لەقەلەم دەدریت.

ئەو کاتەى لەعەسکەرى گەپامەوہ، کاتىك باوکم بینى لەگەل
پەشەبا شیتەکاندا / کەوتومەتە جەنگەوہو بەھیچ شىوہەك عاقل نابم،
لەگەل کچە مامەکەمدا ھاوسەرگیرى پى کردم کہ باشترین دونیابوو و
نمۆنەى پەوشت بەرزى و خاتوونىكى دینداربوو.

بەو شىوہەى من تەنھا دوو مانگ توانیم لەگەل ئەو کچە بێ دەنگو
گوێراپەل و بەماریفەتەى کہ لەژيانیدا دللى کەسى نەپەنجاندبوو بژیم.
بەبیانوى "دەرۆم بۆ کارکردن" ئەو جوانیە دلرفینەى "کارا
دەنیز" م جیھتشتو لەکۆلانەکانى ئیستانبولدا شوینىكى حەوانەوہم
گرت.

کارىكى خراپ نەما کە نیکەم، هیچ شتىک نەما لىوونى
تیوہرنەدەم، هیچ پیسییەك نەما تیوہى نەگلیم و گوناھ نەما نیکەم،

بيستوتانه كه دهلّين: "تۆ پېم بلى ھاوپښت كيښه! منيش پېت
دهلّيم تۆ كيښت" ... پښك به و شيويه بوو..

ھاوپښكانم هه موو چاو له دهرېوون، هه سستيارى ناموسيان
له دده سدابوو، باوه پريان له دلّياندا دهره ټنابوو، پښى مرقاښه تيان سفر
كردېوويه وه و هه لال و هه راميان تېكه ل كړدېو به سهره كدا...
هاوسره پاستگرو به نه مېك و فرېشته ئاساكي منيش، چاوه پښى
كه پانه وهى من بوو، نه و بېچاره يه...

پښك ماوهى هه شت سال!!!

من له كولا نه كانى ئيستانبولدا دهمېك بوو خوم له دده ست دابوو،
به لام هاوسره كه م ماوهى هه شت سال چاوى له پېم بوو و چاودېرى
دايكو باوكه نه خوښه كې منى ده كړد.

دهى... قابيله حاكمى كانينات له هه موو نه و ناحه قى و گونا هه
خوش بېيت؟

ئايا لېپرسينه و هم له گه ل ناكات له سهر نه و بى وه فاييهى كه له گه ل
نه و ښه بى تاوانه دا كړدم؟

ئايا به دوعاى نه و دايكو باوكه ي له سه ختري كاتياندا و له گه ل
نه خوښه كانياندا به ته نيا جېم هېشتن خدا ژيانم لى هه لئاگېرته وه؟
كه واته به مېان دهوت "زلله ي مېهره بانى"

له پیتوانه ی مندا، له گه لّ چەند خانمیک که که وتبونه سه رجاده
په یوه ندى ساختم هه بوو، به لام هه موویان کاتیک زانیان نابمه
میردیکی به قازانچ، شه قیکیان له منداو پویشتن.

ئو سالانه شی که له و کۆلانه دا به سه رم برد، نه ک ته نها بیروباوه پو
میشکم به لکو له شی ساغیشمی له گه لّ خۆیدا برد.

تیگه یستم که میوه ی پیکا حه رامه کان زۆر به نازاره، زۆریش به ژانه
نه گه رچی به که م پارووی هه نگوینی ژه هراوی شیرینیش بیت، دواتر
هه ر ترس بللوده کاته وه.

جگه رو، سیبه کانو، گورچيله کانم وه ک ئه وه ی په یمانیان به سستبیت
ده ستیان خسته ناو ده ستی به ک و دانه دانه به جی یان هیشتم، چیت
وام لیها تبوو نه مده توانی به پیتوه بوه ستم، ته نانه ت قرانیکیش پاره
له گه رفاندا نه مابوو، جگه له فرسه تچی و دوو پوه کانی ده ورو به ریشم
به نده یه کی خوام شک نه ده برد که هاوکاریم بکات.

چیت ترس له وه ی که ئیزرائیل هه موو شه ویک سه رم لیّ ده دات
ژیانی له بهر هه لگرتبووم، له ناخدا هه ستم به و بهر که وتنه ساردانه ی
مه رگ ده کرد.

له ناو بۆنی که پووداو له گه لّ چەند پارچه سه مونیکى په ق بوه وه دا
نازاریکی زۆرم ده چه شت.

ته نانت زمانم نه يده تواني له پره روډگار بېارپټه وه و داوای
چاره يه کي لي بکات! له دواي نه و هه موو هه له و گونا هه به کام پوه وه
بم کردايه؟

به کام پوه وه بگه رامايه ته وه بولای نه و هاوسه رهي که ماوه ي
هه شت سال به شه و قبي تازه بوکيکه وه چاوه پټي ده کردم؟
نایا له وه زياتر حقي نه و هم هه بوو که دونيا پاکه کي پيس بکه م؟
يا خود چوڼ بمتوانيايه، له کوتا ساته کاني ته مه نمدا وه ک مندا لټکي
زالم پوه يه پوه ي دايک و باوکم بيمه وه؟

نه خير! من پټويست بوو له گه ل گونا هه کانمدا به ته نيا بمټنمه وه؟
پټويست بوو باجي نه و هه لانه بده مه وه که نه نجام داوڼ، ده بوو
له گه ل نه و نه خوشيانه ي که خه ريك بوو ژيانميان له ناو ده برد له ناو
بچم.

له کاتيکدا که ته واوي نومدم له هه موو شته کان برپيوو و چاوه پټي
نه جه لي خوم ده کرد، ده رگای تاکه ژوره که م که له قاتي ژير زه ميندا
بوو کرايه وه.

نای خوايه گيان!

نه و هاوسه رهم که پاکي و دروستي ناو دلي له دهم و چاويدا په ننگي
دابوويه وه، چاوه ماندووه کاني که بریسکه يان له به رپر ابو برييه دهم و

چاوم، له کاتیکدا که من چاوه پټم ده کرد قورسترین وشه له دواى يه ک
پزېکات و ده ست بکات به نېهانه کردنم له حه سره تى نه و هشت
ساله دا، به لام نه و سه رسامى کردم به و سۆزو ويژدانه و هى که وه ک
تاوه باران پږا به سه رمداو وتى:

— نهى به قوربان ت بم! که واته نه و کاتانهى که من له له شساغى و
سه فادابووم تق له چاوه پټى مهرگدا ناره قت پشتووه وانیه؟

مه گهر من مردووم که تق که وتوېته نه م حاله ته وه؟
نېنجا وهره بهرگه بگره، وهره مه مره! وهره له شه رماندا
جه ستات نه بېته هزار پارچه وه.

سه یرى نه و په زاله ته بکه ن که منى تى که وتووم و نه و وه فايه
هاوسه ره که شم! به لى، من نه و جياوازيه دياره ى نيوان نيماندارى و
بى نيمانيم له ويدا بينى.

سۆزى هاوسه ره که م که خوى ته سلیمى په روهردگارى کردبوو...

مه روها په زاله تى من که له په روهردگارى مه زن نه ترسابووم...

نه مه به س بوو بق شیکزدنه و هى هه موو شتيک...

چ پټويست به وشه ى تر ده کات!

ماوه ى دووسالې پټک له گه ل برازا که یدا له کولانه کانى نېستانبولدا
به دوامدا که پابوون.

ئەۋچەند پارچە ئالتۇنەشى كە لەكاتى بوۋىكىنىدا بۆم كىرىپ
لەگەل خۇي ھىتابوۋى.

مىيان بىردە نەخۇشخانە، ماۋەي چوار مانگى پىك چارەسەريان
بۆكۈم، ۋەك فېرىشتە بۆ چىركەيەكەش بەجىي نەھىشتەم، ئەۋچاۋە
پېسۇزانەي ھېچ كات لەسەرم لاندەرد.

—چەندىكىش خىراپ بىت، چەندىش گوناھت كىرىتت، لەبىرت
نەچىت تۆ ھەربىياۋى مەنەت.

ھىي كچى! تۆ لەبەرچى ئەۋەندە پاستىگۈ ئەۋەندە پاكىت، بۆچى
ئەۋەندە خاۋەن بەزەبىت!

باۋىك ھەمىشە سەبارەت بە ھاۋسەرەكەم دەيۈت:
—كۆپم، ئەم كچە شىرى ھەللى خواردۈۋە، كچى ۋەھا كەم دەست
دەكەۋىت.

ئەۋپاستى كىرد.
كەپاينەۋە بۆ مالىۋە، بەلام نەمتوانى فرىاي جەنازەي دايكىم و باۋىك
بەكەم، ئىستاش توۋشى شىرپەنجەي سىيەكان بوۋم، بەھۋى باش
كارنەكىردنى جگەرىشمەۋە دەنالىتم.

تەنھا دلنەۋايىم ھاۋسەرەكەمە كە ۋەك مىندال دەمپارزىت.
لەبەردەم چاكەۋ ۋەفادارى ئەۋدا ھەموو پۆژىك دەتۆيمەۋە.

دەزانم ئەو پۆژانەى كە لە ژياندا ماومە سنووردان، ئەو گوناھانەى
كە ھەستەكانمیان كۆيژ كردبوو دلۆ ميشكم دادەپۆشن.

ناتوانم پووبكەمە پەرورەدگارو داواى لايبوردينى لى بكم، زمانم
ناجوليت و ھەناسەم بەش ناكات.

ھاوسەرەكەم دەستنويزم پى ھەلدەگريت و بە ئاماژە نويزم پى
دەكات، بەلام ھەست بەو لەزەت و ئارامىەى جاران ناكەم.

لەمە ناخۆشتر و قورسترو لەمە كيشمەكيشتر وانەى ژيانە !! ناتوانم
باسى ئەو برينە بكم كە لەپۆحمدا دروست بوو لەئەنجامى خۆ
ئامادەنەكردنم بۆ مردن كە وردە وردە بەرەو پووى ھەنگاو دەنيم.

لەم چيڕۆكەدا بى چارەبىيى خۆم بۆ گەنجەكان گيڕايەو، وەك
كەسيك كە ھەميشە چاو لەدەرە بى باكانە بەرەو گوناھ ھەنگاوى
ناو، وەك كەسيك كە دووچارى دوعاى بەدى دايك و باوكى بوو و
خيانتەى لەھاوسەرەكەى كردوو...

لەكۆتاييدا ھەموو پيئەكى خراب بە ئيرە دەكات.

لەبىرى نەكەن ئەى گەنجەكان !!

ئارامى دلۆ خووشى ژيان و بەرەكەتى تەمەن تەنھا بەدووركەوتنەو
لەگوناھەكان و پەيداكردينى پارووى ھەلال دەبيت.

ھيچ كات ھەرامكراوھەكان نابنە يار بۆتان !

خۆشەويستىيە فانييەكانىش پۇرۇڭ دىت بەجىمان دەھىلن،
 گوناھەكانىش لەسەر پىشتمان كەلەكە دەبن.
 باشتىن ئافرىتانى دۇنيا ئەوئەكە خەلالتانە، ھاسەرەكەتانە،
 ئەگەر ئافرىتى نامەحرەم شاجوانى دۇنياش بىت، وەك ھەنگوئىنىكى
 ژەھراوى وايە، لەدوايىدا ھەست بەئازارەكەى دەكەيت.
 تەكايە چىرۆكى پىر پەندى ئەم برايتان بەھەمووان پابگەيەنن،
 لەوانەيەكەسىك ھەبىت كە پىويستى پى بىت..

(ئاوھەكان خوانزاون)

بمکوژن!

من شایسته‌ی ژيان نيم

من لیټان ده پاپیمه وه...

تکایه با هه مووان نه م چیرۆکه‌ی من بخویننه وه..

ئه‌و که سانه‌ی که ده یانه ویت له هه له کانی ژيان و گونا می بهنده کان
وانه وه ربگرن و ژيانیان پیکه نه وه، با سهیری حالی من بکه‌ن و
په‌ندی لی وه ربگرن.

ژيانى من به جۆرێکه که ده‌کریت بۆ هه‌ر که سێک بێته ئه‌زموونی
چه‌ندین زانکۆ...

هه‌ر کچیکى که‌نج کاتێک له‌سه‌ره‌تای لاوێتیدا به، خه‌ون به‌ ژيانێکى
خه‌یالى و نه‌رخه‌وانییه‌ وه ده‌بینیت، ئه‌مه‌ش ده‌بێته‌ هۆى ئه‌وه‌ی

مامه له کردن له ته کیدا نه سستم بیت. به تایبه تیش نه گهر نه و کچه
 له خیزانیکی مه ژار بیت و له ناو شهرت و مهرجی ژیانیکی بی چاره بیه وه
 هاتبیت، نه و نه و خه یالانه له دهره وه ی نیراده و پر له موعجیزه ده بن.
 ژیانی منیش به و شیوه ده دستی پیکرد کچیکی به دبه خت که
 له خیزانیکی بی دهره تان و له ناو ژیانیکی پر نازاردا به دوی پښکایه ک
 و، سهره داو پکدا ده گه پا.

باو کم، کریکاری بینا بوو، به وپاره یه ی که دهستی ده که وت
 نه دیده توانی خه رچی ژیانمان دابین بکات.

دایکیشم به هوی زور کاره که ری کردن بۆ دراوسیکان و هه ولی
 ته و اوکردنی کاره گانیان، تووشی نه خووشی گورچيله هاتبوو.
 خاوه نی چوار مندا ل بوون که ته مه نیان له یه که وه نزیك بوو و، من
 که وره ی نه و مندا لانه بووم.

له جڼگه ی دایکم من دایکایه تیم بۆ نه وان ده کرد، له پازده سالیما
 بووم و که سیک بووم که به خه یالی خویندنه وه ده سووتام.

سهره تاییم به هه زار دهره دهره سهری ته و او کرد، به مه جیوری و بۆ
 هاوکاریکردنی خیزانه که م نه متوانی برۆمه ناوه ندی، نه وه داپران له
 خویندن بوو که منی سوتاندو کردمیه خه لوز.

به وهۆیه وه ههستم به شه رمه زاری ده کردو، هیچ کات له گهڵ نه و
هاوپیانه مدا که ده چوونه وه بۆ قوتابخانه کۆنه ده بوومه وه و
به بهره وامي خۆم لیّ ده شاردنه وه .

له و ته مه نه مدا ئومێده کانم سه بارهت به داهاتووم هه ر زوو له ناو
چووبوون .

دایکایه تی کردن بۆ چوار مندال، خاویڤ کردنه وه ی ناوماڵ،
ئاماده کردنی سیّ چوار که وچک چیشته بۆ سه ر سفره هه ژاران که ی
ئێوارانمان، هه ست کردن به ئازاری ئه و دایکه نه خۆشه ی که شه وانه
به ئازاری گورچيله وه ده ینا لاند، بۆ کچیکی که نجی وه ک من
تاقیکردنه وه یه کی ژۆر سه ختی ژیان بوو .

به خراپه تر بوونی باری ته ندروستی دایکم پاره ی دکتۆرو عیلاج وای
لێهاتبوو په یدا نه ده بوو، ئه و پاره که مه ی باوکم په یدای ده کرد،
ته نانه ت به شی ئه وه شی نه ده کرد که نانی وشکی بۆ ئێواران پیّ
بکپن، دایکیشم پۆژ به پۆژ له ژێر کاریگه ری نه خۆشییه که یدا به ره و
نه مان ده چوو، منیش له به رامبه ر ئازاره کانی ئه ودا خه ریک بوو
تیاده چووم .

ئه و سالانه، سالانیك بوون که پۆحمیان پیر کردبوو، دێوه زمه کان
خه یاله کانمیان ده خنکاندو ئومێده کانم پشتیان به موعجیزه
به ستبوو .

ئەو پياۋە نەفرەتتەش لەو پۆژە بى چارەبىيەى مندا دەرکەوت، پىڭ لەو کاتەدا كە دەلەين ھەركەس بکەوئتە ناو دەرياۋە باۋەش بە ماریشدا دەکات.

ئەو بەلەندەرى بىناکەى تەنىشتەمان بوو، پىکپۆش و جوان بوو، سەيارەيەكى لوكسى لەژىردابوو و کەسىكى تەمەن مامناۋەند بوو. چاۋى لەسەرم بوو، منىش بە لۆژىكى لاۋىتتەمەۋە، ئەوم دەۋىست. ھۆكارىش ئامادەبوو... دەمتوانى دايكە نەخۆشەكەم چارەبەكم، خوشك و براكانم بىخەمەۋە بەرخوئىندن و كارىك بۆ باۋكە بى ئىشەكەم بدۆزمەۋە.

بەحسابى خۆم فېداكارىم بۆ خىزانەكەم دەکردو بۆ پىزگارى ئەوان خۆم بەفېدادەکرد.

باۋكم لەبەرئەۋەى بەدۇنياى خۆيەۋە سەرقال بوو ئاگای لە پووداۋەكان نەبوو، بەلام دايكم سەرەپای نەخۆشەيەكەشى ھېشتاش ژىنىكى زىنگو وريا بوو.

پۆژىك منى لەبەرامبەر خۇيدا دانىشانىدو بى ئەۋەى بىمشكىنەتتەۋە وتى:

—من خەبەرم لەھەموو شتىك ھەيە كچى خۆم، نەتتوانى بخوئىت و ئاۋاتەكانت بەدىبھىت، حال و ۋەزەى مالەكەشمان زىاتر

نومیده کانتیان پووخاند، تۆش له لای خۆتهوه به دواى چاره يه کدا ده گه پييت وانيبه ؟

چاوه کانم داخست، وهك چۆله كه يهك كه له پاوچى هه له تاييت، خهريك بوو به رامبه ر دلم ده دتپام.

نه مده ويست له وه زياتر پووبه پووى سه رنجه بى تروسكه كانى دايكم كه هه زاره ها جۆرى ئاوازيان ده چپى بيمه وه له وه زياتر په ژاره بجيژم.

خوايه گيان ئه مه چ بى نوميدى و بى چاره ييهك بوو!

ئاره قتيكى نۆدم ده ردا بوو وتم:

-من نيازتيكى خراپم نيبه دايكه.

دايكم سه رى پر له هه زار نه زموونى له قاندو وتى:

-هيچ گوناھ و هه له يهك به نيازى خراپه وه ده ست پى ناكات كچى

خۆم، ئه وانه به هۆى كرده وهى ناھۆشيارانه و بى ميشكانه وه هه روه ها به هۆى پرس و پانه كردن به كه سو عينا ديبه وه پوو ده دهن.

پێك وهك هاوسه رگيرى من له گه ل باوكت.

خه يالى پۆشت به ره و ساله پر حوزنه كانى ناو تونيلى زه مه ن. وتى:

-دايكم نۆد ليم پاراپه وه، هه له كانى خۆى وهك نمونه بۆ

ده ميته نامه وه ..

"کچی خۆم، جوانی سک تیر ناکات، سهره تا پتویسته ئیش و، مال و ئیمکانیات باش بێت، ناتوانیت به خه یال کردن بۆ داهاتوو دلخوشییت، ته نانه ت پارووه نانیکي وشکیش پاره ی دهویت، نه گهر نا له په یادکردنی پاره دا یان ته ندروستیت یان ئیمانیت یاخود پیرزت له ده ست ده ده یت.

ئای دایکی من! چه نده راستت وت!

گویم له تۆ نه گرت ئه وه تا ته ندروستیم له ده ست دا له به رخاتری په یادکردنی سی چوار قران سالانیکه خۆم پشت گوێ خستووه و ئیستاش له ئیو ئه م پۆژه پر نازارانده ته نانه ت عیاده ته کانیشم به زه حمه ت جیبه جی ده که م، تومه س هه موو شتیك به ته ندروستییه وه به نده .

پووی تیکردم به چاوی پر فرمیسکه وه وتی:

- کچی خۆم، من ده زانم، هیچ نه چوومه ته قوتابخانه، به لام په روهردگار بۆ جیاکردنه وه ی باش و خراپ و راست و هه له عه قلیکی پی داوین، ئه و به لێنده ره تۆی بۆ هاوسه رگیری هه لته بژاردووه، ئه و خه یزانداره و مندالیشی هه یه، وه که ئه وه ی هیواشی بۆ ده خوازیت کۆمه کی ئیمه ش ناکات، ته نها زیاتر تووشی کێشه مان ده کات هه ر ئه وه نده .

له شه رماندا هه موو گیانم که وتبووه سه ر ئاو، وتم:

- دايكه ئو بەلئىنى پىدامو سويىدى خوارد، خانويەكمەن دەداتى و خوشكو براكەم دەخاتە بەرخويىندى، چارەسەرى تۆش دەكات، باوكىشم چىتر لەبەفرو باراندا بەدواى كاردا ناگەرپىت.

سەرەپاى قسەكانم بەسۆزەو وەك مندال لەباوەشى گرتى و تى:
- كچە نىەت باشەكەى من، تۆش باوەپت بەهەموو ئەمانە كرد وانيە؟ تۆ خۆت نازانىت، ئەگەر پياويكى تەمەن گەرەو دەولەمەند كچىكى جوانى هەژارى بویت، ئەوا بۆ ئەو نايەویت بىكاتە كابانى مالهەكەى، ئەو تەنها دەپەویت بىكاتە مەزەى گوناھەكانى و دواتر لەگۆشەيەكدا فەپى بدات.

بى چارە دايكم لەبەرئەو وەى بىروباوەپەكانى لەمىشكەدا بچەسپىنىت، نمونەى زۆرى هەنايەو وە عەقلم حەقى بەدايم دەدا، بەلام هەستەكانم پىيان وتم: "نەخىر"

لەناو حالتيكى ئالۆزدا بووم، لەبەرئەو وەى نەمخويندبوو، لەناو ھاوپىكانەدا هەستم بەو دەكرد كە من كەسيكى پلە دووم، دەموت ئەگەر شوو بەم پياو بەكم دەولەمەند دەبىو دەتوانم وەك ژنيكى بەمىز بگەرپم.

لەكۆتاييدا پەوداوەكان پەوياندا.
كەورەترين مەلەى ژيانم ئەنجامدا.

شه وټك، نه و دايكه ي كه له تاو نازار دهينا لاندو خوشكو و براكانم كه
له تهنیشت يه كه وه په پووله ناسا خه ويان لي كه وتبوو و، نه و باوكه ي
كه له بهر ماندویتی نیشه كه ي ناگای له خوی نه بوو، منیش له گه ل بی
چاره بیه کانیاندا به جیم هیشتن و له گه ل به لټنده ره كه دا هه لهام.
نه ویش به نه زمونی پازده سالی مه وه.

نه و هاوسه رگریه ي كه ته مه نټك خه یالم بق ده كرده وه ته نها
هه فته يه كي خایاند.

به یانیه ك كاتيك خه به رم بوویه وه بینیم له ژوودی نوټیله كه دا دیار
نه ماوه، له كار به ده سستیكي نوټیله كه وه زانیم كه پویشته وه
خز مه تكار ټكي له نوټیله كه دا بق گرتبووم و چووبووه لیستی
ونبووه كانه وه.

نه و پوڅه، نه و پوڅه بوو كه قسه كانی دایكم كه به پاپانه وه وه
ده یكردن وه كه ته قینه وه ي بزمبټك میشكمی پارچه پارچه ده كرد.
نه و پوڅه، زه مه نټك بوو كه هه موو خه یال له كانم له به رده م
گیڅه لوكه كاندا وه كه كا به باداچوون.

نه و پوڅه، نه و پوڅه بوو كه تیگه یشتم ناتوانم به م شه رمه زاریه وه
بگه پټمه وه ماله وه له ناخ و دلمه وه ناواتی مه رگم ده خواست. نه وانه ي
نه م چیروكه م ده خوټنه وه به دلنیا بیه وه چیروكه كه بویان ناشنایه
چونكه كاتيك هه له كان وه كه يه ك ده بن، نه نجامه كانیش ناگورپن.

هيچ نه مابه سه رمدا نه يه ت، دوا جاريش يه كيټك له گورچيله كانم دايه
 مافيا يه كي گورچيله، دواي سي چوار مانگ هه والي وه فاتي دايكم
 پيڼگه يشت، بيستم له كاتي مردنيدا له ناو هاوارو ناله دا ناوي مني
 هيناوه خوشكو براكانميان داوه ته خانه ي بي نه واين، باوكيشم
 له نه نجامي جگه ره كيښان كه سالانيك بوو، وهك هاوړپيښه پشته پي
 ده به ست تووشي شيرپه نجه ي سيبه كان هاتووه.

نيستا من ده ستگيراني پيريم، له نه خوځخانه چاوه پړي چاك بوونه وه
 ده كه م.

كاتيك كه چاك ده به موه چي پوړوده دات؟ له راستيدا نه وه پوځمه كه
 پيويستي به چاك بوونه وه هيه، نازاره كه ي ناخم كه بلنيسه ده دات
 پيويستي به چاك بوونه وه هيه...

نه گهر چاوه پړي هاوسه رگيرييه كي نابرومه ندانه م بكردايه، له كوتا
 ساته كاندا له گهل دايكمدا بمايامه وه و خوشكو براكام جي نه هيشتايه،
 پارووه نانتيكي وشكم بخواردايه به پوو سوورييه وه دووباره خه ياله
 نه سته مه كانم هه لېچنيايه ته وه...

ناه خوځگه!

بو كچيكي به دبه خت كه نه واني له سه خترين ساته كانياندا جي
 هيشت باوكم ده لئيت: "من كچيكي وه هام نيبه" خوشكو براكانيشم
 ناوي من هيچ ناهيتن.

به لام نه و دايكه به سۆزهم تهنانهت له سهرمه رگيشدا ههرناوى
 منى هيناوه و تويه تى: "من له و خوش بووم، خداش لى خۆشبيت"
 ئاى دايه گيان! تۆ منت به خشى، به لام من هيج كات خۆم
 نابەخشم. پهروه رديگارم وه ها لى پرسينه وه يكي لى كردم، تۆ لى
 دايكى بى گورچيله بى و شيوه يه لى كردمه وه، به شيوه يه كه
 گورچيله كانم دايه دهست قه صابه بى ويزدانه كان.

ئاى خوايه من چى بكه م ئىستا؟ بۆكوى بپۆم؟ منىك له نه نجامى
 نه وه له به ي كه له لاوتيمدا كردم له ده رگاي كى بدهم؟

كام مرقى نيهت باش له ده رگاي كچىك ده دات كه هه موو شتىكى
 له نيو بى ويزدانىه كانى دونيادا له دهست داوه؟! جگه له و كه سانه ي
 كه پىيان وايه ده توانن به پاره هه موو شتىك بكهن، كى تر سه يرى
 پوو خسارى من ده كات؟

من كه سىكم كه له سه خترين ساته كانى ژياندا خىزانه كه م جى
 هيشت و خيانه تم لى كردن، هيج كه س هينده ي من باجى نه و گوناوه
 بى شومارانه ي ناداته وه!

نازانم! ئايا پهروه رديگار ده رگاي خۆى ده كاته وه بۆ به نده يه كه
 خهريكه له ژىر بارى گوناوه كانيدا تيا ده چىت!

من ته واو بووم، من بكوژن، له وه زياتر حه قى ژيانم نيه!

تکایه گەنجینه ! ئەو ئەوانەى گۆیتان لێمە ! ئەوانەى چیرۆكى
ژیانم دەخویننەوێ ! تکایه بۆ ساتیکیش بێت گویم لێبگرن.
تەنانت خراپترین دایک و باوکیش، لەباشترین بێگانە دڵسۆزتر
متمانە پێ کراوترن.

تکایه بێراره کانتان لەگەڵ خێزانه کانتاندا بدەن، بەوان مەلێن
نەزان. ئەوان زاناکانى قوتابخانەى ژيانن.
لەبى چاره بيه کانى من بپوان و پەند وەریگن، باهە لەکانى من پێى
راست نیشانى ئێوه بدات.

پێش ئەوێ مافیاکان وەك بە لا گورچيله كەى تریشم لى بسین و
وەك پارچه گۆشتێك لە وناوه فرپم بدەن، تکایه دوام بۆ بکەن،
لەبەرخاترى من دەستە کانتان بۆ ئاسمان بەرز بکەنەوێ.
ئێستا كە لەکوچه یه كى نەخۆشخانه دا كچى كى تاوانبار دەنالیئیت.
تکایه با ئەم وەسیتنامەىم بۆ ئێوه بێتە پەندێك.

(ناوەكەى پارێزراوە)

نازايه تيش بهو شيويه؟!

له چاوه گاني موسته فا پاشاي سەرۆك عه شيره تي ميران كه
جه زيره ي هه ژانديبوو، بروسكه ي سهرسوهرمان و په شوگاري
دهرده چوو.

سهرنجه گاني پرپبوويه سه عيدي به ناويانگ كه له بهرده ميديا
هه لئه ستايه سه رپي.

موسته فا پاشا، پيشهنگي بي ويژداني دهووبه ري، له ته مه نيدا نه وه
يه كه مجاري بوو، پووبه پووي ديمه نيكي وه ها بيته وه .

نه و گه نجه كي بوو؟ بوچي له كاتيكداه مووان به حورمه ته وه
هه ستاونه ته سه رپي و مليان كه چ كردوه، كه چي نه م گه نجه هيچ
خوي تيگ نه داوه و نه مي به هه ند وه رنه گرتوه ؟!

دەبىت ھۆكاريكى زۆر گرنگ لەپشت ئەمە وەبىت!

بەئى، ئەمە ھۆكاريكى گرنگى لەپشتە وە بوو.

سەعیدى گەنج كە خۆى بۆ عىلم و ئيمان نەزكردبوو، لەخەونیدا
عەبدولقادرى گەيلانى دىتبوو، فەرمانىكى سەبرى لى وەرگرتبوو،
ئەو لەكاتىدا كە عەبدولقادر ھاوكارىيەكى مەعنەوى زۆرى كردبوو،
پى وىتبوو:

— لە جەزىرە، سەرۆك عەشیرەتى مىران "موسستەفا پاشا" زۆلم
لەخەلكى دەكات، بۆ ئەو بۆ پى راست بانگهێشت بكە.
سەعیدى گەنج كە چىژىكى تايبەتى لە جەنگ لە دژى ناحەقى
دەبينى، لە بەرامبەر ئەم فەرمانەدا بى ئەوێ بىر لە مەترسەيانى
بكاتەو، يەكسەر كەوتبوو پى...

تەنھا بىرۆكەى ئەو برىتى بوو لە پەو پەو بوونەوێ ئەو موسستەفا
پاشايەى كە ئەو ناوێ هەژاندبوو.

سەعید گەيشتە شارۆچكەى سەربەشارى ماردىن و چادەرە شۆخ و
شەنگەكەى موسستەفا پاشای سەرۆك عەشیرەتى دۆزىيەو كە
دەرووبەرەكەى بە دەست زۆلمى ئەو وە دەياننانا.

دواى كەمىك موسستەفا پاشای سەرۆك عەشیرەتىش گەيشت لە گەل
ئەوێ هەموو ئەوانەى كە لە ناو چادەرەكەدا بوون هەستانە سەرى و

ملیان که چ کرد، به لام سه عیدی به ناوبانگ ته نانته له جی خۆیشی جوولێ نه کرد، بێگومان ئه م حاله ته موسته فا پاشای زۆر تووڤه کرد. هه لته ستان له بهر ئه و موسته فا پاشایه ی که هه مووان به پێزه وه سهریان بۆ داده نه واند، مه ترسییه ک بوو که شایه نی به هه ند وه رگرتن بوو.

چۆن ئه م که نه ج که هه لته ستیته سه رپێ؟ ئه وه ئیهانه یه کی پوون و ئاشکرا بوو، هه یج کات شایه نی لێخۆشبوون نه بوو.

موسته فا پاشا که له پهستی و په شوکا ویدا نهیده زانی چی بکات، له کاپتن فهتتاحتی ته نیشتی پرسیی:

— ئه م که نه ج کییه؟

— ئه م، مه لسه عیدی به ناوبانگه که ناوبانگی به هه موو لایه کدا بڵاویوه ته وه.

ئه مه ئه و که سه یه که مه لا (فتح الله) نازناوی "به دیعوزده مانی" پێ به خشیوه.

موسته فا پاشا هه یج کات له گه ل زانا و مه لاکاندا هه لێ نه ده کرد، هه موو کات غیره ی له به رزی مه عنه وی ئه وان ده کرد.

موسته فا پاشا سه ر نه ج پێ قینه کانی که ئاگریان لێ ده بوویه وه بپیه چاوه پێ ئازایه تی و پێشنه گه کانی سه عیدی به ناوبانگه وه پرسیی:

-بۆچی ماتوئیت بۆئیره؟

سەئیدی بەناوبانگ لەوشوئینەوێی کە دانیشتبوو پەنجەکانی بۆ
پیشەوێ پاكیشتاو بەدەنگێکی گەڕەوێتی:

-ماتووم تا تۆ بەئێمە سەر پێی راست یان واز لەو زۆلم و زۆرە
دەهێنیت کە بەرامبەر خەلکی دەیکەیت و دەست بە نوێژکردن
دەکەیت؟ یاخود من تۆ دەکوژم!

ئەم قەسە وەك بۆمبێك لەچادرەكەدا تەقییەوێ، موستەفا پاشا
بەكەمجارى بوو پەرووبەپووی كەسێك ببێتەوێ كە بەوچەشنە بوێر بێت،
ئەوانەى ناو چادرەكەش لەپەشوكاويدا نەیان دەزانى چى بكەن.

پاشا لەپەقدا بەپەلە چووێ دەرەوێ چادرەكە، دواى ئەوێ
كەمێك توپەرییەكەى پەویییەوێ گەپایەوێ ناو چادرەكەوێتی:
-كەواتە من دەكوژیت وانییە!

-ئەگەر واز لەو زۆلمە نەهێنیت، بەئێ...!

پاشا چاوی برپییە شمشیرەكەى سەئید كە هەلێ واسبوو بە
كۆلەكەى چادرەكەدا...

-بەتەمای بەم شمشیرە بمكوژیت؟

سەئید بەردەوام بوو لەهەلسوكەوتە بێ باكو بوێرانەكانی:

-شمشیر نایبێت، بەلكو دەست دەیبێت!

پاشا بۆماوەیەك بیری كردەوێ لەوێ چى بێت و چى بكات وێتی:

-باشه، من ئەو دەكەم كە تۆ دەيلىيت، بەلام مەرجىكم ھەيە؟

سەئید پرسیاری كرد:

-مەرجەكەت چىيە؟

-من لىرە لە جەزىرە، كۆمەلىك زانای زۆرم ھەيە، ئەگەر بتوانىت
ئەوان لە مشتومپىكى زانستیدا ببەزىنىت ئەوا باشە... ئەگەر نا فرىت
دەدەمە پووبارى فوۋاتەو.

سەئید نىازى سەردانەواندى نەبوو، وتى:

-پاشا، ھەروەك چۆن ھەدەم نىيە ئەو زانايانە ببەزىنم، تۆش
ھەددەت نىيە من فەيى بدەيتە ناو ئاوى فوۋاتەو، سەرەپاي ئەمانەش
داواكارىيەكەت قىبول دەكەم، بەلام منىش داواكارىيەكم لەتۆ ھەيە،
ئەگەر ئەو زانايانە ببەزىنم من داواى تەنگىكت لى دەكەم.

-تۆ زانايەت، تەنگەت بۆ چىيە؟

-بۆ ئەو ھەي ئەگەر لەسەر پەيمان نەمايت، بەو تەنگە بىگۆژم..

ھەردولا پىكەوتن.

ھەر لەویدا بۆ كۆبونەو ھەيان لەگەل زاناکاندا پۆزىكىيان دىارى كرد.
ھەمووان بەشەوقەو ھاوھەي پۆزى مشتومپەكەيان دەكرد، ھەر
ئەكاتە دەيانزانى كە ئەو پۆزە دەچىتە مۆووەو. پۆزى
پووبەپووبونەو كە، خەلىكىكى زۆر بۆ تەماشاكردنى ئەو دىمەنە

سەرنجراکیشە کۆبوونەوه، ھەمووان ھەناسەیان لەخۆیان بېرپور
مەراقی دوو شتیان دەکرد.

—نایا سەعیدی بەناویانگ دەتوانیت، ئەو زانا بەناویانگانە
بەزینیت؟ ئەگەر نەتوانیت، موستەفا پاشای بێ ویژدان ئەوی
دەکوشت و فرپی بداتە ناو پھویارەوه؟

زاناکانی موستەفا پاشا بەکتیبەکانی دەستیانەوه دەوری
سەعیدیان داو، بەکورتی دەستیان کرد بە ئاراستەکردنی ئەو
پرسیارانەی کە ئامادەیان کردبوو.

ھەموو چاوەکان لەسەر سەعید بوون کە ھە ک قوربانیە ک
لەناوھەراستدا دانیشتبوو، ئەو سەعیدە کە موستەفا پاشا بەسەرنجە
پەر لە قینەکانیەوه لێی دەپوانی تابلێی ئارام و دڵنیابوو.

بەداخەوه کە لەسەر تادا وادیاربوو ھەموو شتەکان لە دژی سەعید
بوون، لەبەرئەو ھەش خەلگە کە ی دەورووبەری تا بلێی سەغلەت بوون،
بەلام کاتێک سەعیدی بەناویانگ دەستی کرد بە ھەلامدانەوه ی
پرسیارە ھەلبژێردراوھ قورسەکان، پەشوکاری و خەمی خەلگە کە
گۆپا.

چونکە ھەلامەکانی ئەو ھەندە جوان و موقنیع بوون، بەشیوھە ک
تەنانەت زاناکانیش دەمیان داچەقیبوو و سەریان لە وتەکانی ئەو
کەنجە سوپماوو.

سەئیدی بە ناویانگ وەك شتێك بەشیکردنەووە و پوونکردەووەکانی
 ئامادەبوانی تووشی سەرسوڕمان کەردبوو، بەشیوەیەك لەگەڵ
 چایەكەى خۆیدا چای هەندێك لە زاناکانیشى خواردبوویەو، بەلام
 هەستیان پێ نەکردبوو ئەوەندە پەشۆکابوون.

لەبەردەم ئەم دیعەنەدا موستەفا پاشا نەیتوانیبوو لەوە زیاتر
 بەرگە بگرت بۆیە هەستا بویە سەرپێ و وتبووی:

—بەپێزان، هیچ کام لە ئێوە ناتوانیت بەرامبەر سەئید بوەستیت ئەو
 ئاشکرایە، پێش ئەوەى ئەم پێشپڕکێی زانیارییە دەست پێ بکات
 ئاشکرایە کە دۆڵاندوتانە، ئەو بەشیوەیەك کاری تێ کردوون کە
 تەنانت ئاگاتان لێ نییە کە چایەکانی بەردەمتانی خواردووەتەو.

زاناکانی جەزیرە نزیکەى چل پرسسیاریان ئاواستەى سەئیدی
 بە ناویانگ کرد، بەلام ئەو وەلامانەى کە وەریان دەگرت بەمەعناى
 کەلیمە بێ وێنە بوون، سەئید ئەوانى لەسەر خوانێکى زانیارى
 کۆکردبوویەو.

زاناکان ئەوەندە بەسەئید سەرسام بوون کە بێ ئاگابوون لەوێ
 سەئید وەلامى یەكێك لە پرسسیارەکانى بۆ تاقى کردنەوێ ئەوان
 بەهەلە داووەتەو. سەئید لەکۆتایی گفتوگۆکەدا ئەوەشى پوون
 کردەو و وتبووی: بەپێزان، من وەلامى پرسسیارێکم بەهەلە داوەو،
 ئێوە هەستتان پێ نەکرد بەلام من ئیستا راستەکەیتان پێ دەلێم.

زاناکان له و زهبره ی کړتاییدا به ته وای کړیون، نه یان توانیبوو
خویان بگرن له وټنی:

—شهرمه زارت کردین.

هه ندیک له و زانایانه دووباره هاتیبونه وه بۆلای سه عیدو له لای نه و
وانه یان وه رگرتبوو.

له دواى نه و نه نجامه وه نه و موسته فا پاشایه ی که له جهزیره دا
ناوى به خراپه کار ده رکردبوو چیر هیچی له ده ست نه ده هات...
چونکه له بهرامبه ریدا که نجیک پاوه ستابوو که به هیچ جوړیک نیازی
پاشه کشه ی نه بوو. موسته فا پاشا به بى چاره ییه وه له سر په یمانی
خوی مایه وه، هه م تفهنگه که ی پى دا، هه میش ده ستی به نویژکردن
کرد، به لټینیشی دا که چیر زولم له خه لک نه کات.

له بهرامبه ر نه م نه نجامه دا له میشکی هه موو نه وانه ی که بۆ سه یری
گفتوگۆ که هاتیبون و له سرو هه مووشیانه وه موسته فا پاشا که
به خراپه کارى ناویانگی ده رکردبوو، نه م شته چه سپابوو:

"نه و مرقفه نیاز باشانه ی که ته نها پشت به خودا ده به ستن
به دلنیا ییه وه سرده که ونو، نه وانه شى پشت به خراپه کارى ده به ستن
دره نگ یان زوو هه مووشتیک له ده ست ده دن"

نه م چیرۆکه راسته قینه یه ده بیته وه سیه تیک بۆ هه موو نه وانه ی
خراپه کارى ده که ن.

به بئى شهرم، هه لڤه له تام و هه موو شتيك له دمست دا

نازانم ئه و كه سانهى كه ئه م چيروكه م ده خوئنده وه چيم پئ
ده لئين؟ بئ عه قل! ساده! نابينا! له هيچ شتيك تئ نه گه يشتوو!
گيژ! و چنده ها قسه ي تريش.....
هه رچييه ك بوتريت كه مه...

بيگومان ناسيني مروفه كان، خوئنده وه ي نيازه كانيان و ده ركردنى
حوكم له هه لسوكه وته كانيانه وه گه وره ترين هونه ره.
به خورپايى نه يان وتوو: "ئه وانه ي خوئنده وه بۆ ژيان ده كه نو،
مروفه كان ده ناسن له نيوه ي ريگا په كيان ناكه ويت"
به هوئى كه م توانايى و نه شاره زاييمه وه له و بواره دا هيچ شتيك نه ما
به سه رمدا نه يه ت.

چۆن؟

لەكۆتا پۆلى ئامادەىى بووم، كچىكى مولتەزىم بووم، ئەو
پەرۋەردەو كەلتۈردى كە لەخىزانەكەمەو ۋەرم گرتىبوو ھىچ
پەيۋەندىيەكى بەعشقىو دلدارىيەو ۋەنەبوو ۋ لەگەل ھەموواندا بەنيەت
باشىيەو ھەلسوكەوتم دەکرد.

لەبەرئەو ھى لەدونىادا فەرت ۋ فىللە شەيتانىەكان ھەمىشە بە
ماسكەو دەسۋپانەو، باۋەرم بەھەمووان دەکرد.

لەبەر ئەم ھۆيەش باۋكم ۋ دايكم، ھەرۋەھا دۆستە ھۆشيارەكانم
چەندىن جار منيان ئاگادار كەردەو.

"پېش ئەو ھى مۆفەكان بناسىت باۋەرم بە ھەموو قسەيەكيان
مەكە ! يەكسەر بە ھەموو قسەيەكى شىرىن مەخروشى، ھەركەسىك
كە دېتە پېت ۋامەزانە ھەزەتە (خەسرە)، بەدوايدا بگەپى، پەرسىار
بگە ئەۋجا بېيارىدە.."

ھەموو ئەمانە شتاتىكى جوان بوون، بەلام لەبەرئەو ھى لەمېشك ۋ
ناخدا ھىچ نىيازىكى تەرم نەبوو، ھەمووانم ۋەك خۆم بەنىياز باش
دەھاتە پېش چاۋ.

بەلى، ئەكرەم لەيەككەل ۋ پۆزانەدا دەرەكەوت، مەن لەكۆى بىزانىايە
ئەۋكەسىكى فىتلىبازو ھەلخەلەتتەنەرە؟ لەۋەلامى ئەۋانەشدا كە
ئاگريان دەكەردەو دەموت: "مەن ھىچ خراپەيەكم لەۋ نەدىۋە"

ئەكرەم پېك بە زوبانە قسەى دەكرد كه من دەمويست
لەبەرئەوہى من كچىكى دىندار بووم، لەگفتوگوكانماندا ئايەت و
فەرموودەى پىز دەكردو نمونەى لەقورئان دەهينايەوہ.

منيش بە باوہرەى كه ئەكرەم چەندە مەزەقەى باشە پاساوم بۆ
خۆم دەهينايەوہ.

لەداوى يەكەم گفتوگومان، بەهۆى ئەوہى من پازى نەبووم
بەرەوہو يەك بىينىن، بەتەلەفون گفتوگومان دەكرد، بى ئەوال
لەوہى ئەم ئەلەيە سەر بۆ ئەلەيەكى گەرەتر دەكەيشەيت.

مامۇستاي مەزووم منى بردە پەناگەيەكو وتى:

—من چاودىرى تۆ دەكەم، دەبىنم لەگەل كوپى بىگانەدا بە
تەلەفون قسە دەكەيت، قسەكردن لەگەل كوپى بىگانەدا كاريكى
پاست نىيە، ئەگەر هەستەكانت بخەيتەو، پات دەكەيشەيت بۆ
پىگايەك كه هىچ چاوەپوانت نەكردو، دواتریش خۆت لەپى حەرام و
ئەلەدا دەبىنيتەوہ.

كاتىك ئەمەم بە ئەكرەم وت، توانى بەم قسانەى پازىم بكات:

—بەتەلەفون هىچ نابەيت! خۆ دەستمان نەخستۆتە دەستى يەكو
چاومان لەچاوى يەك برىبەيت! تەنھا گويمان لەدەنگى يەكە.

بەدرزەكەيشانى تەلەفونەكان، داواى يەكتر بىينىنى كرد، كاتىكىش

من ويستم پازى نەبم وتى:

-ئىمە دەمانە وېت ھاوسەرگىرى بگەين.. بى ئوھى يەكتر بىينىن و
 يەكتر بناسىن چۆن دەبىت؟ بەشىۋە يەكى زۆر پى پىدراو
 كۆدەبىنە ۋە قسە دەكەين، تەنانت ئەگەر ھەز دەكەيت
 ھاوپپەكىشت لەگەل خۆت بەينە، ئەگەر متمانە بەمن ناكەيت كەسەك
 لەگەل خۆت بەينە.

لەكاتىكدا مۇڧ نىتە باش بىت قابىلە چى ۋودەدات؟
 دووبارە بە ۋ قسانەى پاشقولى لەمىشكەم گرتەۋە.
 بە ۋ مىشكە بچوكە ۋە ۋە نەمتوانى لەۋە تىبگەم كە ئە ۋ خەرىك بوو
 پەپرەۋىى دوۋەم ھەنگاۋى پلانەكەى دەكرد.

بە بەشدارى ھاوپپەكەم چوار پىنچ جار كۆۋوینە ۋە ۋ قسەمان كەرد،
 بەلام ئەكەرم بەۋەشەۋە نەۋەستاۋ دەستى كەرد بە جىبەجى كەردنى
 ھەنگاۋى سىيەم، وتى:

-بېۋانە! كاتىك كەسەكى تىرمان لەگەلدا بىت، ۋەك دوو بىگانە
 ناچار دەبىن قسە لەسەر ئەم ۋە ۋە بگەين، ئىمە پىۋىستە بەتەنيا بىن
 تا پىكەۋە بىتوانىن باس لەشتەگىرنگەكان بگەين سەبارەت بەژيانى
 داھاتوومان.

لەسەرەتادا ئەم داۋايە زۆر بەرىئانە ھاتە پىش چاۋم ۋە بەباۋە پەكردن
 بەنىياز باشى ئەكەرم پازى بووم چەند جارىكەش بەتەنيا كۆبىينەۋە.

به لām پیلانه کانی نه کره م به مه شه وه نه وه ستان، نه و خستبوویه
میشتکی خویه وه که کچی وهک من دیندارو به پره وشت و به "جوان"
ناسراو له ده ورویه ریدا بکاته نیچیری نیازه خراپه کانی.

کاتیک زانی من په رچه کردارم سه بارهت به م جوړه یه ک بینین و
خه لوه ته هیه، نه ویش له بهر نه وهی هندیک له هاوړپیکانم ناگاداریان
ده کرده وه، نه و وتی:

- تو راست ده کهیت، من نه وه م پی خوش نییه، نیمه پیکه وه
خه ریکین گونا نه نجام ده دهین، له راستیدا نه مه پیکاه کی ئاسانتری
هیه.

وتم: نه و پیکاه چیه؟

- با هاوسه رگیری بکهین، نه و کاته به یه ک حرام نابین و، هم
گونا هیشمان ناگات، هه روه ها ده توانین به کتر ببینین، ده توانین
سه بارهت به داهاتوومان زیاتر قسه ده ربارهی ورده کاریبه کان بکهین و
زیاتر به کتری بناسین.

کاتیک بابتهی نه و نیکاحه له میشتکدا جیگیر نه ده بوو، پرسیارم
له ماموستایه کم کرد که متمانه م به زانسته کهی هه بوو.

- هیچ شتیک نییه وات لی بکات نیکاح بکهیت! به هیچ شتیه یه ک شتی
وانه کهیت! شتیکی واش نه بووه تا ناچار به نیکاحت بکات، پیش
هه موو شتیک خیزانه کهت ناگایان له م بابته نییه و پووخسته تی نه و انت

به ده ست نه هیناوه، ته نانه ت مهرجه کز مه لایه تییه کانیش بۆ ئیوه دهسته به رنبن، خویندتان ته واو نه کردووه و خاوه ن ئیش نین.

هه رکه سیک پیش نه وه ی توانای ماددی باش بییت و پوخسه تی خیزانه که ی وه برگریخت، هاوسه رگری کردنه که ی ته نها به لاو دهرده سه ری بۆ ده هینتیت، چونکه یه کیک له مهرجه کانی ژيانی به خته وه ر هاوکاری دایک و باوک و ئابوورییه کی پتویسته.

ئه گه ر ئه مانه بوونیان نه بییت، ئه وا ئیوه بۆیه ئه م کاره ده که ن تا له ژێر به پرسیاریه تیه کانی نیکا جدا خۆتان قوتار بکه ن، که واته له کۆتاییدا ئیوه به چی ده گه ن؟ تق ئه وه ده زانیت؟

مامۆستا که م پاستی ده کرد، ئه گه ر قه ده غه کراوه کانی دین له نێوان دوو گه نجدا نه ما ده هاته پیش چاوم که کۆتایی ئه م پێ یه به ره وه کوێ ده پوات. سه ره پای به رگری کردنم به لام ئه کره م به هینزی زیره کی و یارییه مه نیقیه کانی وه پازی کردم که هاوسه رگری بکه ین.

ئیتراقی کردنه وه یه کی گه وره ده ستی پێ کرد بۆ دوو گه نج که که وتبوونه ژێر کاریگه ری ههسته بی کۆنترۆله کانیانه وه.

دواتر چی پوویدا؟

ئه و ماله باجینه یه ی که کۆتاییه که ی هه ر له سه ره تاوه دیاربوو، به نه گبه تی کۆتایی هات. من وه ک کچیک که هه موو ههسته پاکه کام له ده ست داوه ئه وه ماوه ی دوو سه له ناتوانم له سه ر جینگه ههستم.

دونيام هه موو تېكچوو و خه ونه كانم بوونه خوځه ميښ، هه موو
 داهاتوو و چاوه پوانى و نومېده كانم وهك نه ژديهايك قووتيان دام.
 باوكم وهك كه سيك كه كچه پاكه كى چيتر پيس بووبوو، نه يتوانى
 بهرگه بگريټ، تووشى خوځن بهر بوونى ميښك هاتو به هويوه شهله ل
 لښى دا...

ئەى دايكم؟ نهو له من خراپتره، هوشى له دهست داوه و ژيانى بوته
 دوزهخ، كوتايى نهو سهركه شيبه ي كه به خه ونه پاكه كانى كچيكي گنج
 دهستان پى كرد، بوويه كوتايى ژيان و خوځشبه ختيښ.
 ئەى گنجينه!

من وهك كه سيك كه ژيانى به خه م و نازاره وه به سهربردوو نه م
 پستانه م بۇ ئتوه نووسيوه...

پهنگه سبهى ته مه نم كوتايى پى بيت! به لام تكايه با من بيمه
 نمونه يهك بوئيوه و له وسايه يه دا بيمه وه سيله ي كارځي خيرو
 به وشيوه يه دنيا به جى بهيڼم.

تکایه له دواى خوځنده وهى چيرۆكه كه م به م شيوه يه بيربكه نه وه:

"گزهى ئاو، له پى كانيدا ده شكيت."

تکایه نه م وهسيه ته م له بير مه كن.

(ناوه كى خوانزاوه)

يادگارييه کي ناگر ئاسا

بگات به ده ستي زور به پيز ماموستا خاليد،

من وهك ئافره تيئك كه زور به ي كتيبه كانتانم خويندوه ته وه، به
پاكترين دوعاكانمه وه سلاوتان بۆ ده نيزم و هيواي ته مه ن دريژيتان بۆ
ده خوازم.

ئيستاكه من به شه وق و زه وق و دليكي تايبه تيه وه چومه ته دونياي
خه ياله وه، ئه م پستانه تان به فرميسكه وه بۆ ده هونمه وه، دلم زور
پره و زور شتم هه يه كه بۆتاني باس بكه م.

له و دونياي تاقيكردنه وه يه دا چي به سه ر مروفدا نايه ت؟ هه موو
مروفتيك چيروكيكي تايبه ت به خوي و تاقيكردنه وه يه كي سه ختي هه يه

که پەنگە بە ھۆیە وە زۆری بۆ ھاتبێت و ھەندیک جاریش بەر بەستگە لێک
ھاتوونەتە سەر پێی کە بوونەتە ھۆکاری کەوتن و شکستھێنانی.

ژیانی منیش پەرە لە ئەزموونگە لێک کە لە عەشقە وە بۆ ھەق و
لە ھەیاڵە وە بۆ راستی درێژبوونەتە وە.

کە ویستم لە گەڵ ئێوەی بە پێژدا بەشی بکەم، لە بەرئە وە ی
کتێبەکانی ئێوە پەرە لە ھاوشیوەی ئەم چیرۆک و بەسەرھاتانە، ویستم
سەرباری ئەو ھەموو ئەزموونی ژیاڵە کە لاتانە منیش کە مێک خۆی
زیاد بکەم بۆ سەر سفرە کەتان.

من بە قوولی عاشقی ھاو پۆلێکم بووم بە ناوی ئێرجان کە پێکە وە
کۆلیژی پەرور دەمان دەخویندو پێکە وە تەواومان کرد، ئەو ھیچ
گۆیی بە پە یوەندی خۆشە ویستی و شتی لە و جۆرە وە نە دەدا.

زۆر راستگۆ زانستپەرور بوو ھەزی بە گیانی ھاوکاری بوو.
ماوەی سێ سال ھەرچیم لە دەست ھات کردم بۆ ئەوەی ھەست بە و
خۆشە ویستی بە من بکات، بەلام ئەو پێداگری دەکرد لە سەر ئەوەی
کە خۆی گێل بکات.

ئێمە گە یشتبووینە کۆتا سالمان و منیش دە مویست چیتەر بە ئاشکرا
سەبارەت بەم بابەتە لە گەڵی بدویم.

من پێم وابوو ھۆکاری دەر نە بڕینی ھەستی بۆ من یاخود نە بوونی
کار دانە وە ی بۆ ھەلسو کەوتەکانی من بە ھۆی جیاوازی کلتوری و

ناوچه ییه وه بوو، له بهر نه مه بوو به نیاز بووم ورده کارییه کان له خوی
بپرسم و دان به خۆشه ویستییه که مدا بنیم..

چەند جار پیم وت: "دەمە ویت سە بارەت بە بابەتییکی گرنګ قسەت
لەگەڵدا بکەم" لە هیچ کام لە جاره کاندانە یوت: "نامە ویت قسەت
لەگەڵ بکەم" بە لām هەموو کات بە بەهانه هێنانە وه خۆی دەدزییه وه
لیم.

چەند جار یکی تریش هەولمدا، بە لām نە کرا، ئەو یان خۆی له
داواکەم دەدزییه وه یاخود ئەندێشە ی ئەو ی هەبوو که پەنگە بەهۆی
تێپوانینی جیاوازانە وه بۆژیان "کێشە دروست ببیت".

لەگەڵ ئەو هەشدا من کچیک بووم لە لایەن دەورو بەرمه وه زوو هەستم
پێ دەکرا. لەگەڵ ئەو ی چەندین کوپ دەیانویست لەگەڵمدا قسە
بکەن، بە لām من هەموویانم پەتدە کردە وه. لە ناو ئەوانە دا هاوشانی
خۆشەمیان تیا بوو، ئێمە خاوەن کلتوریو بیروپا و تێپوانینیکی جیاواز
بووین بۆ ژیان. مۆفەکانی کۆمەلە ی ئێمە نە کچیان بە کەسی جگە
لە خۆیان دەداو نە کچیشیان دەرە وه ی خۆیان دەخواست، هەر
کە سیکیش لەو کلتورە دەرچووبایە زۆرینه ی کات باجە کە ی بە گیانی
خۆی دەدا، بە لām بەهۆی خۆشه ویستیمه وه بۆ ئەو، هەموو ئەو
شتانە م فەرامۆش کردبوو. لە کۆتاییدا توانیم بە لێتیک له ئێرجان

وهرېگرم، کاتو شوینیکمان پیکه وه دیاری کرد، بریاربوو له وی به کتر ببینن و قسه بکه بن.

به لام ئیرجان مه رجیکي مه بوو:

—من به هوی دینه که مه وه، ناتوانم له گه ل ژافره تیکي نامه حره مدا به ته نیابم، تکایه باکچیک له گه لدا بیت، هرکچیک که خوت ده ته ویت. ویستم به رپرچی بده مه وه، به لام له پیناو نه و خوشه ویستییه مدا بوی بی دنگ بووم و پازی بووم، هاوپییه کم له گه ل خوم بردو پویشتن به ره و شوینی یه کتر بینینه که.

من خه ریک بوو ده توامه وه و به هزار دهرده سهری ده ستم کرد به باسکردنی هسته کانه که ئیرجان قسه کانی پی پریم و تی:

—خوت هیلاک و بی تاقهت مه که، من دووساله هه موو شتیک ده زانم، منیش به رامبه ر به تو هستم هه یه به لام ناتوانم ناشکرای بکه م نه وهش له بهر دوو هۆکاره:

من به هوی پوویستی دینه که مه وه، له گه ل کچیکي نامه حره مدا که نیکاحم نه کرد بیت ناتوانم یاری هاوسه رگیری و کاری هه له و نهیني بکه م.

له بهر نه وهی حاله تیکي وه هاش بوونی نه بوو نه مده توانی وه لامي ئیوه وه هسته کانتان به ناشکرا بده مه وه، له بهر نه وه ئیوه م له ناخمدا ناشت و شارده وه.

دووه مینیش، تو کچی کۆمه لگه و کلتور یکی جیاوازیت، ده زانم که
تو به من نادهن، ده شزانم نه گهر بشکریت، تووشی به ربه ست و
ناپه حه تی زۆر ده بین، نه متوانی نه و سه رکه شیی به بنوینم، تو
له کۆمه لگه که ی خۆندا ئاسووده ده بیت، به بهرپای من نه وی هه لێژیره .

من زۆر به توندی به ربه رچم دایه وه و وتم:

- نه خیر، به لاه وه گرنگ نیه کێ چی ده لیت:

نه گهر تو منت بوویت، من هه موو شتیکم نه خه مه مه ترسییه وه،
پاشان له بهرچی سه ره پای نه وه ی که منت خۆش ده ویت که چی هیه
خۆت ده رنه ده خست؟ زۆر مه راقی نه وه م کردوه .

- من له لایه ن ده ورو به رمه وه به که سێکی مولته زیم ناسراوم، هه مووان
ئاره نووی خۆیا نه چۆن بیانه ویت ده توانن نه م یارییا نه ی عه شق بکه ن
به لام من هه رگیز... چونکه نه وانه ی چاودێری من ده که ن
له هه لسوکه وته کانه دا به دوا ی پاستی و دروستی نه و شتانه ی که باسیان
ده که م و نه و بیرۆکانه ی که پشتگیریا ن ده که م ده گه پێن، هه روه ها
ناکریت به زمان ناوی خوا و پێغه مبه رو دین بلێین و سه رکه شی
عیشیقیش بکه ی ن که له گه ل هیه جۆره یاسایه کی دیندا ناگو نجیت.
نه مه دژ به فله سه فه ی بیرو با وه پی منه . عیشه که م له ناخدا ده نێژم،
په نگیشه له ژوره که م دا ده رگا له سه ر خۆم داخه م و بگریم، به لام

ناتوانم خۆم پَسوابكەم، بەلام ئەگەر كارەكە بەجدى و پەسمى بێت،
ئەو شتىكى ترە...

وتم: من بۆئەو ئەمادەم.

سەرى لەقاندو وتى:

—زۆر ئەستەمە، ناتوانىن لەمەياندا سەرکەوتوبين، بالەسەرەتای
كارەكەو وەازبهيئىن، خيزانهكەى من بەمە پازى نابن، ئەو
خيزانهكەى تۆ ھەرھىچ! ناتوانىن بەتەنھا ھاوسەرگيرىيەك بكەين
كە خيزانى ھەردوو لاپيى ناپازى بن، پتيويستە لەجىي ئەو ى بەھەست
بپيار بدەين، بەعەقلمان بپيار بدەين.

زۆر پى داگريم كرد، پارامەو، تەنانت بەساعات فرميتسكم
ھەلپشت، بەلام نەمتوانى قايلى بكەم.

لەكاتى پويشتندا وتم:

—ئەگەر تۆ بەمن پازى نەبیت! يان مردن ھەلەدەبژيرم ياخود تا مردن
چاوەرپيت دەكەم.

لەبەرامبەر ئەمەدا كەمىك وەستاو وتى:

—ناتوانم بەلينيكي تەواوت پى بدەم، بەلام لەبەرئەو ى ئەم بابەتە
بۆتۆر پيگەيەكە گەپانەو ى نيبە، كەواتە باپيگەو بەدواى پيگەيەكى
دەرچووندا بگەريين. واى خوايەگيان، خەريك بوو لەخۆشيدا بالەم
دەگرت، وام دەزانى ھەموو دونيا بوو تەمولكى من، لەوكاتەدا

خۆشحالتترین كەسى دۇنيا مىن بۇوم، تەننەت ئەو قىسە سادانەش بۇ
مىن بەس بوو، چۈنكە ئەوم نۇر خۇش دەويىست.

لەكاتى پۇيشتىنىدا بەلئىنكى لىۋەرگىتم:
-كەس نابىت بزانىت ئىمە يەكمان دىوہ.

بەلئىنكەم قىبول كىرد، دواتر دووبارە ئاوپى دايەوہ وتى:
-خەفەت مەخۇ! ئەگەر تۇ بىپارت داوہ تەمەنىك چاوەپوانى مىن
بىت! ھەستەكانى مەنىش كەمىر لەوانەى تۇ نىيە، ئەگەر ئەم
ھاوسەرگىرىيە پىك نەكەوېت تاكۇتايى تەمەن چاوەپۇي يەكترى
دەكەمىن تا ئەوكاتى بەرەو ئاخىرەت كۇچ دەكەمىن.

تەننەت ئەمەش بەپىيەكى پىزگارى بۇمىن لەقەلم دەدرا.
ئەم عىشقە گىژەلۇكەى ھەلكرىبو لەزىانمدا، ئەوہندە بەھىزو
سوتىنەر بوو كە دەموت "يان بۇئەو" يان "بۇگل".

تا كۇتايى ھاتنى زانكۇ چەند جارىكى تىرىش يەكترمان بىنى،
بەدواى پىگە چارەيەكدا دەگەپاين. بەلام پىگەيەكى ژىرانەمان دەست
نەدەكەوت.

زانكۇ تەواو بوو، بەلام بەفەزلى پەرەردگار ھەردووكمان ئاومان
لەھەمان قەزاي سەر بەھەمان پارىزگا وەك مامۇستا ھاتەوہ،
قوتابخانەكانىشمان لەيەكەوہ نىزىك بوون.

ئىرجان خانوويه كى به كرى گرتو له گەل هەندىك قوتابيدا دەمايه وه
منيش له گەل خانمە په رستارىكدا دەمامه وه، خانمىكى دىندار بوو،
كتىبه كانى ئيوه ي دەخوينده وه.

ئىرجان يەكەم كەس بوو كتىبه كانى ئيوه ي پىندام.
"ئەوپياوه ي لەدوى خۆى دەگەپىت و، خۆم دۆزىيه وه و، محمدى
دوژمەيى.." لەدواى عىشق، قوناغىكى تر لەژياندا دەستى پىكرد كه
دوباره گىژەلوكەى لەژياندا هەلگىرسانده وه، ئەوه بوو دواتر دەستم
كرد بەخويندە وه ي په يامە كانى نوور، هاوپى په رستاره كەم لەم
بواره دا شارەزابوو لەبەرئەوه هاوكارى دەكردم.

خوا لىيان پازى بىت، بەهۆى ئىرجان و ئەو خانمە په رستاره وه
توانيم دەست بەكچه يەكى پىگای پاسته وه بگرم.

دەستم بەنوێژكردو حىجابم پۆشى. كاتىك خىزانەكەم بەمەيان
زانى، قىامەتيان هەلگىرساند. لىدان، قسەى ناشىرين.. ئىهانە
كردن... دايكو باوك و براكەم وەك تاوانباريان لى هاتبوو.

-چۆن تۆ نوێژ دەكەيت؟ بەرامبەر كلتووو بىروپاكانت بەپىچەوانه وه
هەلسوكەوت دەكەيت؟ لەشتىوانى ژيانى ئىمە دا نوێژو پۆژوو نىيه!
وهره وه سەرخۆت! خواى گەوره ئارامى و هىزى پى بەخشيم و
بەرگەم گرت، بەلام دواى ماوه يەك خىزانەكەم منيان لەمنداى خۆيان و
مىراتى بى بەش كرد.

ئەمە بەپروالەت تاقىکردنەوہیەکی پې نازارو بەرگە نەگر بوو، بەلام
خوای گەورە هیچ بەندەيەکی بە بېچارەيی جی ناھیتلایت...
بەپرەتکردنەوہی خیزانەکەم کارەکەي ئیمە زیاتر ئاسان بوو.

لەکۆتاییدا لەگەڵ ئیترجاندا ھاوسەرگێریمان کرد، بێگومان ھەردوو
خیزانەکە ناپازی بوون، بەلام خیزانەکەي ئیترجان کاتیک زانیان من
گەپاومەتەوہ زۆر خۆشحال بوون و، بەمن پازی بوون.

ژیانیک دەستی پێکردبوو کە ھەموو نازارەکانی پەرەواندبوومەوہو
خۆشیشەکان بەرەو پھومان پی دەکەنین، بەپیی ئیمکانیاتەکانی
خۆمان مالتیکمان دروستکرد.

ھاوہلەکانی ئیترجان بووبوونە دایک و باوک بۆمان بی ئەوہی بکەوینە
ژێر باری قەرزی گەورەوہ، توانیمان پێداویستییەکانی مالاکەمان تەواو
بکەین.

لەدوای ھاوسەرگێری کردن لەگەڵ ئیترجاندا خۆشەویستییەکەم
بۆئەو تەواو نەبوو بەلکو زیاتر بلێسەي سەند. نەمدەتوانی تەنانەت
بۆساتییکیش بی ئەو ئوقرە بگرم، چاوم لەو زیاتر هیچ کەسیکی تری
نەدەبینی. ئەو، ئەوہندە کەسیکی راستگۆر ھەردو فیداکاربوو کە وام
دەزانی من بەختەوہرتیرین ئافرەتی دونیام.

بەلام مامۆستا! تاقیکردنەوہی ژيانی من کۆتایی نەھاتبوو، بگرە
تازە دەستی پێدەکرد.

ئەو پۆژەبوو كە زانىم حامىلەم بەو ئىرجانى كە ناوى باوكى
هەلگرتووە و تاقانەى ژيانە.

پۆشتم بۆلاى ئەو پەرستارەى كە پىشتەر لەگەڵیدا دەمامەو.
تاقىكردنەوەى بۆ ئەنجام دام و موژدەى پىدام، بۆ زووتر گەيشتنە
مالەو و پىدانى ئەو موژدەى بە ئىرجان ئارام لەبەر بپاڤوو.

بەلام لەدەرگای نەخۆشخانەدا ئەو هەوالەم بىست كە ژيانى تاريك
كردو خەيالەكانى پووخاند، ئەمبولانسىك گەيشتە بەشى فرياكوزارى
نەخۆشخانەكە. خەلك بەدەوریدا پايان دەكرد، گويم لىبوو كە سىك
وتى: "ئەو ئىرجانى ئىمەى.. " "ئەو ئىرجانى ئىمەى..."

بى ئەوەى بپرسم كام ئىرجان هەر لەویدا بوورامەو.
بەلى، ئەو ئىرجانەكەى ئىمەبوو، ئەو عەشقه گەرەكەى منو
خۆشەويستەكەى من بوو كە ئامادەبووم ژيانى لەپىناودا بەخت
بكەم. ئەو پياووەكەى ژيانم ئىرجان بوو...

دواى ئەوەى لۆريپەك ئىستۆپى لەدەست داڤوو، بەرەو پووى
قوتابىهكانى هاتبوو.

بۆپزگار كردنى دوو قوتابىهكەى كە لەسەر پىگا كە بوون ئىرجان
خۆى فرى داڤوويە سەر پىگا كە، منداڵەكان پزگار بكات، بەلام فرياي
خۆى نەكەوتبوو.

هه موو شارۆچكه كه ته عزتيان گيڤاو فرميسكيان پشت، منيش
مردويه كي زيندو بووم كه به ته واوي تياچووبووم، هه زارجار دوعام
کرد په روهدگارم "منيش به ره له گه لّ نه و.."

نه کرا. به لام من تائيتاستاش بۆ گه يشتنه وه به خوشه ويست و
مه عشوقه كه م به حه سره ته وه ده پارپمه وه، ئيشه لّلا زۆر ناخايه نيّت
نه و ده رگايه. ده كرّته وه.

"به رامبه ر به په حمى خوا بى ئوميد نابم."

ئيتستا به بۆنى ئيرجاني كوڤم، هيزو گوڤ ده به خشمه وه به ژيانم نه و
هيشا ته مەنى دووساله. تائيتاستاش نه متوانيوه خۆم كۆبكه مه وه،
به بيانوى هاوسه رگيرييه وه چه ندين داواكارم يهت، به لام من
هه مووان ده رده كه م، نه و ته نها به جهسته مردووه، به لام له ماله كه ي
مندا هه ميشه زيندووه، هه روه ها نه و سه رنجه پرشه وقانه ي هيشتا
له خه ياله كانمدا به گيرساوى ماونه ته وه و، قسه شيرينه كانى هيشتا
له گويمدا ده زرنگينه وه.

هه موو پۆژيک قورئان و جهوشه ن بۆ پۆحى نه و ده خوئينم، له هه موو
هه فته يه كدا پۆژيک سه ردانى گۆڤه كه ي ده كه م.

ته نها ئارامييه كه م ته نها دۆستيتكم ئيمان و كۆڤه ئيمانيه كانه،
خيزانه كه ي ئيرجان خوا لييان پازى بيت به ته نيا جيم ناهيّلن، به لام
هيچ دهنگو باسيتك له خيزانه كه ي خۆمه وه نيبه.

براكەم نامەيەكى بۆناردىبووم لەسەرى نووسرايوو "تۆخەيش"
چى بكەم؟ ئەوان وا دەزانن ئەشتەى ئەوان بىرى لى دەكەنەو
پاستىيەكەيە، وەلام نەدايەو بەلام ھەميشە دوعا بۆ پزگارىيونيان
دەكەم..

بەخەخشە مامۆستا.. دووبارە ھەموو گيانم وەك سەھۆل ساردىبوو.
توانام نەما، خۆزگە ئىستا ئەو دەستەسپانە دەبينن كە
بەفرمىسكى من تەپ بوون.

دەزانم سەرم ئىشاندىن!
تكا دەكەم دوعا بۆ ئەو عىشقە گەرەيەم "ئىرجان" بكن.
فاتىحاي بۆ بخوینن من بۆخۆم ھىچم ناوئىت، تەنھا ئەو باش بىت
بەسە..

ھىوادارم... پەرەردگارم ھەرچى زووترە من بەو شاد بکاتەو،
تەمەن درىژى بە ئۆو و خۆشەختى و دلخۆشيش بەخیزانەكەتان
بەخشىت. خايارو ھاوکارتان بىت...

(ناوەكەى پارىژراو)

مندالەكەم لەنەخۆشخانە بەجیھێشتو هەلھاتم

گەنجیتی ئو هەستە بەمرۆڤ دەبەخشیت کە نەپێردەبیّت و، نە
دەمریت و نە لێپرسینەوهی لەگەڵدا دەکریت.

مرۆڤ لە قۆناغی لاویدا وادەزانیت کە ژيان هەریه و شیۆه پەمەییە
پێ دەکات و، ئازارو ناپەحەتی بوونی نابیت! واهەست دەکات
دەتوانیت ژيانیکى بێ سەرەو بەرەو بێ غەم و پەژارە بژی...

نازانیت کە هەموو گەنجێک پێر دەبیّت و، هەموو لەدایک بووێک
دەمریت و هەموو مردووێکیش لێپرسینەوهی لەگەڵ دەکریت.

له دونیادا به ویزدانه کە ی و له قیامه تیشدا به ئیمانە کە ی لێسی
ده پرستته وه .

له ناخی هه موو کچیکی گه نجدا هه زگه لیکی په نهان هه یه ، هه زی
بوون به شازاده ، هه زی بوون به خاوه نی ژیانیک که هه مووان ئیره یی
پێ ببه نو نه توانن به دهستی بهیئن ، هه زی هاوسه رگیری کردن له گه ل
قۆزترین و پاستگوترین کوپی دونیادا ....

هیچ نه بیته سه رکه شیبه کانی ناو دلی من به م جوړه بوو ..
زۆرجار مۆڤ له پیناو گه یشتن به و خه یالانه ی که به دیهینانیان
ئهسته مه ده که ویته ناو هه لای زۆر گه ورده وه که ژیا نی ژیره وئوور
ده که ن .

منیش یه کیک بووم له و که سانه ی که که وتمه ناو ئه وه لانه وه .
من ئیستا ته مه نم په نجاساله و له ژووریکی نه خوشخانه دا
گونا هه کانی پابردووم ئازارم ده ده ن ...

نه شازاده کان و نه دۆسته به وه فاکانم که هه مووان ئیره ییان پێ
ده بردم له سه ریان ، چیت له ده وه به رمدا بوونیان نه ماوه .
وه ک که سیك که به جی هیلداروه ، له تاو ئازاری ویزدان هه موو
ساتیک ده مرمو زیندوو ده به مه وه .

با له سه ره تای چیرۆکه که مه وه ده ست پێ بکه م تا ئیوه بزائن ئه م
به نده ونبوه ی که ئیستا که کۆتا ساته کانی ژیا نی ده ژی چۆن

نیفلاسیکی کردوه. دایک و باو کم له ناو کلتوریکی ده مارگیریدا
په روه رده بوو بوون، له گال نه وه شدا زور توندو تیژ بوون، بۆ
ناچار کړدنی من به و شتانه ی که خویان ده یانویست یاسای زور
قورسیان به سهردا ده سه پاندم.

نه گه ر به گویم نه کړدنايه، قیامه تیان ه لده ساندو نه و پوڅه
له ماله وه هر مه که مه و مه که مه کاری ده بوو.

هر چی منیش بووم، تا خوابیه ویت سهر په حهت بووم و حه زم
له گه پان بوو، به و حاله مه وه که حه زم له چوونه ژړیاری فهرمان
نه بوو به به رده وامی له گال ماله وه دا له کتسه دابووم.

شپې نیمه ته واو نه ده بوو.

له به رنه وه شی کچیکې زور جوان بووم، هرکات بچو و مایه ته
ده روه نه و ناوړانه ی که لیم ده درانه وه و گرنگی پیدان و قسه
جوانه کان می شکمیان پر کړدبوو و، به ته واوی باوه پم به وه به هیژ
ده بوو که من وه ک شازاده یه ک وام.

ده مه قالی و شپې نیوان من و خیزانه که م زور بیزاری کړدبووم.

نه وان کچیکې سه لارو به ناموس و گوپړایه لیان ده ویست که هه موو
شتیکیان به قسه بکات و لیان دوور نه که ویته وه.

منیش که سیکې عینادو سه رسهخت بووم و، ده مو یست تامی ژیان

بکه م و بیمه جی سه رنجی کوپان ..

لهكۆتاييدا پرووداوهكان پرووياندا...

ئەو ھاوینەى كە ئامادەىى پىشەسازى كچانم تەواوكرد، لەگەڵ
فەرمانبەرىكى پۆلىسدا كە لەزورەو بەدەورمدا دەهات و قەناعەتى
پى كۆرەبووم كە ئەو باشتەرىن كەسى دونىايە، ھەلھاتم.

من چىتر بووبوومە شازادەىەك، پىم بە زەویدا نەدەنا، وام دەزانى
بوومە تە قارەمانى چىرۆكە ئەفسانەىىبەكان...

ھىچ كات بىرم لەو نەكردەو كە ئەم پرووداوه چۆن دايك و باوكى
تووشى نەھامەتى كۆرەو ژيانى لىكۆرەن بە زىندان.

لەدەوى دوومانگ لەژيانى ھاوبەش، خىزانەكەى بى وىژدانانە منيان
فەپى دايە دەرەو، مۆردەكەشم كەزۆر زوو بىزار بوولەم
ھاوسەرگىرىيە، وادياربوو بەمە پازى بوو.

كى حەقى ھەبوو بەسەر كچىكى سەرشىپىتى لەخۆپازىيەو كە
كۆپراپەلى قسەى نەدەكۆرە دەبوىست ھەموو تەمەنى بە پابواردنەو
بەسەر بەرئەت؟

چىتر من نەمدەتوانى بگەپمەو بۆمالەو، تەننەت ئەگەر
بشگەپامايەو باوكم قىبولى نەدەكۆرە، لەو ماوەىەدا ھەوالى ئەوەشم
نەبوو كە دايكم تووشى پرووداوى ھاتوچۆ بوو.

ئەو داماو ئەوئەندە خەفەتى خواردبوو، ئەو خەفەتە ھۆش و بىرى
لى بېرىبوو دواتر بەو خەيالەو كۆتايى پى ھاتبوو. باوكىشم بەتەواى

خۆی له خه‌لگی داب‌پییوو و خۆی له ماله‌وه به‌ند کردبوو و نه‌یده‌ه‌یشته‌
که‌س بی‌بینیت له‌پاستیدا قورس نه‌بوو که‌ بزانیته‌ت حاله‌تی ده‌روونی
ئه‌و له‌چیدا‌یه‌.

منیش چوومه‌لای ناسیاویکمان که‌له‌شاریکی تر ده‌ژیا، ئه‌وانیش
کو‌پیکی که‌نجیان هه‌بوو، ئه‌مجاره‌ش به‌هۆی ئه‌وه‌وه که‌وته‌
کیشه‌وه، یاخود پاستر بلیم من به‌هه‌لسوکه‌وته‌کانم ئه‌ویشم تووشی
کیشه‌کرد.

ئه‌وانیش کاتیک هه‌ستیان به‌مه‌کرد، بێ بیر کردنه‌وه فریایان دامه‌
کۆلان، له‌دوای ئه‌مه‌وه ده‌مزانێ ده‌بێ بۆ کوێ ب‌ه‌م.
یان به‌ره‌و مه‌رگ؟ یاخود ده‌که‌وته‌ ده‌ستی بازرگانه‌کانی
نافره‌ت...

دووباره‌ به‌هاوکاری هاو‌پێه‌کم وه‌ک کارگوزاریک، له‌یه‌کێک له‌
ئوتیکه‌کاندا ده‌ستم به‌کارکردن کرد، من پێویستم به‌شوێنیک بوو لێی
بژیم، کاتیک لێره ئه‌ویشم ده‌ست که‌وت که‌میک ئارام بوومه‌وه.
به‌لام وه‌ک بلێی شوێن ئاسه‌واره‌کانم که‌وتبوون، که‌سه‌ نیه‌ت
خراپه‌کان ئێخه‌یان به‌رنه‌دام.

ئه‌مجاره‌ش باوه‌رم به‌ قسه‌پازاوه‌کانی پیاویکی ته‌مه‌ن مامناوه‌ند
کردو ده‌ستم کرد به‌به‌کاره‌یتانی ده‌سه‌لاته‌کانی ئه‌و... له‌وماوه‌یه‌دا

دووگیان بوومو به هۆی کیشه به کی ته ندروستیمه وه نه متوانی له باری
ببهم.

ئهو پیاوهی که له گه لیدا بووم، پیتی وتم نه گهر له و مندا له پزگارم
ببیت ئه وای دیسان ئه و ههر منی ده ویت.

به داخه وه که ئه م هه له یه شم خسته سه ر ئه وانی تر که به دوا ی
به کدا پیزم ده کردن.

له یه کێک له نه خۆشخانه کاندا ئه و منا له ی که هیتامه دونیا وه به جیم
هیشته و هه له ات، به لام ئه و مندا له هیه کات له پێش چاوم لانه ده چوو،
ئه و کاته تیگه یستم که هه سته دایکایه تی هه سته کی ئۆر جیا وازه.

من له باوکمه وه خا لێک له لای پاستی ده م و چاومدا هه بوو، ئه و
مندا له ش به هه مان شیوه خا لێکی گه و ره ی له ده م و چاویدا هه بوو.

سالا نێک تی په پین... له گه ل چهنده ها که س ژیا نم ده ست پێک رده وه
ژیا نی چهنده ها که سم تێکدا.. به لام ته مه ن ئۆر زوو تێپه پی ته نانه ت
وه فاتی باوکی شم له دوا ی سالا نێک بیست.

کاتی ک پیری ها ت و له ده رگای دام.. ئه و کات زانی م که هه مو و
شته کان دانه دانه له ده ست ده چوون.

به و میراتی هه که مه ی که له کۆتا ها و سه رمه وه بۆ مابوو یه وه و چوومه
خانه ی به سالا چووانه وه، له بهر ئه وه شی ئۆر ناسا غ بووم
نه خۆشخانه یه کیشم وه ک مالی دووم بۆخۆم گرت، ده ستم کرد

به وه رگرتنی چاره سهری ئه وه نه خۆشیییه ی که تاگۆتایی ته مه نه درێژه ده خایه نیت.

یاریده ده ریک هاته لای ئه وه دکتۆره ی که ماوه یه کی زۆریوو ته داوی ده کردم، له یه که م بینیمدا خاله که ی ده م و چاری سه رنجی پاکیشام و، بردمیه وه بۆ سالانیک له مه وه بهر، له ساتیکدا زۆر تیکچووم.

تۆبلی ته مه ئه وه مندا له بیته که له نه خۆشخانه که جیم هیشت و مه له مات؟ ئایا شتی واده بوو بیته؟! به به راورد له گه ل ئه وه ساله ی که جیم هیشت و ته مه نه ی ته خمینی ئه وه گه نه جی گونجاندنیک زۆر مه بوو.

سه یری ئه وه بکه نه! ئه وه کوپه ی که له سوچیکی نه خۆشخانه دا به جیم هیشت نیستا بۆ ته داوی کردنی من هاتوه!

خوایه گیان چۆن شتی وا ده بیته؟

به لام ئه وه پووی دا..

له و زانیارییه نه ی که له خۆیم وه رگرت واده رده که وت که ئه وه کوپی پاسته قینه ی منه، کوپه که ی من له داوی سالانیک بوته دکتۆرو بۆ چاره سه رکردنی من هاتوه.

بیگومان نه مه توانی ئه وه باب ته ی له گه لدا بکه مه وه ئه وه بخه مه باریکی سه خته وه.

من که به که سیکی خراپ ناوم ده رکردبوو له کۆمه لکه دا حه قی ئه وه م نه بوو ئه وه به لای میراتی گوناهاکارانه ی خۆمدا پابیکیشم.

ئىستاش ھەموو بەيانىك چاۋەرپى ئۈم بىتوبە قسە
شېرىنەكانى وسەرنجە پېر شەوقەكانى ۋە بىلت:

~ئەمىزى حالت چۆنە پورى!

ئەقسەيەى ئەۋەندە دەبىتە شىفا، كەھىچ دەرنى ۋە ھىچ عىلاجىك
بەوشىۋەيە ئارامىم پى نابدەخشىت.

من بەھەسرەتەۋە دەژىم لەگەل كوپەكەم كە لەپىش چاۋمدايە ۋ
بەھەسرەتىشەۋە دەمرم..

ۋاى لەھەلەكانم! ۋاى لەخەتاكەنم!!

بەدلىيايىۋە بەمە دەلتىن: "مردنى پىش مەرگ"

ئەى لىپرسىنەۋەى ھەموو ئەمانە؟

ھەر لەئىستاۋە دەستىم بەلىپچىنەۋە كىردۈۋە لەناخ ۋە ۋىژدانى
خۇمدا لىپرسىنەۋەى پۇژى دوايىش لەۋلاۋە بوەستى!! تەنانەت
نامەۋىت بېرىشى لى بگەمەۋە!

ئەى كچەگەنجەكان! من كەۋم تىكايە ئىۋە مەكەۋن!

دايكو باۋكتان مەخەنە لايەكەۋە ۋە خۇتان پى ژيان ھەلېژىن.

ئەۋ پىگايانە زۇر بەئازارو پېر دېكن. بانئەمە بىتە ۋەسىەتى من
بۇئىۋە...

(ناۋەكەى پارىژداۋە)

ژيانم گؤرا

پۇڭباش جەنابى كاك خاليد؛

نۆز ناپەھەت بوم بەۋەى كە نەتان توانىۋە ئەۋ ئىمەيلانە
بخوئىننەۋە كە بۆم ناردىبون، لەسەر داۋاى خۇتان وادىوبارە بۆتان
دەنوسمەۋە.

من تەمەنم بىست وئۆسالە و دووسالە ھاۋسەرگىرىم كىردوۋە ھىشتا
خاۋەنى منداڭ نىم، چاۋەپى تەقدىرى ئىلاھىن.

ھاۋسەرەكەم بەپەگەز ئەمىركىيە و ناۋى (محمەد بىل)ە، ئەۋ دەسال
لەمەۋبەر لەعەرەبىستانى سەۋدى لەكاتى بەجىھىننى ئەركىنكدا ھەزى

له موسولمانیتتی کردووه و له سەر دەستی کەسیکی ئەوی موسولمان
بووه.

هاوسەرە کەم زۆر پوو خۆشەو، تابلیتی کەسیکی جوانە.
هەمیشە بێردە کەمەوێ کە چۆن بتوانم پاداشتی ئەو بدەمەوێ.
لەخوا دەپارێمەوێ هەمووان بە کەسانی باش بناسیێت.
كاك خالید، من لە ئەنقەرە نیشته جێم، دانیشتووی (چانگایا)م،
دايك و باوكیشم لە (ئێلفانكیئت)ی ئەنقەرەدا نیشته جێن.
هاوسەرە کەم پەسپۆرە لە بواری پڕۆژەداو لە دەرەوێ ولات بە
گریبەست کار دەکات، بێگومان بەهۆی ئەمەشەوێ هاتن و پۆشتن بۆ
دەرەوێ ولات زۆر پوودەدات.
داواکارم کە پەرەردگار هاتووچۆی بێ بەلاو موسیبت بەنسیبمان
بکات، مەژۆ هەر ئەوە نەدەوێ لەشی ساغ بێت کێشەکانی تر
بەشیوەیە ک چارەسەر دەبن.

بەنزیکیی ئەوێ بۆ سێ ساڵ دەچێت، لەپشووێ کەدا کتیبی
"جانان"ی ئێوێم خوێندەوێ، زۆر کاری تێکردم لەبەر خۆمەوێ
دەموت خواپەگیان ئەم کابرایە کیێ؟ تۆ بلیی خالید ئێرتوغرۆل
ئێستا لەژاندا ماییت! لەمیشکی خۆمدا دیالۆگێکم لەگەڵ خالید
ئێرتوغرۆلدا پێکخستبوو، بەم شیوەیە ئێوێ هاتنە ناو باسو
خواسەکانی منەوێ بێ ئەوێ لەبوونی من ناگاداربێ.

هه موو كتيبه كانى ئتوهم كړې، دهم خویندنه وه و به كه سى تریشم
دهدا تا بیخویننه وه، وهك نه وهى نه گهر به وشيږه وه هه لسوكه وت
بكه م نه وا خزمه ت به نايینی ئیسلام ده كه م.

پوځيك له خوم تووړه بووم: "چون ده كړیت! نه وه موو كتيبه
بخویننه وه، به لام كه وړه ترین نیعمه تيك كه خواى گه وړه پيى داوین
نه ویش قورئانه، نه زانیت بیخویننه وه."
به لام له كوئى بمزانیا به!

له پشودا ده پږمه وه و خوم له كورسى قورئان خویندنه وه ناوونوس
ده كه م، خدا به نسیبى هه موو لایه كى بكات.

به لام هیشتا ناتوانم قورئان به ده ننگه وه بخویننه وه، نه وه یش زور
نازارم ده دات، واته له توانمدا نییه، بق خویندنه وهى قورئان به
ده ننگه وه مړوف پيويسته بیسه ريكي باش بیت، نه وه ته مه نم گه یشتوته
(۲۹) سال تا ئیستا نه متوانیوه یهك گورانی به ئاوازه وه بلیم، له بهر
نه وهى زور بیتاقه تم، پیم واییت ناتوانم به ده ننگه وه بخویننه وه.

كاك خالد له سایه ئتو وه سهرجه مى په یامه كانى نورم كړیوه،
كړیومه به لام هه روا دامنان، ته نانه ت یهك پسته شى لی تی ناگه م،
زمانى نووسینه كه ی زور قورسه، به لام به هر نرخيك بیت پږگه یهك بق
تیگه یشتنى و سوو دوه رگرتن لیى ده دقزمه وه.

دەتوانم كىتېبە كلاسكىيە بىيانىيەكان بەزمانى ئەسلى بخوینمەو
تېى بگەم بەلام چۆنە كە ناتوانم ئەم كلتورە نایابە بخوینمەو؟ ئەمە
چەند جېئى داخە بۆئىمەى گەنج، وانیه؟

زۆر مەراقم ھەيە مامۆستا، ئۆتۈە بوونە وەسىلەى پېنموىى ئىمە،
ئاخۇ كى بوەتە وەسىلە بۆئۆتۈە؟

دواترىش من دەمەوئىت بېمە قوتابى ئۆتۈە، دەمەوئىت فېرىبىم
كەسانى دەوربەرىشم فېرىكەم...

ھەمووشىكى نوئى كۆن دەبىت، ھەمووشىكى ھاتو دەپوات،
لەسەر ئىمە پېوىستە ئەو شتانەى كە لەئۆتۈەو فېرى دەبىن لەدواى
ئۆتۈە بەوانى دواى خۆمانى بگىيەنن، لەبەرئەوہيە دەمەوئىت سوود
لەكەسانى شارەزاو خاوەن زانىارى وەك ئۆتۈەوہرىگرم.

ئەگەر خوا بىيەوئىت، پېم خۆشە بتان ناسم و بەشدارى كۆپو گفوتوگۆ
بۆن خۆشەكانتان بگەم، موخەمەدى ھاوسەرم سالاوى بۆتان ھەيە،
پرسىارى چاپى ئىنگلىزى كىتېبەكانى ئۆتۈەى لى كىردم.

ئایا كىتېبەكانى ئۆتۈە چاپى ئىنگلىزى ھەيە؟ ئەگەر ھەيە لەكۆئ
دەستم بگەوئىت؟ دەمەوئىت بۆ ھاوسەرەكەمى بگرم تائەویش
سووديان لى بېىنئىت.

سوپاس بۆخودا، لەسايەى ئۆتۈەو خۆم داپۆشى و دەستم بە
نوئىژكردن كىردوہ، پەنگە ئەمە گەورەترىن خۆشحالى بىت بۆمەر

كەسك لەبەرئەۋەى ئىۋە بوۋنە ھۆكارى ئەمە، لەھەموو نوپۇزىكدا
دوعاتان بۆدەكەم.

من تەنانت جگەرەشم دەكىشا، لەسايەى ئىۋەۋە ئەۋىشم تەرك
کرد.

لەئىستادا شتىك ھەيە كە باۋەپم پىتى ھەيە ھەستى پى دەكەم
ئەۋىش ئەۋەيە كە؛ پەرۋەردگار دەيەۋىت ئىۋە بىنە ھۆكارى
ھىدايەتى من، باۋەپم ۋايە ھەموو كەسك دەرگايەكى ھىدايەتى ھەيە،
بەرلەۋەى ئەۋدەرگايە بەپوۋمدا داخريت ۋەك گورگى برسى
پەلامارى كىتەبەكانى ئىۋە دەدەم.

دوئىنى نىۋەپۇ لەكاتىكدا باسى ئىۋەۋ كىتەبەكانى ئىۋەم بۇ كچىكى
دراوسىمان دەكرد ئەۋتى: "خالىد ئىرتوغۇل لەزانكۇ مامۇستاي
منە".

نۇر سەرسام بووم! ۋەك بلىتى ھەموۋىشەكان لايەنگرى ئىۋەن،
چىتر ھۆكارەكان لەبەردەمەدا ئاسان بوو بۇ گەشتىن بەجەنابتان
لەبەر ئەۋەش ھەموو ئازايەتى خۇم كۆكردەۋەۋ بىپارم دا ئەم
ئىمەيلەتان بۇنىترم.

دەموت ۋەلامم ناداتەۋە، بەلام دۇنيام دۇستانى خودا كەس بى
ۋەلام ناھىلئەۋە.

له خه ونمدا هه موو به شه كانى په يامه كانى نوور به هه موو
به رگه كانيه وه له بېر ده معدا دانرابوو پيم وتن: "ئيوه زور قورسن من
ناتوانم بتان خوښمه وه! تيتان ناگه م"

-كاتيك ئو خه ونه م دى هيشتا په يامه كانم نه كړى بوو- كاتيك
كريم بى ئو وهى ناگام له خوم بيت هه مان ئو وشانه هاتنه وه سر
زوبانم، له بېر نه وه ده مه ویت ئيوه هاوکاریم بکه ن و فیرم بکه ن، منیش
حه زم لتيه له پړى خوادا خزمه ت بکه م.

ماموستا، وه لاهه كانى ئيوه زور خوشحالم ده كه ن، خودا ئيوه ش
خوشحال بکات.

من ده رچوى ئاماده ييم، نه متوانى زانکړ بخوښم، ده مويست بيمه
ماموستا به لام به نسيب نه بوو، باهيچ نه بيت له سايه ي ئيوه وه
فيريونى په يامى ئيسلامى بيته نسيم.

براكانم مورواتو سره رات زور سه لاميان بوتان هه يه، نه وانیش
کتیبه کانتان ده خوښنه وه و زور به دلایانه، خودا ليتان پازى بيت.

برابچوکه که م (سهرات) له سايه ي کتيبه كانى ئيوه وه ده ستى
به نويز کړدوه. نه مه منى زور خوشحال کړدوه.

براکه ي تريشم (مورات) که سالك له من بچوکره نويز نه کات خوا
قبولى بکات.

کتیبه‌کانی ئێوه‌م بۆ باوکیشم خۆیندوه‌ته‌وه، باوکم ئیستا ده‌ستی
به‌نۆیژه‌قه‌زاکانیش کردوه، خوا بیکات به‌نسیبی هه‌موومان.

بۆ وتنه‌وه‌ی وانه‌ دینه‌ نه‌نقهره؟ یاخود چۆن ده‌توانین به‌شداری
کۆپه‌کانتان بکه‌ین؟

ئیمه‌یلێکی درێژیوو، به‌لام هه‌ولمدا نه‌و دوو ئیمه‌یلێی تر بکه‌م
به‌یه‌ك‌و دووباره‌ بینوسمه‌وه، چاوه‌کانتانم ماندووکرد، تکایه
بمبه‌خشن.

هه‌وادارم من وه‌ك‌ کچی خۆتان یان قوتابییه‌ك‌ یاخود خوشکیکی
خۆتان قبول بفرموی.

له‌بیرتان نه‌چیت، له‌ئیستا به‌دواوه‌ کتیبه‌کانتان وه‌ك‌ وه‌سیه‌تیک
به‌هه‌موواندا دابه‌ش ده‌که‌م، إن شاءالله‌ له‌ژیانی ئه‌وانیشدا وه‌سیه‌تی
تازه‌ دروست ده‌بێت.

دلم وه‌ك‌ مه‌لێك‌ هاتو ده‌ستی ئێوه‌ی ماچ کرد.

زۆر سالۆم بۆ هاوسه‌ره‌که‌شتان هه‌یه‌.

به‌خواتان ده‌سپێرم.

(ناوه‌که‌ی پارێزراوه‌)

پارووی حه لال

بۆ به پێز کاک خالید ئیتر توغروڵ:

یه کێک له و خێزانانەی که به چپی ئاگاداری کتێبه کانی ئێوه یه،
خێزانه که ی منه .

دایکم که ته مه نی نزیک بوه ته وه له ۷۰ سالی و، هاوسه ره که م
که تازه پیتی ناوه ته چل سالی و خۆم، ههروه ها دوو کچه که م که
یه که میان پۆلی هه شته می ئاماده ییه و ئه وی تریشیان پۆلی دووه می
ناوه نده ییه، ئه مانه ئه ندامانی خێزانه که من که کتێبه کانی ئێوه یان
له ده ست ناکه وێته خواره وه. من فه رمانبه رم له فه رمانگه یه کی
حکومی، هاوسه ره که شم مامۆستایه، زیاتر هاوسه ره که م ئاگاداری

کتیبە کانتانە، چاودیری کتیبە تازە کانت دە کات و بە کسەر دە یانکپێت، لەشی ساغ بێت لە گەڵ ئەوە شدا کە دایکێک و فێرکاریکی زۆر باشە لە ناو خانە کانی شدا زیاتر ئەو ئەهلی خزمەتە.

ئێمەش لە گەڵ تەشویق و هەوڵی ئەودا پێ دەکەین.

هاوسەرە کەم داوای کرد ئەم نامەیە بنووسم، کتیبی "نامە پەند ئامیزەکان لە خوێنەرانیوە" ی ئێبۆم خوێندەو، لە و کتیبەدا نمونەی زۆر گرنگ و کاریگەری تێدا بوو، هەرێک لە وانی پێپوو لە پەیا مێکی وانی بەخش و پێ نیشان دەر.

تۆمەس لە دنیادا شتە لێک پوودە دەن کە ئێمە لێیان بێ خە بەرین. هۆکاری نووسینی ئەم نامەیەم سەبارەت بە ژیا نی باوکی پەحمە تیمە و ئەو کاریگەری یانی کە لە سەر خێزانە کە مان دروستی کردووە.

باوکی پەحمە تیم، لە و سالانی دا کە تازە هاوسەرگیری کردووە، کەنجێک بوو کە هێشتا نەیتوانیوە، ژیا ن و، مرقایەتی و، بە ندایەتی و، حەلال و حەرام بە باشی لە یە ک جودا بکاتە و، زۆریش بۆی گرنگ نەبوو، لە بەر ئەوەی بە هەتیوی گەرە بوو، نەیتوانیوە بخوێنێت.

منداڵی و گەنجیتی بە شوانی لە شاخە کاندایە سەر بردووە، بێگومان لە و کاتانە شدا دەستی بۆ مانی کەسانی تر درێژ کردووە. جا هیلی و نە خوێندە وارییە ئێتر...

دايکیشم پښک به پېچه وانه ی باوکمه وه خاتوونیکى مولته زیمه، هیچ
کات بى فره مانى په روه ردگار ناکات و له حرام نزيك نايته وه،
له بهرته وهش زوو زوو له گه ل باوکمدا بووه ته شپيان.

له کاتیکدا نه و هاوسه رگيريه تازه يه به شق و تى ه لدان
به پړوه چووه، خوشکه گه وره کم (سه عیده) - که دوو سال له مه و بهر
له پروداویکى دلته زیتندا له ده ستمان دا - ها ته دونه و، له بهرته وه ی
هه ندیک له پيداویستی مندال پښویست بووه باوکم ناچار بووه پاره
په یدا بکات، کاتیکیش نه یتوانیوه، دووباره نیازی هه بووه بجیته وه
سهر خووه که ی جارانی.

له کاتیکدا که خه ریکى شوانى بووه، بپیارى داوه که مه پښک له و
پانه ی که نزيکیان بووه بدزیت، بیرى کردوه ته وه: "ده چم ده یفرؤشم و،
نه و پاره يه م ده ست ده که ویت که پښویستمه."

له کاتیکدا که پانه مه پښکه لى نزيك بوونه ته وه، بهر و پووی نه و
مه پانه پښشتووه که بهر و چوله وانیه ک خل بوونه ته وه، پښک له وکاته دا
مام نه بوبه کر که که سیکی زور پښدار بووه ده رکه وتووه.

سلاوى له باوکم کردووه و وتویه تی:

- چونی کاک عومه ر؟

باوکیشم بى خوتیکدان وتویه تی:

- باشم، واخه ریکه له ژیر ه تاودا ته مه نم پر ده که مه وه.

ئەویش وەك ئەوێ ناخی باوكمی خویندبیتەو و تویەتی:

— تەمەن ھەر پێ دەبیتەو، ئێن شاءالله بەكردهوێ باش پێدەبیتەو.

پاشان بەردەوام بوو لە قسەکانی:

— بەنی ئادەم چەندە سێلەیه، خوای گەورە بۆ ئەو دنیای پێر لە پۆزی کردوو، نیعمەتی لاشەیهکی پێ بەخشیووە کە نرخەکی ناخەملێنرێت، کەچی ئەو بێتروانین لە ھەموو ئەمانە پوو دەکاتە ھەر امکراوەکانی پەرورەدگار، ئەو ھاوار ئەم مرقفانە ئەو نازانن کە مردن و لیپرسینەو و دادگاییەکی سەخت ھەیە.

بێگومان باوكم لە بەرامبەر ئەو قسانەدا ئەوێندە تەریق بوو تەو و ئەوێندە شەرمەزار بوو کە ھەموو لاشەکی کەوتووە سەرئاو.

مام ئەبوبەکر بەردەوام بوو و تویەتی:

— كاك عومەر! وابزانم كە مێك كێشەي داراييت ھەيە، من كە مێك پارەت بە قەرز دەدەم، پێداویستی بە کانتی پێ دابین بکە، دواتر ئەگەر ھەتوو بۆم دەرهو، تۆ چیتەر خواوەن منداڵیت كە مێك ئاگات لە پۆزی بە کەت بێت، منداڵەکان بەچی بەخێو بکڕن ھەلسوگەوت و خووی ئەو وەر دەگرن، ئەوشتانەي لە قورپگت دەچنە خوارەو تەنھا تێکەل بەخوینت نابن، بەلکو تێکەل بە پۆخ و ئیمانیش دەبن. وەك ئەوێ ناگاداری ئەو بووبیت کە باوكم بە نیازبوو دزی بکات، لەدوای

ئەوئى ئەم وانە پېرمانايەى بەباوكم وتوو دەستى كردوو
بەگىرفانىداو بېرك پارەى دەرھىناوہ :

—فەرموو كاك عومەر، ھىچ خۆت تىك مەدەو خۆت تووشى
نارەھەتى مەكە، كەى ھەتبوو ئەوكاتە بېھىنەرەوہ، دەى ئىستاش
لەسەر ئىزنت...

ئەمانەى وتوہو لەوئ پۆشتووہ.

بېگومان باوكم بەسەر سوپماوى ماوہ تەوہ، پىك لەكاتىكدا كەخەرىك
بووہ خۆى تووشى دىزى كردن بكات مام ئەبوہ كرلىتى راست
بوہ تەوہو ئەوئى كردووہو ئامۇزگارلىشى كردووہ.

دواتر سەبرى پارەكانى ناو دەستى دەكات، ئاى خوايەگيان! ئەمە
بېركى كەمىش نىيە! بەنزىكەى ھىندەى ئەو پارەيە كەباوكم
لەچەند سالىكدا بەدەستى دەھىنا.

يەكسەر لای كردوہ تەوہو وتوئەتى:

—من چى لەم ھەموو پارەيە بكەم؟ بەلام سەبرى كردووہ كە مام
ئەبوہ كر لەوئ نىيە!

چۆن دەكرىت قەدپاللىكى ئاوەھا لەچەند سانىيەكدا بېرىت!
تووشى سەرسامىيەكى زۆر بووہ، ئەو پۆژە تائىوارە بىرى لە
نەئىنى پارەكانو ئامۇزگارلىيەكان كردوہ تەوہ.

کاتیک گوئی له ده نگی بانگ بووه که له گونده که ی به رامبه ریانوه
 هاتووه یه کسر به ره و لای ناوه که پویشتووه و ده ستنوژی گرتووه،
 تهویه کردووه و دهستی به نویژ کردن کردووه، ههروه ها به لینی داوه
 به خوای گه وره که چیت هر هچ شتیکی هه له نه نجام نه دات.

نیواره پووداوه کانی بو دایکم گپاوه ته وه، دایکم زور سهری
 سوپماوه جارئ به تهویه کردنی باو کم و ده ستکردنی به نویژ، زور
 خوشحال بووه، چیت له و ماله دا نارامیه که به دی کراوه که پیشتر
 نارامی وای به خوییه وه نه دیوه.

به لام دایکم بابه تی پاره کانی کردووه ته کی شه و وتویه تی که
 نه نینیه که له م کاره دا هه یه پاشان به باو کمی وتوه:

— بپوه به مام نه بوبه کر بلی، نه م بپه قه رزه زور زوره، نیمه
 پیویستمان به پاره یه کی که م هه یه، بابه شی پیویست هه لبرین و
 نه وی تری بۆ بنیرینه وه.

باو کیشم پاز بووه و پویشتووه به ره و لای خو شه ویستی دینه که مام
 نه بوبه کری پیش سپی. مام نه بوبه کر له ماله که یدا پیشوازی له باو کم
 کردووه و گوئی بۆ قسه کانی گرتووه، دواتریش باسی نه و نه نینیه ی
 کردووه که تانیستاش هه موومانی خستوه ته حاله تی سه رسوپمانه وه،
 نه و وتبوی: کاک عومهر! هه له یه که له م کاره دا هه یه، یان گه رمای نه م

پۆژانه زۆر کاری تیکردویت یاخود منت له گهڵ که سێکی تردا تیکهڵ
کردوه. من نهتۆم دیوهو، نه پاره شم پێداویت.

باوکم له وکاته دا زۆر سهری سوپماوه وهێی داوهتی:

-تکات لێ دهکههه، توو خۆت هاتیت بۆلام، ئامۆزگاریت کردم،
پارته پێدام و وت هه رکات هه تبهو بعه ده رهوه.

مام نه بوبه کری دنیا دیده سهری داخستوهو وتویهتی:

-باوه پت پێ دهکههه، به لام نهو که سهی که باس ده کریت من نیم
من نه خوشمو له جیگه دام، ناتوانم بپۆمه ده رهوه، نه گه ر بشتوانیايه
بپۆمه ده رهوه نه مده توانی بێمه نهو شوینه، بشهاتمايه نهو نه دهم
پاره پێ نییه تا بعه دایه به توو. ئیستا بپۆو نهو پاره یه بۆ کپینی
پێداویستییه کانت خه رج بکه، هه رکات پارته هاته ده ست به سه ر
هه ژاراند دا به شی بکه. له مه و دواش له پارووی حه لال خۆت لامه ده.

باوکم به ته وای سهری لێ شیواوه، وتویهتی: "نه مه هه بی و نه بی
که رامه تی هاو سه ره پاک و داسۆزو دینداره که ی منه." له دوا ی نه وه ش
ده ستی داوه ته کاری چاکه...

خودا لیلی خوشبیت

به پړز كاك خاليد! ئيمه خوشحال ده بين نه گهر نه م پوډاوو ى كه
هركات ناوى خيزانه كى ئيمه ديت به بيريان ديتووه، له گال
خوينه ره كانتاندا به شى بكن.

هيچ نه بيت بو هر دوو چه مكى "هال او هرام" چيروكيكي
گونجاوه.

همو نه ندامانى خيزانه كم و له سهره مووشيانووه دايكم
دوعاخوازين بو خزمه ته كانتان و كتيبې كانتان، ئيمه بو حقيقيه ته كاني
نيمان راده كيشيت، هروها گه نجه تازه پيگه يشتووه كان زور
پتويستيان به مانويه، هيواي سهركه وتن بركاره كانتان ده خوازين،
په روه ردگار ياروياوهرتان بيت.

(ناوړه كى پاريزناوه)

تکایه هاوکاریم بکهن

تو بلئی که سی تره بیته کو من بزانیّت ئه و که سانه ی که خویان
داوه ته ده ست هیزی کیژنده ی ههسته نه فسانی و شهیتانییه کان و
گونا نه نجام ده ده نچۆن باجیک ده ده ن!

پیم وانیه بهنده یه کی تری خودا برونی هه بیّت که وه ک من ساله کانی
که نجیتی له نیو کاری شیتانه دا به سه ر بردیّت و بزانیّت که چۆنه له ی
ساتیک ته مه نیک ده کاته دۆزه خ.

وه ک ده لّین: "ههسته کان عه قلیان نییه"، چهنده راستیان وتووه!
ئایا ده زانن چی به سه ر که نجیکدا دیت که هه موو عه قل و هۆشی بخاته
لایه که وه به پیی ههسته کانی هه لّسوکه وت بکات!

ئەگەر مەراقتان كىردۈۋە ! گۈڭ بېستى چىرۆكى ژيانى من بن،
بەشيۋە يەك كەبە سەرھاتى من بېيىتە وانە يەكى لەبىرنە كراۋ بۆئىۋە .

ئىمە لەدەۋرۈپەردا بەخىزانىكى ھەزار ناسرا بۈيۈن، كەس بەھەندى
ۋەرنەدەگرتىن ۋ ژيانىكى سەخت ۋ دژۋارمان دەگۈزە راند.

ئەۋەندە شاينى بەزەيى بۈيۈن كەبىرم نايەت پۆژىك پىر بەسكى
خۆمان نانمان خواردىت، ياخۇد لەسەر سفرە بەتتىرى ھەستابىن،
ياخۇد بەتتىرى نوستىيىتىن.

باۋىك بەھۋى كىشەي تەندروسىتەۋە نەيدەتۋانى كارىكات،
دايكىشم بەكارەكەرى كىردن بىق دراۋسىكانمان ھەۋلى دەدا بەپىۋە
بمانەيلىتەۋە .

بەلام ئەۋىش لەبەرنەۋەي نەخۇش بوۋ ئەۋ پارەيەي كە پەيداي
دەكرد تەننات بەشى پارۋە ناننىكى وشكىشى نەدەكرد.

كاتىك دەمبىنى ھاۋپىكانم جلى جوانيان پۆشىۋە ۋ پۆژانە
پارەيەكى زۆريان پىيە ! ئىرەيىم پى دەبردن.

ژيانى مىندالىم بەۋ شىۋەيە ھەمۋى بەدروسىكرىنى خەيالەۋە
بەسەرىد .

جلوبەركى مىن يان جلى بەكارەيتىراۋى كەسانى تر بوۋ ياخۇد
ئەۋەي كە دەيانكردە ديارى بۆم، لەمالەكەماندا بەپىي پىۋىست شت ۋ
مەك نەبوۋ، ئىمە لەھەزارىيەكى لەۋ شىۋەيەدابۈيۈن.

له کاتیکدا که له قوناغی ناوهندی بووم هاوړتی دهوله مەندم هه بوو،
هه میسه ئیره ییم پی ده بردن له ناخمدا ده موت: "ده بیته هه سستی
له ده ست کردنی بازنی ئالتون چون بیت!"

کاتیک ده چووم بۆمالی هاوړیکانم له هه ژاریمان و به تاییهت
جله کۆنه کانی بهرم زۆر ته رییق ده بوومه وه ده چووم به ناخی زه ویدا...
کاتیک شیرینی و بۆره کیان بۆ ده هیناین، ته نانهت ده ستیشم
بۆنه ده بردن، وام ده زانی که نه گهر بیان خۆم خیانهت له خیزانه کهم
ده کهم کهم هه حرومن له و خۆراکانه.

له گهل نه وهشی که زۆرم هه ز ده کرد، له بهر نه وهی ماله که مان
له وه زعیکی ناله باردا بوو، نه مده توانی هاوړیکانم بانگهیشته بکه م
بۆماله وه.

نه گهر بیشیان وتایه: "با نه مړ له مالی ئیوه کۆبینه وه" یه ک
دو نیا به هانم ده دۆزیه وه، هه میسه خۆم شهرمه زار ده بینی.

له دواي چونه ئاماده ییش به هوی نه وهی خۆم وه ک کچیکی
نا شیرین و بی چاودیری ده بینی له کهس نزیك نه ده بوومه وه و
هاوړتییه تی که سم نه ده کرد.

من کچیکی فه قیر بووم که بهرده وام گالته به ناشیرینییه کهم ده کرا.

به هۆی ئه سووکایه تی و جیاکارییه وه، له قۆناغی ئاماده ییدا
تووشی په یوه ندی هه له ی هاوپییه تی نه بووم و نه که وتمه ناو ئه
هه لانه وه که کهچه که نه کهان به بهرده وامی ده که وتمه ناویه وه.

له بهر ئه وه ش له وانه کهاندا سه رکه و توو بووم، مامۆستا کهانم
ته شویقیان ده کردم بۆ بهرده وام بووم له خویندن، به لام چاوی
هه ژاری کویرییت من توانای ئه وه م نه بوو، له گه له ئه وه شی له
تاقیکردنه وه ی زانکۆدا نمره یه کی باشم هینا، نه متوانی بخوینم، به و
هۆیه وه زۆر ئازارم چه شت خۆم له ناو برد به لام به خه یالی کیدا
ده هات؟! ئه وه له خه یانه که م که توانایان نه بوو! که سێکی بیگانه ش
له بهر چی هاوکاری منی بکردایه ؟!

به لام هه موو شتیک له ئه نجامی سه رکه وتم له تاقیکردنه وه ی
فه رمان به ریداو دامه زاندم به فه رمان به ر له یه کێک له زانکۆکانی
ئێستانبولدا دهستی پێ کرد.

به ده سته کار بووم له به شی تاییه تی به پێوه به رایه تی ژيانم گزرا.
منیکی به سته زمان که جیتی بایه خی که س نه بووم، له کاتی کدا که به
چاویکی که م سه یر ده کرام و بچوک ده کرام وه له نا کاو له نێو
پروفیسۆر دکتۆر و جه وێک که سیاسیه تمه داره کانیش پێیان قورس
بوو خۆم بینیه وه.

له ته مه نمدا نه وه په كه مجارم بوو له شوپښتې وا پاقيدا ده مامه وه،
كانتېك كه سر نه و ئو تومبېله لوكسانه ده بوم ه سته كانم به ته واوى
تيكه له ده بون.

جوانكاريم يو لوتم كړدو ده ستم كړد به ده ستكارى كړدى قزو
ماكيانم ده كړدو كه ميكيښ جلى پوتم له بهر ده كړد.

چتر له بهر نه وه كچيكي جوان و سهرنج پاكيښ بوم ورده ورده
سهرنجى ه موام به لاي خومدا پاكيښا.

كانتېك له گه له كه ساني پله به رزدا قسم ده كړدو ده بوم جېي
سهرنجيان زور دلخوشده بوم.

پېزگرتنى نه وان له من و گړپښى ئا پاسته يان بوم له بهر جوانه كه م
هوش و بېرى له بهر ه لگرتبوم.

نه و ژيانه تازه په به نه دازه سهرنيښه ناسروشتى بوو يو كچيكي كه
به دريژايي ته مېنى پشت گوى خرابو و به هوى ناشيرينيپه وه گالته
پى كرابو، نه وه شتيكي باوه پى نه كراو بوو، من خهريك بوم
ژيانتيك ده ژيام كه سالانتيك بوو خه ونه كانميان پازاند بوو وه و له خه يالم
دېر نه ده چوون، دنيايه كي زور جياوازتر له دنيايه كي خوم..

پښايه كي بى سنوور له پېشمدا كرابويه وه و منيش زور بى
په روايانه خوم دابويه ده ستي وه نه وه بېمويت توله ي ساله كانى
پاېر دوم بكه مه وه.

گویم بۆ ئامۇزگار يېكە كانى دايك و باوكم نه ده گرت له كاتيكدا ئه وان
 هه ستیان به و گزپانكار يېكە من كردبوو، خۆم دابوويه ده ست ئه و
 دونيا نه فسوناوييه و گویم بۆ كه س نه ده گرت، ده مويست خۆم
 ئيسپات بكه م له بهرچاوى ئه وانه ي كه منيان به كه م و ناشيرين
 ده بينو، ده مويست تۆلە يان لى بكه مه وه .

ئەو نە خۆم لا گەورە ببوو كە دە مۆت: "من هەم فەرمانبەرم هەم
 لە پلە يە كدام كه شايەنى هە ئسوكە وتى كه سه پايە به رزه كانم" ته تانەت
 له كاتى پۆششتنیشدا به له خۆبايىبوونه وه هەنگاوم دە ناو ئه و ساڵەم
 به لوت به رزىيه وه به سه ربرد .

دواى سالانىك له برسىتى و بىچارە ييله خزمىكى دوورمانه وه
 ميراتيه ك بۆ خىزانە كه مان مايه وه .

خىزانە كه م بى ئه نازه ده ولە مه ندبوون، بوونه خاوه نى ئه و مۆلكه ..
 من چىتر كچىكى جوانى ناو خىزانىكى ده ولە مه ندبووم، ئه و پووداوانه
 به ته واوى مۆشكيان ئابلوقه دابووم، به لām بى هە وال له و ته لانه ي كه
 چاوه پىيان ده كردم .

له سالى پىنجە مى فەرمانبە رىتىمدا گەنجىكم به نارى (چاداش) وه
 ناسى، له گەل ئه وه شى بىروبوو چوونمان نىوانى ئه رزو ئاسمان جىاوازى
 مه بوو، به لām به مۆى ئه و هه ستانه ي كه مه نتقيان بى ده نگ كردبووم
 وام ده زانى خۆشم ده وىت، يان پاست بلۆم به قسه كانى و يارى كردنى

به وشه كان مه لځه له تام، من به خه يالې نه وهی که کچېکم شایه نی نه وه م
تاج بکړیته سهرم له ناکاو خوم له ناو یه که دنیا هه له دا بینیه وه .

له گه ل نه وهی خاوه نی دوو دنیای زور جیاواز بووین، شتیکی
ناسان نه بوو نه و جیاوازییانه له یه که شویندا یه که بگرته وه باوه پناکه م
که من چون عاشقی که سیکې وابووم!

به لام من له کوې بمزانیایه که که وتومه ته ناو یارییه کی
وه ستایانه وه؟

له کاتیکدا خیزانه که ی من خه لکی گوندو نیماندار بوون، به لام
خیزانه که ی نه و هیچ هه ستیارییه کان بق دین نه بوو، خویشی که سیکې
سهرده می بوو نهیده شارده وه که مولحیده، به رده وام خه ریکی
خویندنه وهی نه و جوړه کتیبانه بوو. منیش نه گه رچی نه رکه
ناینیه کانم نه نجام نه دده دا، به لام پړزی تاییه تیم بق دین و مه عنه ویات
هه بوو.

به پواله که وتبومه ناو ژیانیکه وه که ژیان تیایدا مه حال بوو.
به لام به هوی شیرینی وه سفو سه ناکانیه وه بوم چاوم هیچی تری
نه دد بینی.

به رده وام دووباره ی ده کرده وه که "زوری خوش ده ویم و من
چاره نووسی نه وم" و له ناو هه دیه و سوپرایزدا نوقمی کردبووم.

هەندىك لەدۆستەكانم كە ئاگادارى پابردوى چاداش بوون داويان
لى دەكردم كە "زياتر ئاگادارى خۆم بىم".

بەلام من گويم بەهېچ كام لەو ئامۆزگارىانە نەدەدا.
دەيوت: "خۆشەويستى وەك گۆچانە سىحرييەكە وايە، چارەسەرى
هەموو كىشەكان دەكات."

من باوەپم بەو پستەيە كەردبوو كە زۆر جار دووبارەى دەكردەو،
چونكە لەو وەپيش هېچ كات پووخسارى درۆزن و دووپووم نەديبوو.
لەو زياتر بەرەنگارى داواكارىەكانى ئەوم نەكرد، بەخۆم وت
"هەرچۆن بىت ئيمە زەماوەند دەكەين."

بەوشيوەيە گەورەترين هەلەى ژيانم ئەنجامدا.
كاتىك كار هاتە سەر زەماوەند! وتى: "من بەلئىنى ئەوم پى
نەداويت! هەموو شتىك بەپرەزەماندى خۆت بوو..."

لەوساتەدا دونيا بەسەرەمدا پووخا، مردنم بەچاوى خۆم بينى
ئەوكاتە تىگەيشتم كە بوون بەئەسىرى هەست و سۆز بەسەر خۆشى
كەنجيتيبەو، چەندە هەلەيەكى گەورەيە، لەدەمارەكانمدا هەستم
بەو دەكرد كە هەلەيەك دەتوانيت تەمەنىك بكاتە دۆزەخ.

چەندىن مانگ تىپەپى و من بەگريانەو پۆژم دەكردەو خۆم
حوكمدا بەوناگرەى كە بەهەلەى خۆم هەلم گيرساند.

نەمدە وىست باۋەپ بەر چىزۈكە بىكەم كەسەر لەسەرە تاۋە
 كۆتايىيەكەى دىاربوو، تىگەيشتم كەئە دۆستانەى ئاگاداريان
 دەكرەمەۋە چەندە لەسەر حەق بوون، بەلام چىتر كار لەكار ترازابوو.
 بۇكەسم بوون نەكرەۋە كەمن ھەلەيەكى لەو جۆرەم كىردوۋە
 بەبەردەۋامى فرمىسك دەپشتو دەموت "خوایە گيان، بەم گوناھەۋە
 بۆلاى خۆتەم مەبەرەۋە، يان لىم خۆش بە ياخود لەگەل ئەو
 ھاۋسەرگىرىم پى بىخەشە. پىگەمەدە بەم لەكەيەۋە بگەپنەۋە بۆلات،
 من ناتوانم بەم شىۋەيە لەبەردەمتدا بوەستم."

چەندجار كەۋتمە سەر ئەژنۆ، لىي پاپامەۋە چوومە لای دايكى و
 كەۋتم بەسەر دەستو قاچىدا، كاتىكىش نەمتوانى پازىيان بىكەم،
 بۆئەۋەى لەۋە زياتر سووك نەبم و ئازار نەچىژم ھەۋلى خۆكوشتم دا،
 بەلام پەرۋەردىگارم پىگەى بەۋەنەدا.

ھەرچۇنئىك بىت لەدوايىدا دايكى پەحمى جولۇپازى بوو
 بەھاۋسەرگىرىمان، پەنگىشە لەبەرئەۋە بوويىت كە دايكى دەيزانى من
 كەسىكم دەتوانم خزمەتى كوپە بىكارو لووت بەرزەكەى بىكەم،
 لەبەرئەۋە ھاۋكارىي كىردىن، بەلام كابرا منى ۋەك خاتوننىك نا بەلكو
 ۋەك خزمەتكارىك دەبىنى، لەبەرئەۋەى چارەيەكى تىرم نەبوو
 ناچاربووم بەھەموو شتىك پازى بىم.

ویژدانم نه گه رچی که میش بیت هیټور بووبویه وه، له دواى نه وه ی که هاوسه رگیریم له گه ل نه و کرد حجابم پۆشى که سالانیک بور ده مویست، به لام نه مده توانی به سر نه فسمدا زال بيم له سره تاوه هاوسه ره که مو خیزانه که ی زۆر دزایه تیان کردم، به لام چیت هر هیچ کام له وانه بۆم گرنگ نه بوون.

له یه که م پۆزه کانی بالا پۆشیمدا نه وانه ی ناو زانکۆ زۆر سه ریان سوپ ما بوو یه کسه ر ده ستیان کرد به پشت گوی خستیم، چیت هر گویشم له و پیاوه لدانانه نه بوو که پیتی راهات بووم، له به رنه وه ی وه لامی سه رنجه گانیانم نه ده دایه وه ته نانه ت جاری واهه بوو ئازاریشیان ده دام به قسه گانیان.

له سالی یه که می هاوسه رگیریه که ماندا که که م له دایک بوو، هاوسه ره که م له وه دا نه بوو که به رپر سیاریتی ئیمه هه لگیریت، نه سلنه خاوه نی کاراکته ریکی وانه بوو، پیش منیش چه ندین کچی چاره ره ش کرد بوو وازی لی هینا بوون.

له کاتی دا که هاوسه رگیری له گه ل مندا کرد بوو، بی شه رمانه له گه ل کچاندا ده چووه باخچه و کافتریا کانه وه، ته نانه ت یه کیک له و کچانه کاره که ی زۆر زیاته ر هینا بووه پیش، له ته له فۆنه که یدا نامه کانی که که م بینی، کاتی کیش سه باره ت به وه قسه م له گه ل کرد، پیتی وتم: "که نه و که وه ک من یه کسه ر خۆی نه داوه به ده سته وه، له به رنه وه یه

منی خوش ناویت و حیرانی نه وه " وتیشی: "مندال که م له که سیکی تره".

من ده متوانی چی بلتیم؟ نه گهر له پووی نه وه سه یریکریت من هیچم بق وتن نه بوو، به لام من له باوه شمدا مندالیک هه بوو، له بهر نه وه ناچار بووم خوم بخومه وه به جوریک هه لسوکه وت بکه م وه که نه وهی هیچ پووی نه دابیت.

وام بیرده کرده وه که نه مانه نه نجامی نه وه لانه که نه نجامداون و هه رچییه کم به سه ر بیت با بیت، من شایه نی نه وه م. هاوسه ره که م به تپه پوونی کات زیاتر په رته وازه ده بوو وای لی هاتبوو نه ده که پایوه بۆماله وه.

حاله تی ده روونی به ته وای تیکچوو بوو، به جوریک هه موو شتیکی به ناشکرا ده کردو هه ر پۆزه ی له ناسایشیکی وه هه والی پووداویک ده هاته وه.

به رده وام ده یوت که من نه وم فریوداوه و نه و مندال هه له که سیکی دیکه یه، خراپه که ی نه وه بوو که خیزانه که شی باوه پریان به درۆکانی کردبوو، ده یانوت:

—کو په که ی نئمه زۆرباش بوو، هه موو نه مانه به هۆی تۆوه پوویانداو، هه موو تاوانه که یان ده خسته نه ستۆی من.

بەلام خواڭاگادارە من بى تاوان بووم، لەژيانى مندا نەلەپىش ئەو
نەلەدواى ئەوئەو هەيچ كەسىكى دىكە بوونى نەبوو، من كەسىكى
وانەبووم، ئەو لەلايەكىشەو لەسەرەق بوو چونكە لەچاوى خۆيەو
دەپروانى.

من چۆن بمزانىبايە؟! ھۆكارى ئەوئەبوو كە من لەسەرەتاو ئەو
ھەلەيەم كەردبوو، من نەدەبوو خيانەت لەئەمانەتى پەرەردگارو
ناموسم بکەم و بلييم: "ھەرچى بىت ھاوسەرگىرى دەكەين".
ھاوسەرەكەم كارى نەدەكەرد، بەردەوام بەدواى كچى ترەوئەبوو،
بۆئەوئە ھاوسەرگىرىيەكەمان تىك نەچىت، دووبارە خاوەندارىتيم
دەكەردو پارەم پى دەدا.

ئەو هەيچ كات نەدەچوئە ژىر فەرمانى كەسەوئە بەردەوام شەپى
دەكەرد چىتر وەك نەخۆشى لى ھاتبوو، كاتى سەردانى دىكتورى كەرد
بوو، دىكتۆر وتبووى كەتووشى نەخۆشى (شىنۆفريا) بوو،
بەتپەپوونى كات شەكەكان زياتر ئالۆز بوون.

پۆژىك درەنگانىك گەپايەو بۆ مائەو، وتى كە من خيانەتم لى
كەردوئەو لەبەرئەوئە دەيەوئە بىكوژىت و ناموسى خۆى پاك بکاتەوئە،
نەمتوانى ھەلبييم، بەزۆر بەستميەوئە بەقەنەفەكەوئە.

چەقۇيەكى گرت بەدەستىيەوئە سوپىندى خوارد كەسەرەتا منو
باشان خۆشى دەكوژىت، زۆر بى وىژدانانە دەستى كەرد بە چەقۇ

وه شاندن لٲٲم، له وکاته ترسناکه دا، که س گوٲٲی له هاوارو نال له کانم نه بوو، ياخود گوٲٲيان لٲٲبوو به لام نه يا نوٲست بٲٲن.

چه قوکه دووباره و سٲٲ باره ده چووه جه سته م و درده هاته وه، من باجی نه و ه له قٲٲزه ونه م به له ت له ت کردنی جه سته م ده دايه وه.

له کاتٲٲکدا که له به رده می نه و قه سا به دا گزشتی لاشه م پارچه پارچه ده بوو، هه ستم ده کرد که پوحم سووک ده بوو گونا هه کانم هه لده وه رٲٲن.

نه وه ی که سه ٲٲر بوو نه وه بوو که من له به رده م نه و هه موو جوٲٲنو شه قو و چه قو وه شاندنه دا ته نها بٲٲرم له منداله که م ده کرده وه، بٲٲٲه هاوارم ده کرد، نه گه ر نا ئازارم نه ده چه شت وه ک نه وه ی لاشه م به نج کرابٲٲت، هه ستم به هٲٲ نه ده کرد، خوا ی گه وره سزای نه و گونا هه گه وره یه ی له دونیادا لی سه ندمه وه، ياخود من باوه پرم به وه هٲٲنا بوو. نه مده زانی له و بازاری لاشه یه دا چه ند شه قو و تٲٲه لدان و چه ند چه قو م به رکه وت، کاتٲٲک هاته وه هٲٲش خو م بٲٲنیم له به شٲٲکی چاودٲٲری نه خو شخانه یه کدا بووم.

که سم له ده ور نه بوو، به هٲٲی نه وه ی حه رامٲٲکم نه نجامدا که په روه ردگارم قه ده غه ی کردبوو، به بٲٲر کردنه وه له وشتانه ی که له م دونیا یه دا به سه رمدا ده هاتن و، ته نانه ت بٲٲر کردنه وه ش له به شٲٲکی سزای دوا پوژ له رزی ده خسته گیانم.

دايکو باوکم له بهر نه وهی به و هاوسه رگریه پازی نه بوون، دلایان
لیم نیشابوو، خیزانی هاوسه ره که شم خواخوایان بوو بمخنکینن
نه که رچی له که وچکه ناویکیشدا بیت، هاوسه ره که شم خه ریک بوو
بمکوژیت به لام خوای که وره پئی پئی نه دا نه وه تا نیستاش به ته نیا
له گهل مندا له که مدا ماونه ته وه.

کاتیک که چاک بوومه وه و گه پامه وه سه رکار له پاستیدا سوپرایزی
پاسته قینه له و کاته وه دهستی پیکرد، هاوسه ره که م له لای دهستی
به پټوه به رایه تی ژماره یه ک درو قسه ی هله ی بټه لبه ستبوم که
گوايه من نوم هله خه له تاندووه، دهستی به پټوه به رایه تیش خویان
به دوی بیانویه کدا ده که پان له بهر نه وه ی بووبوم به بالا پټوش منیان
نه ده ویست، به و شیویه نه وه یان به فرست زانی و ده ستیان کرد
به لپرسینه وه م و له کاره که م دوریان خسته وه.

له گهل مندا لیکداو له مالیکي دوو ژووری کریدا وه ک قوریانی باجی
هله کانم ده دایه وه، پیک له کاتیکدا که خه ریک بوو شیت ده بووم
کتیبه کانی جه نابتان گه یشته فریام.

من خوم و هله و تاوانه کانم له کتیبه کانی "نایسیل، جانان، من
له ناگردا سه وز بووم، هره ها کوتا هه ناسه له سوجه دا" دژیه وه.

نۆر ماندوو بووم، هست ده که م نۆر ته نیام، له خودا ده پاریتمه وه
که سیکی خاوهن ته قوای پاسته قینه به ره و پووم بنیتریت که بتوانیت
هاوکاریم بکات.

له دواى هه موو ئه وه لانهى که ئه نجامم داو، پێگا چاره یه کی دی
شک نابهم، سویندم خواردوو که له ژيانمدا بهنده یه کی باش بم
بو خوداو شایه نی ئه وه بم که له پیزی ئوممه تی محمد ﷺ دا بېم و
قوتابییه کی شایسته به قورئانی پیرۆز بم.
ئیمه له دونیای تاقیکردنه وه داين.

من له منداڵیمه وه هه میسه له که پاندا بووم، ژيان و بوونی ئیمه
پێویست بوو له بهر هۆکارێک بێت! نه ده کرا له م دونیایه دا بژین و دواتر
بمرین! پێویست بوو ئامانجێک له گۆرێدا هه بێت، له سه ره تادا ده ستم
دابوو یه کتێبه کانی فه لسه فه، به لام ئه و کتێبانه منیان فری دایه ناو
بپروکه ی ئه وه ی ژيان له م دنیا بێ بایه خه دا بێ مانایه، به ئه ندازه ی
خۆکوشتن منیان پاپیچ به تیکدانی بیرو هۆش کرد.

له دواى ده رچوون له تاقیکردنه وه ی فه رمانبه ریبیدا ده ستم کرد به
ژيانێکی تازه که به خه ونیش نه مدیبوو، ئه وه نده ش جوان بووم که
سه رنجی هه مووانم پراکتیشابوو پیا یاندا هه لده دام.

ئهمه تاقیکردنه وه یه کی باوه پ پینه کراو بوو، بوومه که سیکی
خراب، منیش که سانی ترم به که م ده بینی غرور گرتمی دلی که سانیکم

شکاندو ئه وهنده ی له توانامدا هه بوو سته م کرد هه موو پۆژیکم پر
بووله گوناھ، به لام دواتر به ناموسم تاقیکرامه وه له گه ل (چاداش) دا
ئه و تاقیکردنه وه یه م دۆراند.

ده بوو له م دونیایه دا باجیک هه بیّت بۆه موو ئه و هه لانه.

له بهر که م و کورتییه کی فیزیایی که خودا پیتی به خشی بووم،
نه متوانی باوه پ به میژده که م بهینم که بهرله ناسینی ئه و هیچ
که سیکی تر له ژیانمدا نه بووه، ته نها من و خودا ده زانین، به لام
نه متوانی ئه وه ی بۆسه لمینم چه نده ها پۆژ ناپه زاییم ده ربیری
"که بۆچی له و هه موو ئافره ته دا من؟"

له بهر ئه و هۆکاره ش بوو هاوسه ره که م هه میشه گومانی لیم هه بوو،
چونکه نه مده توانی بهرگری له خۆم بکه م و باوه پی بی بهینم، هه رچی
بوتایه ملم که چ ده کردو چه ندی لی بدامایه ده نگم لیوه نه ده هات،
پهروه دگرم هه ر له دونیادا له سه ر تاوانه کانم سزای دام.

هیچ کات له پارانه وه له خوداو داوای هاوکاری لئی پاشگه ز
نه ده بوومه وه ... ده پارامه وه:

"پهروه دگرم، تکایه هاوکاریم بکه، پینیشانده ریکی ته واوم
بۆبئیره تامن له م حاله م پزگار بکات، که سیکم پی بناسینه که
سوودی لی ببینم و چاو له ئیمانی راسته قینه ی ئه و بکه م و منیش
هه ولی بۆبده م."

بەسەر بەرن، ئەگەر نا گوناھىكى يەك ساتىي لەتوانايدا ھەيە تەمەنىك
لەناو ببات و ژيانىكى دۆزەخى بەمرۆف بېخشىت، ھىچ كەس لەمن
باشتر لەو تى ناگات.

ئەمەش وەسىيەتى منە..

تکايە من لەبىر مەكەن...

(ناوھەكى پارىژداوھ)

ئىمە نرخمان نەزانیوه

مامۇستای بەپۆزم كاك خالید؛

پیش مه مووشتیك له بهرئه وهی عهزیه تی خویندنه وهی نامه که متان
کیشاوه، خوازیارم په روهردگارم لیلتان پازی بیت.

مامۇستای پۆزدارم هۆکاری نووسینی ئەم نامه یەم، دهگه پۆته وه بۆ
خویندنه وهی یه کێك له بهر مه کانتان به ناوی (محمدی دوزجیهی)،
له بهرئه وهی بهر مه میکی له وشپۆه یه تان نووسیوه خوای گه وره
دوباره لیلتان پازی بیت. به سه رهاتی پرپهندی محمدی دوزجیهی و
پووداوه سهیره کانی ژیا نی ئه و لاوه زۆر کاری تی کردم و به فرمیسکه وه
کتیبه که تانم خوینده وه. من بهر مه کانی ئیوه بۆ ئیمه ی گه نجان به
نیعمه تیکی زۆر گه وره ده بینم، چونکه له ده ورو بهرماندا گه نجانێکی

زۆرى وەك محمدى دوزجەيى ھەن كە من باوھەپم وایە ئەم جۆرە
بەرھەمانە دەتوانن سوود بە وگەنجانە بگەینن و بینە ھۆکاری
ھیدایەت بۆیان.

ھەرۆھەا وابەر دەكەمەوھ كە منیش شتاتنىك لەو بەرھەمانەى
ئێوھوھ فێربووم، من تەمەنم ۲۱ ساڵە و قوتابى قۇناغى سێى زانكۆم
سوپاس بۆخودا باوھەپم بەخودا ھەيە، بەلام لەھەندىك بابەتدا زانیاریم
كەمە.

لەمنداڵیەوھ مامۆستا سەعیدی نوورسى دەناسم كەئێوھ لە
بەرھەمەكانتاندا باستان كردووهو خاوەنى (پەيامەكانى نوور) ھە كە
بووھ ھۆى ھیدایەتى محمدى دوزجەيى.

باوكم كەسێكە كەماوەى ۲۰ ساڵە (پەيامەكانى نوور) دەخوینیتەوھ
ئەویش لەدوايیدا ناسیویەتى، باوھەپم بكن لەگۆی گرتن لەقسەكانى
باوكم تێر ناخۆیت ئەگەر گۆیى لى بگريت، ھەمیشە ھاوكارم بووھ،
بەلام زۆریش ھەز بەگۆی گرتن لە وتارەكانى ئێوھ دەكەم.

لەسایەى كۆتیبەكانى ئێوھوھ ھەستم بە كەم و كورتییەكى گەورەى
خۆم كرد، سەرەپاى ئەوھى لەمالەكەمدا (پەيامەكانى نوور) بوونیان
ھەيە كەچى ئایانخوینمەوھ.

لەدواى خویندنەوھى كۆتیبەكانتان، ئەم ھەستانەم لای زۆر كەس
باس كردووه، لەسەرەتادا لەگەڵ باوكمدا لەم بارەيەوھ قسەم كرد،

پیموت که کتیبه‌ک‌ی ئیوه م خویندرووه ته‌وو پئویسته به‌هر نرخیک
بیٚت ئه‌ویش بیخوینتیته‌وه، زۆر به‌غه‌مباریه‌وه ئه‌وه‌شم زیاد کرد
بۆقسه‌کانم:

"من له‌ناو چ نیعمه‌ت که لیکدا‌بووم و قیমে‌تیم نه‌زانیه‌وه."

مامۆستا من نه‌متوانی قیমে‌تی ئه‌و کتیبه‌ به‌نرخانه‌ بزاتم.
به‌ئیزنی خودا له‌مه‌ودوا قیمه‌تیان ده‌زانم، به‌کێک له‌ گه‌وره‌ترین
ئاره‌زووه‌کانم ئه‌وه‌یه که له‌پێگای خوادا خزمه‌ت بکه‌م، هیوادارم
(به‌یامه‌کانی نوور) و مامۆستای به‌پێزی وه‌ک ئیوه هاوکاریم بکه‌ن.
مامۆستا تکه‌یه دو‌عام بۆبکه‌ن، إن شاء الله منیش وه‌ک ئیوه بیه‌مه
مامۆستا، گه‌وره‌ترین ئاره‌زووم به‌ده‌سته‌پێنانی په‌زاهه‌ندی
په‌روه‌ردگاره‌، له‌به‌رئه‌وه ده‌مه‌وێت هه‌رچی له‌ده‌ستم بیٚت بیکه‌م
بۆئه‌و مه‌به‌سته‌.

مامۆستا، ئامانجی من به‌دلتیاییه‌وه په‌یدا‌کردنی پاره‌نییه‌! به‌لکو
به‌ده‌سته‌پێنانی په‌زاهه‌ندی خوای گه‌وره‌یه‌، له‌هر کاریکدا که ئه‌نجامی
ده‌ده‌م په‌زاهه‌ندی ئه‌و زاته هه‌موو خواست و ویستیکی منه‌،
خۆشه‌ویستی بۆئه‌و زاته ده‌رناب‌دریٚت، به‌لکو په‌یره‌وی به‌رنامه‌ک‌ه‌ی
ده‌کریٚت، ئیوه ئه‌مه له‌هه‌رک‌ه‌س باش‌تر ده‌زانن. مامۆستا گیان،
هیوادارم بی‌زارم نه‌کرد‌بیٚتن، باوه‌ر بکه‌ن زۆر دلخۆش ده‌بم ئه‌گه‌ر بزاتم

ئەم نامە يەمتان خويندوو تەو، لە بەرئەو ش چەندە سوپاستان
بکەم کەمە.

من بەردەوام دەبم لە خويندەو، بەرھەمە کانتان و
بەھاو پیکانمیشیان دەناسیت، بەراستی بەسەرھاتەکانی محەمەدی
دووجایی پووداوگە لیکن کە ناخ دەهەژیت، بەتایبەتیش هاتنی
سەعیدی نوورسی بۆ نەخۆشخانە بۆلای محمەد ئەو پووداوانە کە
لەنویژی هەینیدا پوویمان دابوو زۆر کاریان تێکردم، هەرەھا مردنی
محمد لەکاتی نوێژدا بوو هۆی فرمێسک پرشتن، خويندەو، پەيامی
"حەشر" ییش زۆر پڕ نەیتنی بوو.

پەرەردگارم لەئێوە پازی بیت کە بوونە ھۆکاری ھیدایەتی محمەد
لەو زۆنگاو پزگارتان کرد، چەند مایە شانا زییە کە مامۆستایەکی
وێک ئێوەمان ھەیە.

مامۆستا، کەسانێکی زۆری وێک محمەد ھەن، إن شاء اللہ ئەوانیش
لەسایە ھاوکاری بەرھەمەکانی ئێوەو دینە سەر پێی پاست.

مامۆستا زۆر حەزم دەکرد لەخەوندا محمەد ببینم و قسە لەگەڵ
بکەم ئەو قسە یە ئێوەم زۆر بەدڵە کە وتبووتان: "من چیت
مامۆستای محمەد نیم، بەلکو ئەو مامۆستای من." ئەو خاکی بوونە
ئێوە زۆر کاری تێکردم.

هيوای سهرکه وټنی به رده وامتان بۆ ده خوازم، به هيوای نه وهی
له وپټيه دا سوود به زۆر که س بگه يه نن.

دووباره داوای په زامه ندى خواتان بۆ ده که م که بيزاريوون گوټان
بۆ گرتم، داواکارييه کم لټتان هه يه، هه ز ده که م هه سټى ئيوه به رامبه ر
نامه که م بزاتم، هيوادارم داواکه م بى پټى نه بټ به رامبه رتان.

هه روه ها نامه وټ له مه ودوا په يوه ندیم له گه ل ئيوه بپچرټ، چونکه
زۆر شت هه يه که ده مه وټ له که سيکی به پټى وه ک ئيوه وه فيرى
ببم.

سلو و پټم قبول بکه ن...

به خواتان ده سپيږم...

(ناوه که ي پاريزراوه)

ههركه سيك دوعاي دايك و باوكي بيگرته وه سهركه وتوو دمبیت

سه عیدی گه نچ که تازه پئی نابویه ۱۸ سالییه وه، به بانگه یشتی والی (وان) له (به تلیس) وه که وته پئی، به لام بی هه وال بوو له و سوپرایزانه ی که چاوه پئیان ده کرد.

وهك میوانی والی له دواي ماوه یه کی که م له گه یشتنی بۆ (وان) ناوو ناوبانگی به هه موو لایه کدا بلآو بوویه وه، ئه و زیره کییه وهك بلتسه ی به هره زانستی و دینییه کانی بووبوه مایه ی باسو خواس له هه موو لایهك.

حەسەن پاشای والی کە پێژیکێ زیوری لەسە عید دەگرت،
میوانخانەکی وەک مەرکەزێکی کلتوری ئی کردبوو خستبویە ژێر
فەرمانی سەعیدی گەنجەو.

هەموو ئێوارەیەک زانا بەناوبانگەکانی کۆدەکردەو و مونا قەشە
دینی و زانستی لەنێوانیاندا پێک دەخست، بێگومان وەک هەمیشە
کەس نەیدەتوانی پێشی سەعیدی گەنج بداتەو.

سەعیدی گەنج لە و ماوەیدا کە لەمیوانخانەکی (والی) دا دەماوە،
لەپال زانیارییە ئایینیەکاندا شارەزاییەکانی لە بوارە زانستی و
کۆمەڵایەتیەکانیشدا چڕتر کردەو. بەتایبەتیش لەبۆری
زانستەکانی وەک میژوو، جوگرافیا، فیزیا، کیمیا، بیرکاری،
شارەزاییەکی قووڵی بەیدا کرد.

بەشیوەک ئەگەر کە سێکی شارەزا لەبۆری زانستی و کۆمەڵایەتیدا
بەهاتایە، سەعید وەک پروفیسۆرێک کە لەو بوارەدا تەمەنی بەسەر
بردبێت دەکەوتە مشتومڕ و هەمووانی تووشی سەرسویمان دەکرد.

بەتایبەتیش لەو پۆژاندە ئو گفتوگۆیەکی لەنێوان ئو و
مامۆستایەکی جوگرافیا دا پووی داو، بووبوو داستانێ سەر زمانی
هەمووان. مامۆستایەکی جوگرافیا چەند پرساریکی لەسەعیدی گەنج
کردبوو، سەعیدیش پێی وابوو کە لەو بوارەدا شارەزایی تەواوی نییە
بۆیە وەلامی نەدابووێوە.

به لام بۆ پۆڭى دواتر كىتېپكى جوگرافىيى له بهر كردبوو و چووبووه
خزمه تى مامۆستاكه، له دواى ته واوبوونى گفتوگوكه مامۆستاكه
دهستى سه عىدى ماچ كردبوو وتبووى:

-خودا ته مەنكى پر خىرو دريژت پى ببه خشتيت.

ههروهه جارېك بۆمونا قه شه كردن له گه ل مامۆستايه كى كىمىادا
له چەند پۆڭى كىتېپى كىمىاي خويندبوويه وه و وردترين زانىارى لى
وه رگرتبوو مامۆستاكهش له و ئىوارانه دا گه وره ترين وانهى ژيان فير
بووبوو.

جىاله وهش له بوارى بىركارى و مەنتىقا دا به ته واوه تى بلىمەت
بووه، له كاتېكدا هه مووان چه ندین كاغه زو قه له میان به كاره ئناوه تا
هاوكيشه يه كى بىركارى شى بكه نه وه، به لام ئه وه له مېشكى خۆيداو له
ماوهى پىنج بۆ ده چركه دا هاوكيشه كەى حەل كردوه.

سه عىدى گه نچ له كاتېكدا كه له لوتكهى ناوبانگدا بوو و له لایه ن
خه لگه وه خۆشويست بوو، له و پۆڭانه دا پووداویكى له بىر نه كراوى
بۆهاته پېش..

خزمه تكارى مېوانخانه كەى والى هاته سالۆنى مېوانخانه كه كه
سه عىدى لىبرو پى وت:

-گه وره م، گوندنشينېك به سوارى گویدريژه كه يه وه هاتووه و
له بهر ده م مېوانخانه كه دا داواى بېنىنى ئىوه ده كات، من هه رچه نده

وتومه "نابیت" به لām نه و سووره له سەر داواکهی، بیهێنمه ژووره وه
یاخود به پتی بکه م بپوات.

سه عیدی گهنج به شوق و هه یجانیکه وه به ره و دهره وه هه لّهات،
کاتیک نه و گوندنشینه ی بینی که زۆر به ریشانه له گه ل گۆی دریزه که یدا
له گۆشه یه کدا دانیشتبوون، دهسته کانی گرت و وتی:
-باوکه!

چاوه کانی میرزا نه فهندی له ناکاو گه شانه وه، که چهند پۆژیک بوو
ماندوو بوو به هۆی نه و پێگایه ی که بپیبوو.
-کۆپه که م، سه عیده که م!

له به ره نه وه ی ماوه یه کی زۆر کۆپه که ی خۆی نه دیبوو، هه سره تی
نه و جهرگی سوتاندبوو و، فرمیسک به چاوه کانی داو ده هاتنه
خواره وه، باوک و کۆپ باوه شیان به یه کدا کردو تا ماوه یه ک به و شیوه یه
مانه وه.

له سەر داوای نوورییه خاتوونی دایکی سه عید، میرزا نه فهندی
سه ره پای زه حمه تییه کانی نه و پۆژانه، که وتبووه پتی و تا شاری (وان)
هاتبوو.

دایک و باوکی سه عید کاتیک گۆی بیستی پوو داوه کان ده بوون
سه باره ت به کۆپه که یان هه ندیک جار دلخۆشو هه ندیک جاریش خه م

دايده گرتن، به لام کرده وه کانی کوپه که یان که تازه خه ریک بوو پټی
ده نایه تۆزده سالییه وه هه میشه جیتی شانازی بوو بۆیان.

میرزا ئه فهندی وتی:

— کوپی خۆم! با که س من نه ناسیت، له په نایه کدا پټکه وه که مټک
داده نیشین، هه ر ئه وه نده به سه، دواتر من میوانخانه یه ک ده دۆزمه وه و
شه و له ویی ده خه و، با به م حاله مه وه نه زانن که باوکی تۆم، تۆ
میوانی والیت، له گه ل که سانی گه وره دا هه ئه سستیت و داده نیشیت،
نامه ویت شه رمه زارت بکه م.

سه عدی گه نچ به و ته میهره بانانه ی باوکی ئاگر له جگه ری به ر بوو

وتی:

— ئه وه چ قسه یه که باوکه گیان! دووباره خۆی دایه وه به سه ر

ده سستی باوکیداو وتی:

— تۆتاجی سه ری منی، ئه گه ر تۆ منت به حه لالی به خپۆ نه کردایه و

له دوعای خپۆ بی به شت بکردمایه، من چۆن ده متهوانی بیه میوانی

والی؟

ده سستی باوکی گرتو برديه میوانخانه که که پر بوو له میوان که

له (وان) وه هاتبوون و (والی) ش له ویی بوو، به ده نگیت که هه موان

بتوانن گوئیستی بین به دلخۆشییه که وه وتی:

— ئه مه باوکی منه.

لەگەڵ خۆی بردییه سەرەوه و لەتەنیششت (والی) دا داینیشاند،
خۆشی کەوتە سەر چۆک لە بەردەمیدا.

یەکیك له خواناسەکان کە لە قەرەبالغیە کە دابوو، نۆر دوور بوویەوه
لە میرزا ئەفەندی و هەستی بە نووری دەم و چاوی کرد لە بەر خۆیەوه
وتی:

— باوکیکی وەها هەر کوپکیکی لەو شیوەیە دەبیئت، چەندە لە یەك
هاتوون!

باوکیك كە پارووی حەلالی بە منداڵەکانی دابیئت و، منداڵێك كە
دوعای خێری باوکی بە دەست هێنابیئت! دڵەکانیان تەنەت بە تۆپیش
ناپووخت.

قسەى ئەو خواناسە بە پاست گەرا.
منداڵی خێزانێك كە بە پارووی حەلال گۆشکرایییئت، بەم شیوەیە
بەوه فادەبیئت و دوعای خێری دایك و باوك دەیگریتەوه.
لە بەر ئەوه بوو كە بە دیعووزەمان سەعیدی نوورسی لە لای هەمووان
ناسرا...

بائەوه بییتە وەسیەتێك بۆگەنجەکان...

هه رگهس پشت به خودا ببهستیت
دهیباته وهو ئه وهشی پشت به بهنده گانی خودا
ببهستیت له ناوده چیت

هه موو پۆژیک له پۆژی پیش خۆی چرپترو قه ره بالغترو دژوارتر
تیده په پی، کۆنفراسه کان، پۆژی ئیمزا، وانه گانی زانکۆو بانگهێشته
یه که له دواى یه که کان له لایه ن خۆشه و یستانه وه جهسته مانى
به ته واوى ماندوو کردبوو، له بهر ئه وهش ته ندروستیم ده ستى کرد
به نیشاندانى هیمای نه خۆشى، زۆر به جدی پێویستم به چاودێرى و
پشکنینى خیرامه بوو. به وتنى: "ئه مێڕ مه جالم نییه، سبه ی ان
شاء الله " " ئه م مانگه زۆر سه رقالم ان شاء الله مانگى داماترو "

"باپرۆگرامه کانی ئەم زستانەم کەم و کورتی نەنوێتن، هاوین ئانشاء
الله ... بەتەواوی هێزو توانام لەبەرپرا.

مەگەر لەش ساغی چ نیعمەتێکی گەورەیه، چ دەوڵەمەندیەکە کە
تالە دەست نەچیت قیمەت و بەهای نازانرێت.

خوا لەدۆستەکانم پازێ بێت بردمیان بۆ نەخۆشخانە و پشکنینیان
بۆکردم.

لەسایە ئێو مۆفە پۆح سووکانهی دەرووبەرمەوه، هەمووکارەکانم
بەپێک و پێکی دەپۆشتن بەپۆه، هەروەها بەهۆی ئێو دۆستانەکی کە
خۆشیان دەویستم زۆر بەبێ زەحمەت چوومە ژێر پشکنینەوه.

لەکاتی کدا کە ورد دەبوومەوه ئێو نەخۆشخانە گەورەیه و پلیکانە و
نەزمەکانی، گوندنیشنیکی داماو کەوتە بەرچاوم.

بەکاغەزەکانی دەستیەوه و بەشلە ژاوییه وه کە نەیدەزانی دەردی
خۆی بەکی بلیت و چۆن بلیت، زۆر بەغەمبارییه وه سەرئەجەکانی تی
بپریم وه کە ئێوهی داوای هاوکاریم لی بکات.

کاتی کە ئێو قەرەبالیغی بینی لەدەورووبەرمدا دیاربوو ئێرەیی پی
دەبردم و لەناخەوه دەیوت: "ئەم خۆزگە منیش کەسیکم هەبوايه
کە دەستم بگریت!"

چەند جارێک لەناخەمدا دەنگێک لەویژدانمەوه بەرزبوویه وه پی
وتم:

"چی ده بیټ نه گهر هاوکاریه کی نه و داماو دهش بکهین!" به لام
 فه رمانبهره کانی نه خوشخانه به جۆرک له گهل ناله و هاواری
 نه خوشه کاندراها تیبون، نه و پووداوانه ی ناخی ئیمه یان پارچه پارچه
 ده کرد لای نه وان شتیکی زۆر سروشتی و ئاسایی بوو.

کاتیک نه و به سته زمانه م به کاغه زه کانی دهستییه وه بینی که به ره و
 خواره وه ده هات له ناخی خۆمدا وتم: "ئه ی هاوار، وابزانم نه و داماو ده
 له بهر نه وه ی نه ی توانی چاره یه ک بدۆزیته وه وازی هیتا! بی چاره وا
 بزانم په شیما بوویه وه و ده پواته وه!"
 وتم:

-مامه، کاره کانت بۆ سبه ینی دواخست!

-نه خیر قوربان، ته واو بوو سوپاس بۆخوا.

به سه رسو پرمانه وه پرسیم:

-واته کاره کانت ته واو کردوو ده پۆیته وه؟

-به ئی قوربان، ته واومان کرد سوپاس بۆخوا.

سه یری نه و کاره بکهن، من له گهل نه وه ی نه و هه موو دۆسته م
 له ده ور بوو هه مان ئیش و کاره کانی نه وم له پۆژیکی ته واودا پی ته واو
 نه کرا، که چی گوندنیشنیکی بی ده سه لات له ماوه ی دووسی کاتژمێردا
 کاره کانی ته واو کردو به ته ما ی پۆیشننه وه یه!

خۆم پی نه گیراو پرسیم؟

- که واته تۆش واسته یه کی باشت هه یه ؟
 - به لئی قوربان .. واسته که ی من له شوینیکی زۆر گه وره یه .
 - واسته که ت له سه روکی پزیشکانه وه یه ؟
 به لام ئه و دهستی به زر کرده وه و وتی :
 - مامۆستام ! تو نازانی که که سی بی که سان په روهر دگاره !
 سهیری ئه و کورت هیتانه بکه ن سه ره پای ئه و هه موو هه ولۆ
 ته قه لایه یه کێک له دۆستانم وتی : " مامۆستا هیچ خه متان نه بیئت
 له ماوه ی چه ند کاتژمیژیدا پشکنینه کان ته واو ده بن ."
 ده توت ده ستیکی نه بینراو ، کاره گانمان دوا ده خات .
 - مامۆستا سۆنه ره که مان به باشی نه گرتوو ، دووباره ده یگرینه وه ،
 ئه و خوینیه ی که هاوێکه مان لیتی وه رگرتبوون زایه بوو ، پێویسته
 دووباره خوینتان لی بگرینه وه .
 مه کینه که کارناکات ، ئه مه شیان دووباره ده که ینه وه ..
 نه ی باب ! وه ک بلتی ئه مپۆ هه موو که م و کورتیه کان به دوا ی مندا
 ده گه پێن ، ئه و ئیشانه ی که ده یانوت له دووسی کاتژمیژیدا ته واوی
 ده که ین ، وادیار بوو به روژێک ته واو نه ده بوو له ناو ئه و هه موو دۆست و
 هاوکاره مدا تایبه ته ندیه کانم وه ک درامای لی ها تبوو ، ده بیئت
 حیکمه تیک له مه دا هه بیئت !

دوباره له نيو نه ژمه کاند له کاتيکدا خريکي هه ول و ته قه لايووين
چاوم به گوندنيشنه که که و ته وه .

به لام نه مجاره يان نه و به چاوړکي پر نومېده وه سه يړکي
پووخساره بي چاره که ي مني کردو وتي:

-ماندوو نه بيت ماموستا! نيتړ من ده پوم، به خوات ده سپيړم...
له کوتاييښدا پياوه پيره که دهسته له رزوکه کاني خسته سه رشانو
وانه يه که ژياني پي و ته وه:

-تو که سانکت هه بوو! واسته ت هه بوو، هه روه ها هاوه لانکت
هه بوون که وه که په روانه به ده ورته وه بوون، به لام من هيچ! !
له به رته وه په روه ردگارم به مه قايل نه بوو.

تو پشت به واسته ي مروفه کان به ست، به لام سه رکه وتوو نه بوويت،
هه رچي منيښم پشتم به په روه ردگارم و به زه يي نه و به ست،
سه رکه وتووش بووم.

من زور قسه ي جوان نازانم... به لام نه وه ده زانم که:
"هه رکه سيک پشت به خودا بيه ستيت سه رکه وتوو ده بيت،
هه رکه سيکيش پشت به به نده ي خودا بيه ستيت له ده ستی ده چيت."
من بچاره سه رچو بوومه نه و نه خوځخانه يه، به لام چاره ي من
نه و دکتوران نه يان کرد به لکو گوندنښينيکي ساده کردی.

"ههركهس پشت به بندهكان بيهستيت له دهستی ده چیت،
ههركه سيك پشت به خودا بيهستيت سهركه وتوو ده بیټ."
ئايا وهسيه تنامه يه ك هه يه هينده ي ئه مه مه به سه كه ي پيكابیت!

ژوانه پر نهينيه که

کاک خالید،

من به لایم به ئیوه دابوو که نه و پووداوه پر نهینیه تان بۆبگیرمه وه
که به سه رمدا هاتبوو، نازانم تا چهند ده توانم بیخه مه سه ر
کاغه ز! له بهر نه وه ی توانای نووسینم که مه و پیم وانیه بتوانم به ته وای
دهری بیرم، به هه ر حال..

باسی نزیکه ی پینچ سال له مه و به رتان بۆده که م، نه و کاته قوتابی
بووم له به شسی ته کنیکی زانکۆی (کاراده نین) له ناو گروپسی
هاوه له کانیشمدا به پیشه وایان داده نرام، له چاوی خۆمدا تاکیکی
نایدۆلۆژی خواز بووم که ده متوانی له چاوتر و کانیکدا دنیا پرگاریکه م.

به هۆی بیروپا توندو ده مارگیریه کانه وه، نه من حه زم به که س
ده کرد نه که سیش چاره ی منی ده ویست، به و واتایه ی له جه نگی کدا
بووم هم له دژی خۆم و هم له دژی کۆمه لکه که م.

دایک و باوکم که سانیکی خاوه ن دین بوون، به لام من به ته واوه تی
دژی ئه و شتانه بووم، له بهر ئه وهش بهرده وام له گه ل خێزانه که مدا
له شه پدا بووم.

هاوپییه کم هه بوو که له هه مان پۆلی ئیتمه بوو، که سیکی ژیرو خانه دان
بوو، په یوه ندییه کی گونجاویشی هه بوو له پۆلدا، له گه ل هه مووانیشدا
په یوه ندییه کی باشی دروست ده کرد.

جار جار له پۆلدا موناقه شه دروست ده بوو، منیش هه ندیک جار
له گه ل قوتابیه کانداده که وتمه موناقه شه یه کی قورسه وه، به لام ئه و
هاوپییه مان له کۆتاییدا قسه ی ده کرد، بێ ئه وه ی دلی که س
بره نجینیت، پێگه یه کی مامناوه ندی ده گرته بهر، هم توو په یییه کانی
ده په وانه وه و هم هه ردوولاشی پازی ده کرد.

من حهیرانی هه لسوکه وته کانی ئه و هاوپییه بووم، چۆن ده کریت
که سیک به و جۆره ئارامگرو سنگ فراوان بیت! ئایا ئه مانه وه ک
ئه وه ی که هه ندی که س ده یلین تاییه تمه ندییه کی خۆرسک بوون!
یاخود دوا ی هه ولتکی زۆر توانیویه تی به ده ستیان بهینیت!

بۆنەۋى پىرسىيار دەربارەى ھەموو ئەمانە بىكەم و مەراقەكانم
 بېرەۋىنمەۋە بېرىلم دا قىسەى لەگەل بىكەم، چونكە ئەۋكەسىكى
 تابىلى، پارىزكارو منىش بەتەۋاۋى لەلاپىدا بوم، بەپروائەت ھىچ
 خالىكى ھاۋبەشمان نەبوو، بەلام ھەلسوكەۋتەكانى ئەۋكارىگەرى
 لەسەرم ھەبوو، لەناخەۋە ھەستم بەخۇشەۋىستى دەكرد لەبارەيەۋە،
 وتم:

—دەتوانم قىسەتان لەگەل بىكەم؟

پاستىيەكەى زۆرسەرى سوپماۋ پىرسى:

—سەبارەت بەكام بابەت؟

—سەبارەت بەبابەت نا، تەنھا دەمەۋىت لەنزيكەۋە بتان ناسم.

—من كەسايەتەكى تايبەتىم نىيە كەشايەنى لەنزيكەۋە ناسىن بىت،
 من كەسىكى ئاسايىم بەلام مادام ناسىنى خاتوننىكى زانستپەرۋەرۋ
 تىگەيشتوو ۋەك ئۆۋە بىت كىشەنىيە.

ئەمەبو ئەۋلايەنەى ئەۋكەكارىگەرى لەسەرم من دروستكردبوو من
 كەسىكى ئاسايى بووم، بەۋشۆۋەيە بەھرەى تايبەتىۋ زانىارى لەۋ
 شۆۋەيەم نەبوو، جارى بەھىچ شۆۋەيەك (خاتون) نەبووم، بەلام
 بەشۆۋازى خۇلۇك نىزىك كىردنەۋەىۋ بەۋگرنگىيەى كە بەمنى دا،
 پىش ئەۋەى قىسە بىكەين، ھەنگاۋىك پىش من كەۋت و توانى
 سەركەۋتور بىت.

له گه لّ هاوړپټه كمدا كه ناوې (نښدا) بوو، نه وېش نږد مه راقي ژيانى
(سه ليم) ى ده كرد پټكه وه پوښستين بڼ شوينيك و سه ليميش له گه لّ
هاوړپټه كيدا هاتبوو، نزيكه ى كاترژميړك قسه مان كرد.

من به رده وام پرسىارم سه باره ت به خوى لى ده كرد، به لام نه و
زياتر حه زى ده كرد له سره نايدولؤژياو فيكرو به هاى فرمانه كان
بدويت.

له كاتى قسه كانيشدا هيرشى نه ده كرده سر هيچ لايه نيك و ته نها
باسى له جوانييه كانى بېروپاكه ى خوى ده كرد.

سهرنجى قسه كانيم ددها هيچ تووږه نه ده بوو سو كايه تى به كه س
نه ده كرد، به رده وام له كاتى قسه كردندا په چاوى لايه نى به رامبه ريشى
ده كرد. ته نانه ت بڼ تاقي كړنه وه ى بېرو بڼ چوونه كانى له كاتي كدا
هيرشيكى توندم كرده سر بېروباوه په كانى، به لام نه و وازى
له خړپاگرى و خوږين شيرينى خوى نه هيناو ته نها وتى:

- نه م قسانه، ناكړيت قسه ى خاتوونيكى وهك نيوه بن، چونكه
نيوه فيكرتان به جوړيك ده دويت وه سه سته كانتان به جوړيكى دى، نه مه
له سه رنجه كانتانه وه تيده گم، نيوه هاوسه نگر له وهن
كه دهرده كه ون. نه گهر به وشيويه ش نه بوومايه كه نه و ده يوت
ناچار بووم كه وام لى بيت، نه و پياوه لدانه ى نه و منى شه رمه زار كرد،
نه و ناچارى كردم هه نكاويك بيمه دواوه.

خوین گەرمی و پەوشتی دڵسۆزانە و تەکانی سەلیم زۆر کاریان تۆ
کردبووم، ئەو بەپاستی کەسیکی بانگخوازیو، ئەو وەک مەن بۆ
ورده کاری و بەهەلەشی بانگەوازی نەدەکرد بەلکو بەبۆ دەنگی و
لەقوولاییبەو نزیك دەبوویەو .

لەقسە و هەلسوکه وتیدا بەتەواوی مانا وەستای "کاریگەری
دروستکردن لەسەر مەژووەکان" بوو هۆکاری ئەمەش دەگەڕایەو بۆ
زۆر خویندەوێ کتیب .

ئێستا سەلیم هاوسەری منە .

لەبەرئەوێ هاوسەرگیریم لەگەڵ باشترین پیاوی دنیا داگر دوو
لەهەموو نوێژیکدا سوپاسی پەرورەدگارم دەکەم .

باوەڕم وەهایە کە هەرکەسێک بیهوێت خۆی پێ بگەیهنێت دەتوانێت
ببێت بەسەلیمکی تر .

ئێستا شەرگەنجێک ببینم بۆی باس دەکەم، هاوسەرانیك
هەلبژێرن کە خاواناسبێت دڵی بەخۆشەویستی ئەو وەو بەندبێت،
چونکە ئەوان کەسانیکن لەبەر خاتری خودا دەژین و بەسۆزو سنگ
فراوانن، هەلبەت ئەگەر دەتانهوێت ئەو خۆشەختییە بچێژن کە مەن
دەبچێژم... لەگەڵ پێژدا .

(ناوەکە ی پاریژناوە)

چۆن دمتوانم پزگارم بېت له ئالودمبوون به
ته ماشاگردنى ويته بى ئابروو دهكان

من گەنجىكى ته من ههژده سال بووم كه له بېرۆكى ته ماشاگردنى
ويتهى بى ئابروو دا نوقم بووبووم، بېرۆ هۆشم پر بوو له ويته و ديمهنى
پووت.

نه مده توانى له سهير كردنى ويتهى هه رام دوور بكة ومه وه، ميشكم
وهك مه كينه يهكى ويته گرتنى ليهاتبوو كه ته نها ويتهى هه رامى
ده گرت.

وام لى هاتبوو جگه له و ديمه نانه نه مده توانى بېر له هيچ شتىكى تر
بكه مه وه، ههسته كانم ماندوو نه ده بوون له پاكردن به دواى نه و كار ه
سووكو سادانه وه !

له بهر نه وهش نارامی و پاستگویی و ژبانی قوتا بخانه م
ژیره و ژوړو بوبوو.

نه مده توانی هژکاری نه و سر نه که و تنانه م بڅخوم و خیزانه که شم
پوون بکه موه.

کاتیک هاورپیکام دهیان بیني که حاله تی دهروونیم به لاپړدا
ده پوښت هه ندیک جار هاورکاریان ده کردم، به لام هه ندیک تریشیان
به پیچه وانه وه پوویه پوویان ده بوونه وه.

که مال، نه و هاورپییه ی که وه ک من نه ویش بوو پووه نه سیری نه و
دیمه نانه دهیوت:

- گوی مه ده ری و به که یفی خوت بکه، به کجار دیته نه م دونیا به وه،
مرؤ له که نجیتیدا ده بیټ له گه ل هه سته کانیدا بژی، به و شیوه به
که یف خوشو دلخوش ده بیټ، پرې بکه پئی، سه یریکه، خه ون بیینه،
دلخوش به.

له بهر نه وه دیواره کانی ژوړه که م به وینه ی ناشیرین پرکرد بویه وه و
به دریژی پوژ نه مده توانی چاوه کانم له سریان لای به م.

نزیکترین هاورپیم که (سه عید) بوو، له هر دهره تیګدا بوی
هه لیکه و تایه دژایه تی ده کردم و دهیوت:

- نه گه پر وه ردگار شتیکی به حه رام نوو سیبیټ، نه و ا حیکمه تیکی
تیدایه، سه رقال کردنی می شک و چاوو خه یال به و دیمه نانه هه م

كه سه كه گونا هبار ده كات، هم هاوسه نگی له ده ست ده دات. وهك
كژيله يه كي داماوت لیّ هاتووه له به رامبه ر دیمه نی بیژزای ئه و
وینه ناشیرینه دا وهك كژيله ی ههسته خراپه كان...

ئه وه تۆنیت كه جله وی خۆت گرتبیت، به لكو جله وی تۆ ئیتستا
له ده ستنی نه فست و ههسته خراپه كان تدايه تۆ وهك جانه وه رێکی
داماوت لیّ هاتووه كه لیک به ده میدا دیته خواری و به دوا ی پارچه
گۆشتی کدا ده گه پیت.

سهیری خۆت بکه، ئه وه دوو ساله له تاقیکردنه وه کانیشدا
ده رناچیت، ئه مه گه وره ترین له ده ست چوونه بۆتۆ دایک و باوکت
تووشی خه فته کردووه، تووشی دوعای خراپی ئه وانیش ده بیت
ئه مهش دووه مین له ده ستچوونی تۆیه.

له ناو کۆمه لگه شدا وهك كه سیکی سه رکه وتوو پێژدار ده رناکه ویت
ئه مهش یان سییه م له ده ستچوونه.

وا ی لیّ دیت هه رکه س بتهینیت لیت هه لدیت و خۆیت لیّ ده پارێژیت
ئه مهش چواره مین له ده ستچوونه.

به لام له هه موو ئه مانه گرن گتر ئه وه یه كه له ناو کۆمه لگه دا وهك
كه سیکی باوه پێنه کراو ده ناسریت ئه مهش پێنجه مین له ده ست
چوونی تۆیه.

ئىستا دەتوانىت پىم بلىيت؟ تۆ دەتەويت ژيانىت بەشىۋە يەكى
 نە خوازىراۋ لە ھالىتىكى سەرشۆپىدا بەسەر بېيەت؟ ياخۇد ژيانىك بژىت
 كە بېيتە جىيى سەرنىچو تەقدىرى خەلكى و داۋىن پاك و پىزلىگىراۋ
 بېت؟

سەئىد پاستى دەوت، بۆيە ھاۋارم كىر بەسەرىداۋ وت:
 -كەۋاتە، چۆن دەتوانم پىزگارم بېت؟!
 وتى:

-ۋەرە بۆلای ئىمە، ئىمە لەگەل گروپىك لە ھاۋىپىياندا دۇنيایە كمان
 بۆخۇمان پىك ھىناۋە، لەۋى ھەرام بوۋى نىيە، تەنھا ھەلەل ھەيە
 خىيانەت بوۋى نىيە، بەلگە دۆستايەتى ھەيە.

من باۋەپم وايە كە تۆش دوۋبارە دەتوانىت خۆت بدۆزىتە ۋە..
 منو سەئىد دەرچوۋى ھەمان قوتابخانە بوۋىن، ئەۋ بەشى پىزىشكى
 ۋەرىگرتو چوۋە ئەۋى، منىش لەناۋ ئەۋ بۆشايىيە ژياندا كە خوروم
 دابوۋىيە ئەۋ وپنە بى ئاپروانە ھەروا مابوۋمە ۋە.

پىكەۋە چوۋىن بۆنەۋ مالاى كە ئەۋ تىايدا دەمايە ۋە، شوقەيەكى
 جوانيان بەكرى گرتىۋو، چوار خويىندكارى پىزىشكى پىكەۋە
 كۆۋبوۋىۋە ۋە دۇنيایەكى جوانيان خولقاندېۋو.

كاتىك لەدەرگا چوۋىنە ژوۋرە ۋە دوو وپنە سەرنىجيان پاكىشام:
 لەژىر يەككىياندا نووسرابوۋ:

"لەزىنا نزيك مەبنەو، چونكە پۇخى مرۇڧ دەكوزىت، دەيكاتە
بەندەى ھەستەكانى و وەك مردوويهكى زيندوى لى دەكات."

بەلى ئەو مەن بووم، ئەو پستەيە پىناسەى منى دەکرد.

سەعيد كاتىك بينى زۆر تاساوم دەستى گرتى وتى:

— ھەموو پۇزىك ئەو تابلىزىيە دەخوئىمەو، وەك دەرمان وايە بۆئىمە
ئەگەر نا گوناھەكانى كۆمەلگە وەك ئەزىيا مرۇڧ قووت دەدەن.

نووسراوى ژىر تابلىزى دووم سەيرتربوو:

"تەماشاكردنى ئافرەتى مردوو بەچاويكى نەفسانىيەو، نىشانەى
پسواى ئەو كەسە دەرەخات، سەيركردنى وئەى خراپ كەلەحوكى
مردوودايە جوانى پۇخ دەكوزىتتەو."

تىگەيشتم، زۆر باشيش تىگەيشتم.

مرۇڧ ناتوانىت بەتەنھا بەرەنگارى گوناھو ھەلەكان بېتتەو:

"ھەركەس گرووپىكى باش لەھاپى ھەلېزىت، دەبىتە كەسىكى
باش"

مەن لەو چەند پۇژەدا كەلەمالى سەعيد بووم زۆر باش لەو قەسەى
باوكم تىگەيشتم.

سوپاس بۆپەرەدگارم!

ئىستە وەسىەت دەكەم...

بۆئەوانەى كە ھىشتا نەكەوتونەتە داوھەكانى ژيانەو...

بۆنۈوانەى لەناو تاواندا پەلە قازەيانەو دەيانەوئەت پزگارىيان بئەت!
بۆنۈوانەى داواى ھاوکارى دەكەنو دەلئەن: "حالى ئىمە چى لى
بەسەر دئەت!"

وہسیەت دەکەم بە:
ھاوئەئەك كەخودا بناسئەت و دەووبەرئەك كە ملیان بۆقورئان كەچ
كردبئەت.

جگەلەمە پئەى پزگارئەتەن نئە...
وہسیەت دەکەم...

(ناوہکەى پارئەزناوہ)

بوومە قوربانى هەلەكانى خۆم

بەداخەو، بى سەروبەرى ژيان لەگەڵ گرووپىك لە ھاوپىتى
سەرسەرىو، ويستى ژيانىكى سەرکەشانی منیشى بەلاى خۆيدا
پاکیشا..

خۆدزینەو لەوانەكانى ئامادەیی، قۆپى كردن، فشار خستنه سەر
گەنجەكانى دەورووبەرم، پارەوەرگرتن لەمەندىك لەمنداڵە
دەولەمەندەكان...

هه موو ئه مانه له سه ره تادا وهك سه ركه شيبه كى شيرين
دهرده كه وتن.

هه موو شته كان به ده ركه وتننى مامۆستای ئه ده بياتمان ده سستی
پێکرد، سه ره پای ئه وهى چه ندين مامۆستامان به هه په شه بى دهنگ
كردبوو، به لام مامۆستا (ياقون) نازايه تى خۆى سه لماندو تا
ده ركردنمان له قوتا بخانه نه وه ستايه وه...

بۆ ئه وهى واله مامۆستا بكه ين واز به ئینیت، هه رچى له ده ستمان هات
كردمان..

هه په شمان كرد، سه ياره كه يمان په چه ركرد، جامه كانيمان شكاند،
له كۆتاييشدا له ناوه پاستى شه قامه كه دا زۆر بى په حمانه لیمان دا..
به لام ئه و وازی نه هیناو وتبووی:

—پێویسته كه سێك خۆى فیدابكات بۆ ئه وهى ئه م جانه وه رانه
خاوین بکاته وه...

له كۆتاييشدا ئێمه ی به ده ركردن دا..

له سه ر چه قيش بوو..

تومه س ئه و پێگه يه ی كه ئێمه چووبووینه سه رى و ژيانێكى
شیتانه مان ده ويست پر بوو له به ره به ست و نا په حه تى و نه هامه تى.
به لام ئێمه ئه وه مان نه ده زانى..

نه سیمى لاویتی دابووى له سه زمان، گویمان له ماموستاکان و دایک و
باوکمان نه ده گرت.

ده رگای عه قلمان به پووى هر پاستى و ناموزگارى و حه قيقه تیکدا
داخستبوو.

دانه دانه له گه ل قوتا بخانه، خیزان، شار، هه روه ها هه موو دوست و
خوشه ويسته گانم په يوه ندیم پچرا.

کاتیک له پاستیه کان تیگه شتمو زانیم نه و کارانه ی که ده یانکه م زور
هه ل، کار له کارتر از ابوو.

به کاره یتانی ماده ی هوشبه ر، دزی کردن و پیاو بریندار کردن و دوو
تاوانی پیاوکوژی...

له و نه مه نه گه نجیتییه مدا که په شه با سر شیتته کان ژیانمیان
سه ره وژیر کردبوو، من به ته واوی ته نیا بووم.

چیتړ نه و که سانه ی که پټیان قبول ده کراو نه و دوستانه شى که
پالیان پټوه نام بز نه و پټیه، له لام نه مابونه وه...

چیتړ زیندان مالى من بوو، به لام لیړه ش پاحت نه بووم، چونکه
یه کیک له و دوو پیاوه ی که کوشتبووم پیاوی گروپی مافیا که ی
به رامبه زمان بوو، ده مزانی که باجی نه وه م به ژیانم لی ده سیننه وه.

منیان خزانده ته والیتی زیندانه وه .. ژماره ی نه و شیشانه ی که ده کران به جه سته مداو دهرده هاتنه وه له ژماره نه ده هات و بئ سنووریو، پټم وایت وایان زانی مردوم بویه له وی به جیان هیستم. کاتیک چاوم کرده وه له نه خۆشخانه و له ناو خوین و سیره مدا گیرۆده ی نازاریکی سهخت بوو بووم.

ته واو هۆشم به خۆم نه بوو، ژاوه ژاو ده هاته بهرگویم، چاوه کانم وه که په نجه ره یه کیان لی هاتبوو که به په رده ی دراو داپۆشرا بیت، دیمه نه کان پچر پچرو لیل بوون.

نه نجامه که زۆر ترسناک بوو! شیشه کان جه سته میان پارچه پارچه کردبوو، له بهر نه وهش پرخۆله باریکه میان بریبوو ئیدرار میان بۆده ره وه به ستبوو.

پټویست به وه ناکات بزانیته که نه مه واتای چی بوو! ته نانهت بیرکردنه وهش لی ئینسانی ده تۆقاند ..

فاتوره ی گوی نه گرتن له گه وره کان، گوی نه دانه ژیان، بینینی ژیان وه که سه ره که شیهه ک، لیدانی مامۆستایه ک له ناوه پاستی شه قامدا ته نها له بهر نه وهی ده یویست زانست و په وشتمان فیڕ بکات هر نه مه بوو.

په ره وردگارم به جۆریک باجی لی سه ندمه وه. نازاری نه وهی که مامۆستا که مان نارد نه خۆشخانه، به وشپوه یهش خۆم که وتمه نه خۆشخانه، نه ویش وه که مه حکومیککی حوکمدراو به حوکمیککی قورس

لەزىنداندا.. تەنھا ئەمە؟! خۆزگە تەنھا خۆم باجى ھەلەكان
بدايەتەو.. دايكى بى پارهەم دەيتوانى بەرگەى كوپە
سەرپىچىكارەكەى بگرت كە بەبەرچاويەو لەدەست چوو..

باوكى داماوېشم، بەسى چوار قرانمووچەى فەرمانبەرييەو، بارى
خىزانەكەى لەئەستۆگرتووە، ئەويش نەخۆشى فشارى خوينى ھەيە،
ئەگەر پۆزىك ھەوالى بەئىشى ئەويشم پى بگات ئەوكات چى بكم!!
بۆچى باسى ئەمانەم بۆ كردن؟!

بۆئەو گەنجانەى لەتەمەنى مندان، بۆئەوانەى خويان داوہ تە ھەمان
خەيالەكانى منو دەيانەويت تامى ژيان بكن! بۆئەوانەى خويان
داوہ تە دەست سىحرەكانى دونيايەكى بى ئامانچو دەلەين: "گوئ
مەدەرئى، بەمن چى!"

بۆھەموو ئەوانەى كەگەنجيتيان بە نەفسە سەرپىچىكارەكەيانەو
بۆدۆزەخ گۆرپوھ..

ئەگەر دەتانەويت بزائن كۆتاييتان بەگوئ دەگات، سەيرى من
بكن.. چونكە ئەم پڤيە دەگاتە ھەمان شوين..

يان بەنديخانە..!

يان نەخۆشخانە..!

ياخود گۆرستان..!

ئەگەر مالىكتان ھەيە كەئىوارە دەتوانن بۆى بگەپتەوھ..

ئەگەر دايىك و باوكتان دەتانخەنە سەر سنگيان و پېتتان دەلېن:
"پۆلەكەم!" ئەگەر تواناي سىك پىركىرن و تىر نوستنتان ھەيە!

كەواتە: ئىيۈە بەختە وەرتىرن و دەولە مەندىرتىن كەسى دۇنيان.
چاكاكەك لەگەل خۆتان بىكەن و بەسەركەشى و خەيالە و بەدواي
داھاتودا مەگەپېن، باغەقل و مەنتىقتان پابەرتان و ئامۇزگارى و
تەجربەي گەورەكان پووناكى پېتتان بىت.

من قورىبىنى دەستى ھەلەكانى خۆم، لەھالى من بىروان و پەند
وەربىگىن بزانن كە ھاوپىي خراپ، پىي خراپ، كارى خراپ و قازانجى
ھەرام باجى زۆر قورستان پىي دەداتەو...

باقسەي گەنجىك كە زەمانىك بوو ژيانىكى خىراو خەيال پەرىست و
لەخۇبايى و سەركەش دەژيا، ئىستاش باجەكەي زۆر بەسەختى
دەداتەو ھاوكتارتان بىت بۆدۆزىنەو پىي پاست.

باوھەرتان بەو ھەبىت كە داواي چى لەپەرەردىگارى مەزن بىكەن،
ھەرچى يەك بىت، پېتتان دەبەخشىت...

ئەگەر ئەم فىلىمى ژيانە بخىتەو سەرەتاو دووبارە مافى
ھەلېژاردىم پىي بدىتەو، ئەم دوو شتە ھەلدەبۇيىم:

۱- پەزەمەندى و دوعاى دايىك و باوك.

۲- بەندەيەكى شاينە بەپەرەردىگار.

ئەمە وەسىيەتى مەن، بەلام ھەلېژاردىنى لەدەست ئىيۈەدايە...

(ناوه‌که‌ی پارێزناوه)

له‌وه ده‌ترسم

باوكم به‌بێ ئیمانی بپروات

مامۆستای به‌پێزو موخته‌ره‌م..

سه‌ره‌تا سلاوی خواتان له‌سه‌رییت.

به‌وپه‌پی پێزه‌وه ده‌سته‌کانتان ماچ ده‌که‌م..

مامۆستا به‌تیپه‌په‌یوونی کات خه‌ریکه ده‌ره‌اتنه‌وه‌م ئه‌سته‌م

ده‌بیته‌و تاقیکردنه‌وه قورسه‌کانم به‌رده‌وامن..

پیشتر چیرۆکی ژيانم بۆ ئێوه باس کردبوو، دوو پۆڤ له مه و پيشيش
کتیبه کانی "من له ناگردا سهوز بووم" و "کۆتا هه ناسه له سوچه دا" م
خوینده وه.

به فرمیسك وه نسك دانه وه کتیبی ژيانی جه نابتانم خوینده وه.
چه نده له ژيانی من ده چوو! له گه له خوینده وه ی هه ر لاپه ره یه کیدا
خوڤا گریم له ده ست ده داو نه مده توانی پیش به فرمیسكه کانم بگرم
فرمیسكه کانم وهك لافاویان لی هاتبوو.

باسی باوکم کردووه بۆتان، ئه و ئیستا نوقم بووه له قومار کردندا،
چی بلیتمو چی بکه م، نه متوانی وای لی بکه م گویم بۆ بگریت، گوئ
له من ناگریت، نیوه شه و ده گه پیتوه بۆماله وه، نه نامه کانی
خیزانه که م به شیوه یهك دوژمنن به یهك، که نه گه ر له ده ستیان بیست
یه کتری ده کوژن..

به رده وام له شه رو ده مه قالداین...

هه رچی دایکیشمه باری ده روونی ته واو نییه، من له جه وێکی
ئاوه هادا چوومه ته قه پاغی خۆمه وه، باوه شم کردووه به کتیبه کانی
ئێوه دا و پشتم به به ره مه کانی سه عیدی نوورسی به ستروه،
پیشنیاره کانی ناو کتیبه کانتانم خوینده وه، به رده وام به دوعا و
پارانه وه و خوینده وه ی جه وشه ن ده ژیم.

مامۆستا، من كه سىڭى بېدەنگم، ھەموو شتەكان لە ناخىمى خۆمدا
دەھىلمەو، ھىچ كەسىڭم نىيە كەقسەى لەگەلدا بكم. بەتەواى
گۆشەگىر بووم، چونكە دەورووبەر كەم ھىچ پەيوەندىيەكيان لەگەل
دىن نىيە، بۆ ئەوان تەنھا ژيانى دونيا بوونى ھەيە، ھىچ كەسىڭى لى
نىيە كەباوھەدارىيەت و نوێژىكات.

پەيوەنديمان لەگەل خەزم و كەسو كارماندا ئەو نەدە كەمە كە
دەتوانىن بەنەبوو حسابى بۆ بكەين. دلەپاوكۆ و ملەلانىيەكى زۆر لە
خەزانە كەمدا ھەيە.. دەمەقالتى.. توندوتىژى.. شەپى بەردەوام..
مامۆستا من زۆر ناموێژتەم.

ھاوسەر كەم ھىچ ھەوالەم ناپرسىت، ھەميشە لەخوا دەپاړيمەو.
بەنيازم داواى تەلاق بكەم، من ئيتەر بېزارىووم، مامۆستا، بۆمانەو
بەپێوھە پێويستم بە موەجىزەيە، ئىستاكەش بە زۆر ئەم پستانە
دەھۆنمەو.

بۆ ھەموو شتەك فرمىسك دەپێژم، تەندروستىم تىكچووە
گورچىلەكانم تووشى خوێن بەربوون ھاتوون.

بەرھەمەكانى جەنابتان و سەعیدى نوورسى تەنھا ھۆكارى مانەوھى
منن بەپێوھە..

نوێژەكانم ئەنجام دەدەم و جەوشەن دەخوینمەو بەردەوام لە
خوا دەپاړيمەو: "خوايەگيان بمخەيتە پىزى قوتابيانى پەيامەكانى

نور و، هیدایه تم بدهیت تاب توانم له کږه دینیه کاند ا له گه لیاندا بمو
له گه ل نه واند ا شوکرانه بزیری نیعمه ته کانت بکه م و لیت بپاړیمه وه،
باپه یامه کانی نور بینه وه سیله یه ک بق گه یشتنم به به هه شت و له گه ل
نه و جه ماعه ته دا چاوه کانت لیک بنیم.."

ماموستا تکاده که م هاوکاریم بکن، توانای تهحه مول کردنم نه ماوه
گه وره ترین خه یالم ته واوکردنی خویندن و پیک هیئانی ژیانیکي
به خته ور بوو.

دهموت: "من هیچ کات ناهیللم نه و شتانه ی به سه رمداها، به سه ر
منداله کاند ا بیتته وه."

به لام نه وه پړوی نه دا، به داخه وه هه موو شته کان نه گه تیښ.
ماموستا، نومیدیکم هه یه.

به لام نه و نومیدم هاوسه رگیری نییه، به لکو بوونه به قوتابی نور،
هه ولدانه، هاوکاریکړنه، ده مه ویت له گه ل که سه پړوخسار
نورانیه کاند ا هه وا هه لېمژم.

ماموستا، تکایه هاوکاری نه م کچه تان بکن... له ژیانیکي
ناهه مواردام نامه ویت خوم بکوژم، به لام توانای به رگه گرتنیشم
نه ماوه.

هه رچه نده له لایه کیشه وه سوپاسی خوا ده که م، نه و قسه یه ی
سه عیدی نورسیم دیتته وه یاد که ده لیت:

"ئەى بېچارە! واز لە سكا لاكردن بهێتە لە دەستی بە لاو موسیبت،
 وەرە و تەو کول بکە، چونکە سکا لاكردن لە بە لاو لە هەلەش خۆی
 لە خۆیدا بە لایەکی ترە، ئەگەر ئەو بە لایە خشەت دۆزییەو، ئەو بزانە
 کە ئەو بە لایە لە ناو ئیحسان و بەخششی ئەودایە، واز لە سکا لا بهێتە،
 سوپاسگوزار بە وەك چۆن بولبولەکان سوپاسگوزارن لە کاتی کدا کە
 گولەکان بە شەوقەو پێدەکەن."

چەندە جوانی وتوو مامۆستا!

شتێکی تریش هەیه مامۆستا، من لەو دە ترسم کە باوکم
 بەوشیو هیه بمریت، لەیه کێک لە بەر هەمەکانی ئێوەدا چیرۆکی ژیا
 باوکیکم خۆیندەو کە بە بێباو پێ وەفاتی کردبوو.

خوێنی جەستم خەریک بوو دەمەیی، من ناتوانم بەرگەى ئەو
 بگرم کە باوکی منیش بەوشیو هیه بپوات!

مردنێکی لەوشیو هیه؟! دە ترسم باوکی منیش باجیکی وەها
 قورس بدات، هەولەکانم بۆ گە پاندنەو هێ ئەو بۆسەر دین بێ ئە نجام
 بوون.

پۆڤی هەینی خەوم لێ کە وتبوو، لەخە و نەدا دەنگێک پێی وتم:
 "هەستە باوکت هەستێتە و نۆڤی لێ بکە تا بپوات بۆنۆڤ."

بەلەرزەو ھەبەرم بوو ھەو کاتێک ھەستام مەلای ھەینی
 دەخویندرا ھەو، پام کرد بۆلای باوکم و نۆر داوام لێ کرد تاقەناعەتی
 کرد دووسێ ھەفتە پۆشیشت بەلام دواتر وازی لەنوێژی ھەینیش ھێنا.
 مامۆستا دەترسم، پێویستم بەنزای ئێوە ھەبە، تکایە ھاوکاریم
 بکەن، ھاوکاریم بکەن تا پەيوەستبم بەخۆشەویستی خواو ھەو
 سوودلە کۆپی ئایینی مۆفە پووخسار نوورانیەکانو ھەر بگرم، لەبەرئەمە
 نۆر مەتباری ئێوە دەبم.

دوعای پرنیەتە باشەکانم لەگەڵ ئێوە ھەبە، ھاوکاری ئەم کچەتان
 بکەن، پەروەردگارم بتانکاتە ھەسێلە پزگارکردنی چەندەھا کەس،
 ھەروەھا خۆتان و خێزانتان لەبەلاو خراپە بپاریزێت و بتانکاتە
 ھەسێلە خزمەتکردن بەم دینە.

دووبارە خوالێتان پازی بێت کە گوێتان بۆگرتم، سەلام و پەرحەمت و
 بەرەکەتی بەردەوامی پەروەردگارم لەسەرتان بێت.
 لەئەمانەتی خوادابن.

(ناوھەیکە پاریزراو ھە)

لەگەڤ دايك و باوكم

رېك ناكهوم

مامۆستای بەرپرۆم، خالید ئیترتوغرول.

من قوتابی قۇناغی دووہمی ئامادەیی، ھاوپیەکم نامە بۆئیۆه
دەنیریت کیشەکانی بۆئیۆه باس دەکات، ئیۆهش وەلامی دەدەنەوہ
هەندیک لەنامە کانتان پیکەوہ دەخوینینەوہ، منیش ئەم پەیوہندییە
کاری تی کردم.

بەپیارم دا کیشەکانم بۆئیۆه باس بەکم.

کیشەیی سەرەکی من دايك و باوكمە، ئەوانم زۆر خوێش دەوێت،
تەنانەت ناتوانم بێر لەژیانیك بەکەمەوہ کە ئەوانی تیدا نەبن، بەلام

ئەوان ھېچ لەمن تېناگەن، لە ھەر فرسەتێکدا دڵم دەشکێنم و دەمخەنە گریان.

سەرەپای ئەوێش بڕایەکم ھەبە ئەوە تازە دەچیتە ناوەندی، باوکم زۆر بەقسە ئازاری دەدات و ھەندێک جارێش لێی دەدات، ناتوانم بەرگەیی ئەو بەگرم.

بەلێ، ئێمە مندالین، گەنجین ھەلەمان ھەبە، ناتوانین وەک ئەوان بەتێگەشتوویی لەژیان بپوانین، بەلام کاتێک ھەر کردەوێە کمان بە ھەلە لێک دەدرێتەو، زیاتر ھەلە دەکەین.

لەکاتێکدا لەقوتابخانە دەگەڕاینەو، ھاوڕێییەکی کوڕ لەپێگە سەبارەت بەوانەکان پرسیاریکی لێ کردم، دایکم ئەمە ی بێنی بوو، قیامەت ھەلگیرسا، من بوومە خراپترین کچی سەرزەوی، ھەرچیم کرد باوەپێ پێ نەکردم.

من چیتەر لەبەرانبەر ئەو ھەلسووکەوتە پەقاندەدا کە سایەتیم خەریکە لەدەست دەدەم، نازانم دەبێ چی بکەم، تەنانەت ناستوانم ئەو جیا بکەمەو کە چ ھەلسووکەوتێک بەدلی ئەوانەو لەکام ھەلسووکەوت ناپازین.

کاتێک ھاوڕێکانم باسی ئەو دەکەن کە دایک و باوکیان چەندە تێگەشتوون و جوان ھەلسووکەوت دەکەن، ئێرەبیان پێ دەبەم.

منیش چه زم ده کرد دایک و باو کم، تیگه یشتو و، پۆشنیر بوونایه،
 واته نه گه کیشیه کم هه بوايه بمتوانیایه له باوه شی دایکم یان باو کم
 دابنیشتمایه و هه موو شتی کم بۆیان باس بکردایه، بمتوانیایه سه باره ت
 به بابته تی جیاواز موناقه شه له گه ل باو کم بکردایه و بمتوانیایه بلیم که
 نه و هه موو کات له سه ره حق نییه و، بمتوانیایه له گه ل باو کمدا
 بپۆشتمایه بۆشت کپین.

نۆر چه زم ده کرد که نه و کاتانه ی که نه و تیایدا جه ویکی باشی
 هه یه، هه می شه به رده وام بیته، ئای مامۆستا! نه گه ر نه مه بیته
 پاستی باوه پ بکه ده به به خته وه رترین که سی دنیا.
 خۆزگه ..

چیت به و شیوه یه گوماناییه ش لییان نه پوانیمایه و متمانه یان پی
 بکردمایه و، ئیعتباریان بۆ دابنامایه و به چاوی به نی ئاده م لییان
 بپوانیمایه ..

پتویسته دایک نزیکتیرین دۆست بیته بۆ که که ی، باشترین نه پتی
 پارێزو هاوپییه کی نزیك بیته له گیانیه وه، پتویسته بوو کاتیك من
 بگه پامایه ته وه بۆ مال هه موو پۆژه که مم بۆ باس بکردایه، نار هه تی و
 خۆشییه کانم له گه ل نه ودا به ش بکردایه، پتویسته بوو نه و من
 به جد دی وه ربگریت و گویم بۆ پابگریت، کاتیك که بینی هه له ده که م

پیتی بوتمايه: "تۆنەو كارەت كردووه، بەلام ئەگەر من بوومايه
نەمدەكرد" و بەشیوەیهکی شیرین ناگاداری بکردمايه تەوه.

كاتێكیش کارێکی باشم بکردایه، دلی بدامايه تەوه و بیوتایه:
"منیش لەجێی تۆ بوومايه هەمان کارم دەکرد."

پێویستە بۆهاوبەشی کردن لەکاری چێشتخانە و خاویڤن کردنەوهی
ناو مالدا شتانیک هەبن لەنیوانماندا بۆباسکردن که بەهۆیهوه حەز
بەئیشکردن بکەم، پێویستە وەك مۆژە حسابم بۆ بکات و گرنگیم پێ
بدات.

دەستەواژەکانی وەك "تۆ تێ ناگەیت، تۆ ناتوانیت ئەنجامی
بدەیت، دەیشکێنیت، تۆ گەوجیت، دەستت شکاوه!، کوێراییت؟"

زۆر ئازارم دەدەن، دەمشکێنن.. وام لێ دەکەن ئەوهوشی که
لەتوانامدا هەیه بیکەم نەتوانم بیکەم، دەست و قاچم تێکەڵ دەبن.

كاتێك دەبینم لەمالهوه کهس لێم تێ ناگات، خانووهکهش بۆم
تەنگ دەبیّت، دلم لەمالهوه سارد دەبیّتەوه، حەزم بۆچوونه دەرەوه
زیاد دەکات و لەهەر فرسەتێکدا هەڵپە بۆ دەرەوه دەکەم، دەزانم
ئەمە باش نییه بەلام چاره‌ی ترم نییه.

گویه دایکم ئەو فشاره‌ی که دەیخاته سەرم بۆ باش پراگرتن و
چاکه‌ی منه بەلام ئەمەیه زیاتر من سارد دەکاتهوه لەمالهوه. ئەمە

لە کاتێکدا پتۆیستە ئێوان بۆ ئەوەی من هەلە نەکەم ببە هاوپی و
 دۆست بۆم نەهێلن پەنا بۆ هاوپی تریبەم... وانیه؟!
 هەلسوکەوتەکانی باوکیشم زۆر پەقن، بەپروای باوکم تاکە عاقل و
 تاکە کەسێک کە بیروباوەرەکانی راست بن خۆیت، هیچ کات گوی
 لە من ناگرێت گۆیش بگرێت حەقم پێ نادات... بەردەوام ئازاری
 برابچو کەم دەدات، لێی دەدات، کاتێک ئەو لێیان دەخوات من
 لێرەو خەفەت دەخۆم.

هەندێک جار هاوپی کەم دێن بۆ مالمەن، بەجۆرێک لێیان دەپوانن
 وەک ئەوەی خەریک بێت بیاخۆن، ئایا ئەمە هەلە نییه؟! ئەمە
 لەجیاتی ئەوەی هەم بەدەن بۆهێنانە مالهەوی هاوپی کەم تا من نەپۆمە
 دەرەووە لەپێش چاویاندا بم، بەم شیوەیە هاوپی کەم دەناسن.

کاتێک ناوبەناو دەچم بۆ مالمی هاوپی کەم ئێرەییان پێ دەبەم. دایک و
 باوکیان لەدەرگاوە بەخێرمانمان دەکەن، قەسەیی خۆشمان لەگەڵ
 دەکەن، میوانداریمان دەکەن و، بەردەوام داوا دەکەن کە بپۆم
 بۆ مالمیان، دواتریش زۆر پێک پۆشن و دەست بەخۆیاندا دەهێنن.

دایک و باوکی من کەسانێکی زۆر ناپێکن لەجلو بەرگدا، زۆر گوی
 بەجلو بەرگ نادەن، ئەم وەزەعە ئەوانی زیاتر خۆین ساردکردووە.
 ئەگەر دایک و باوکم دەستیان بەخۆیاندا بهێنایە، قژیان بریقەیی

بهاتايه، باوكم هموو پۆژێك پيشی چاك بكردايه وهك بیست سال
له مه وپیش خۆيان نه گزپييايه چهنده باش ده بوو.

باوكم كه خواردن هاته بهردهستی يهكسهر دهیخوات، لهكاتی نان
خواردندا ملچه ملچه به ده می دهكات ته نانه ت درك به وه ناكات كه نه و
پاروانه له ده مهيدا چهنده ديمه نێكي ناشيرينيان ههيه.

جارێك وتم با باسی نه و مه وزعه بكهم، يه كه دونيا ئازاريان دام.
له بهر نه وهی باوكم عاره قو جگهره دهخوات، دايكيشم مودمينی
جگهرهيه، باری ته ندروستيان زۆر ئازارم ده دات.

سهره پای هه موو نه مانهش نه وان دايكو باوكی من و، ژيان به بی
نه وان سهخت و درواره؟!!

به تاييه ت له دواي خويندنه وهی هه ردوو كتيبي "من له ئاگر دا سه وز
بووم" و "كۆتا هه ناسه له سوچه دا".

له سايهی كتيبه كائانه وه دهستم به نوێژ كردن كردوو وه نوێژه كانم
به دزييه وه نه دا ده كه م، چونكه له هه لپه ساردنه كانی باوكم ده ترسم
كه ده لی: "تو ده ته ویت ببیته كۆنه په رست؟!!"

نه وان نازانن كه من تاخودا زیاتر بناسم نه وانم زیاتر خوش ده ویت.
له دواي هه موو نوێژه كانم نزيان بۆ ده كه م.

من له ناو خێزانیکی وه هادا ده ژیم، پێویسته چی بكهم تا نه م
خیزانه والی بكهم زیاتر شیوهی ژيان وه ربگریت!

دەزانم نامەيەکی زۆر درێژ بوو.

بەنوسینی ئەم نامەيە ئاسوودەبووم، بەجۆرێک وەلامیشم دەست
کەوت، چونکە کتێبەکانتانپیشنیارو ئامۆزگاریبەنرخیان تێدايە...
پەرودەدگارم چالاکی و ئیمان و ھیزتان پێ ببەخشییت.
دەستەکانتان ماچ دەکەم.

(ناوەکەي پارێزراوە)

زامی دلیک

ئیمه له لادی له دایک بووین و هه رله ویش گه وره بووین، نه و یاسایانه ی
 که نه ریت و باوه کان دایان نابوو، زیانی ئیمه شی ئا پاسته ده کرد.
 من ته مه نم ۱۷ سالان و خیزانه که شم ۱۵ سالان بوو کاتیک
 هاوسه رگیریان پی کردین، هاوسه ره که م له هه مان کاتدا کچه
 پووریشم بوو.

سه ره پای هه موو نا په حه تیبه کانیش، ئیمه یه کمان زۆر
 خوشده ویست، هیچ بیزاریش نه بووین له وهی که له گه ل دایک و باوکمدا
 له هه مان مال و له ژووړیکی بچووکدا بووین، وهک دور عاشقی سووتاو

چاومان له سهر يه ك لانه ده برد، ته نانه تېو ساتيكيښ دوور له يه ك
هه لمان نه ده كرد.

به لام له ژير كاري سه خندا منيش و ئه ویش هه موو پوژيکمان به
ناپه حه تي ده برده سهر، ئه و ياسا يانه ش له ولاوه يوه سستيت كه
كومه لگه بوخيژانه كاني دانابوو.

نه مانده تواني له تهنيشته يه كه وه بپوین يان ده ستي يه ك بگرين،
نه مانده تواني له تهنيشته گه وره كاني خيژانه وه دابنیشين، ته نانه ت
نه مانده تواني منداله كانمان بگرينه باوه شو تيرماچيشيان بگهين.

سهره پای هه موو ئه مانه ش ئيمه هه ر دلخوش بووين، له گه ل
ئوه شي كه به پوژ له يه ك دوور بووين، به لام نيگا كانمان بو يه ك ژيانماني
پر كړد بوو له به خته وه ري.

هاوسه ره جوانو دل ئالتونيه كه م بي ئه وه ي بزانتيت ئاكامي به كوي
ده گات، پوژيک قسه يه كي له دهم ده رچوو.

دايكو باوكو گه وره كاني خيژانه كه م ئه م قسه يان به پراستو چه پدا
گيږا... شته كه يان گه وره كرد، وه ك كيښه يه كي ناموسيان ليكرد.

منيش له ژير فشاري بي ماناي عورفو عاده ت و خيژانه كه مدا،
نه متواني دهم بگه مه وه و پشتي هاوسه ره كه م بگرم. به يانيه ك ئه ويان
ده ركرده دهره وه، ناتوانم له بيرم بچيته وه كه چوڼ ئاوپي دايه وه

بۆم پاراپايه وه: "تکايه مه ههڤه بپۆم، من بى تاوانم، ده ببه کۆيله بۆت
ته نها بههڤه بيمينه وه."

له وکاته دا هه زاره ها چه قق جه رگيان بپيم..

فرميسه که کانم پرشته ده روونه وه و گپى دالم له ناخدا ناشت و نه و
خه لۆزه ي که که وتبووه ناخه وه زۆر بى ئامان ده يسووتاندم.

ئه مه بووه دابراڻيکى له و جۆره که نه و دوو که سه ي تا مردن يه کيان
خوشده ويست وه ک بلڤى هه ر له ويدا کوشتبويانن، ئيمه چيتر
نه ده ژيان، نه وه ي که ده ژيا جه سته ي بى پۆح و بى هه ستمان بوو.

له هه موو خيزان و کۆمه لگه و گونده که مان تۆرام، بپيارم دا بپۆمه
ده ره وه و دوور بکه ومه وه له و گونده ي که وه ک دۆزه خ ده يسووتاندم،
به لام ئاگرى ده روونم هه چ کات نه کوژايه وه به لکو زياتر کلپه ي
ده سه ند.

له وه والهانه ي که سه باره ت به و پيم گه يشت، ده مزانه ي که
هاوسه ره که م ژيانى به ته واوى بووه ته دۆزه خ، چاوه پڤى ده کرد بپۆم
بۆلاى وه هرچى زووتره پڤکه وه هه لبيين.

به لام من له کوڤ خاوه نه ي نه و ئازايه تيه بووم؟ له کوڤ بوو نه و
ئينساف و ليڤورده بيه ي ناو داب و نه ريتى گونده که مان!

نه و خه ياله نه ي که ده مکردن به که لکى هه چ نه هاتن، دواتر بيستم
که ژنه که ميان داوه ته پياويکى پير، نه و يش به زۆر..

به لām خۆپاگرى ئه و تاچه ند كه لکى مه بوو؟ به رده وام ئه شكه نجه و تيه لدان و ئيهانه کردن.

منیش هاوسه رگيريه کی ترم کرد، به لām هاوسه رگيريه کی پواله تی. چونکه له دواى ئه و من نه مده توانی بيمه ميژد بۆهيچ كه سىكى تر، كه سيش نه يده توانی بۆمن ببیته هاوسه ر.

منیش و ئه ویش مندا لمان بوو، مندا له كانى ئه ویش گه وده بوون و مندا له كانى منیش.. ئه ویش به ته مه ندا چوو و منیش، مندا له كانى ئه ویش شوويان کردو ژنيان هيئا، مندا له كانى منیش.

له کژتاييدا ژنه کى منیش وه فاتى کرد، پياوه کى ئه ویش، ئه و ناگره ی كه سالانتيك بوو نه متوانی بوو له ده روونمدا بيکوژيتمه وه دووباره بلتيسه ی به رزبوويه وه بۆئاسمان.

له سه ر ته شويقى هه ندیک له هاوپيکانم و ته نانته زۆر ليکرونيشيان له کاتيکدا كه هاوسه ره کژنه که م به ته نيا له ماله وه بوو ته له فونم بۆکرد. له ته له فۆنه که وه ده نگيک ده هات كه هه موو خانه كانى له شميان زيندوو کرده وه و له هۆش خۆم چووم.

وتی:

-ئه وه تویت؟ بيمه قوربانی ئه و ده نگه ت، ئه وه خۆتی؟! وه ره و ته حه مولی ئه مه بکه... ئه مه کۆتا ديمه نی ئه و فيلمه بوو كه سالانتيك له مه و به ر پچرا بوو.

ئەو خۆشەويستىيە سىجراۋىيە ئەو عىشقى كەنە مانتوانى پىيى
بگەين، ھەر ھەستەنە كەنە ناتوانىت پىياھەلدانىيان بۆ بگىت...
دووبارە لە دەمارەكاندا ژيانەوہ..

پىكەوہ قسەمان كىرد..

بىگومان ئەگەر ئەو بە قسە كىردن ناوېرېت، فرمىسكە كانمان
بووبوہ لافاۋ پەلە قازەى دلمان قەفسى سنگمانى ئازار دەدا..
وتى:

-كەواتە تۆچى دەلېت؟! واباش نىيە ئەو نىكاھى كەلەنيوہدا
جىمان ھىشت تەواۋى بگەين؟!
وتى:

-من ئامادەم بۆت بىرم، پەلە بگەو ھەرە، ئەگەر بتوانم بەم
شەوقەوہ پۆزم لىيىتەوہ، ئىستاكە دواى چىل سال لە بەردەم
خانۋەگلەكەمدا چاۋەپېت دەبىم، چاۋەپېم تا ئەو پووخسارە
پىرشنگدارەتو ئەو زەردەخەنە شىرىنەت كەچىل سالە بەخەيالەوہم
تېر لىيان بېوانم.

نازانم چۆن بتوانم بەرگە بگرم كاتىك دەستم دەگىت.

إن شاء الله ئەم ھەسرەتە دەھىلېت بگەمە سبەينى.

خىرا ھەرە من چاۋەپېتم. ئەو شەوہ درىژترىن شەۋى ژيانى من بو،
بەيانى زوۋ بەيەكەم پاس كەتەپى، وام دانابو پىش نىوہپۆ

بگه مه نه وی، هه موو نه و نه مانه تانه شم له گال خوم برد که پیم و ابوو
زور دلی پیمان خوش ده بیت و چل سال له مه و بهر یادگاری هاویه شی
نیمه بوون.

کاتیک گه یستمه بهرده م نه و مالهی که ناو نیشانی دابوومی هه موو
کیانم له رز دایگرت، بیگومان نه و عاره قهی که کردبوومه وه ته نها
له بهر نه وه نه بوو که به پاکردن هاتبووم، به لکو له بهر نه و هه سته بوو که
دلی گوشیبووم و پوخمی تا ناو قورگم هیتابوو.
کاتیک له بهرده می ده رگا که دا که سم نه دی ده ستم کرد
به پوانینه لای پاست و چه پدا.

کچیک گه نچ له ویدا هه ستی به مه کردبوو بویه وتی:

-مامه، نیوه بولای پووری هاتوون وانیه؟!

-به لی، کچی خوم.

-میشنا کات ماوه، که میک له مه و بهر بردیان بومزگه وت، له دوی
نویژی نیوه پو نویژی جه نازه که ی ده که ن.

پوو خام!

به هه رنرخیک بیت، نه مه سزای که سیک بوو که نه یتوانی پاریزگاری
له دلیک بکات که له بهر خوا خوشی ده ویست...

(ناوه که ی پاریزداوه)

خۆشەويستی دلم

مامۇستاي بەپېژم، لە بەرئەوێ ناو نیشانە کە تاننازانم لە بەرئەوێ
ئەم نامە یەم دەنێرم بۆ خانە ی پەخش و بڵاوکردنەوێ کە تان...
ئەم نامە یە هەلگری پاکترین هەست و بێرکردنەوێ کانم، داخوایم
لە دوا ی سپاردنیان بە خاوەن پەحمەتی بێ سنوور، بگات بە دەستی
ئێو...

بێگومانم لەوێ پیاوە ئادانەکانی من بۆ ئێو لە چاوە و خزمەتە
بێ شوومارە ی ئێو دا ژۆر خامۆشە، بەلام بە توانای کەمی وشەکانم
دەمە و یتبە کورتی دەریبێرم سەبارەت بە شەخسی مەعناوی
جەنابتان و جوانی و پاراوی و پەوانبێژی بەرەمە کانتان هەرچی
بوتریت سەبارەت بە ئێو بەس نییە.

ژۆر حەز دەکەم شادبیم بەو بەختیارییە ی کە بێمە قوتابی ئێو.

به لّام به داخه وه توانای خویندنی زانکۆم نییه.

بپیارم داوه له دواى ئامادهیى به ئیمکانیاتی سنوورداری خۆمه وه کاریکه مو خۆم پى بگهیهنم، به لّام سوپاس بۆخودا، پهروهردگارم ئه وه کاره ی کرد به نیسبم که خۆم ده مویست، پیشه ی مامۆستایى بوو به نیسبم.

مامۆستا، ژۆرینه ی کتێبه کانتانم خویندوه ته وه ته وه، به لّام به پتویستی ده زانم چه ند جارێک دووباره بیانخوینمه وه.
مامۆستای به پۆزم...

ژۆر چه ز به نووسینی نامه وه به تایبه تیش وه رگرتنی وه لّامى نامه کان ده که م ئه وه بۆم سه رقال بوونیکی شیرینه، بیگومان ته کنه لۆژیا چه ندیش پیشکه وتوو بیّت جیى نامه یه کی دۆستانه ناگرێته وه که به ده ستی خۆت نووسی بیّتت. چ جای ئه وه ی که ناوه پۆکی نامه که باس له "حه قیقه ته کانی ئیمان" بکات.

مامۆستا له پاستیدا من یادگارییه کی وه ها به بایه خم نییه که بۆتانی باس بکه م یاخود گونجاو بیّت تا بییته چیرۆکیک بۆ کتێبه که تان.
له دلمدا خاوه نی پهروهردگاریکی میهره بانم، که ئاشنای عه شقی خزمه تکردنمه، سوپاس بۆخودا پیشی ده زانم که ده رفه تی ئه وه ی بۆپه خساندووم، له ئیستادا تاکه ئاواتم ئه وه یه که بتوانم ئه وه ده رفه تانه وه که ئه وه ی که شایه نیانه به کاریان به یتم.

هۆكاری ئەم نامەيەم تەنھا بۆ ئەو ەيە كە ئۆو بزانن منیش ەم و،
 لەدوعا و پارانەو ەكانتاند جیەك بۆمنیكى تاوانبار بكنەو، ەروەها
 چاوەپێی ئەو ەم كە لەكانی بەنرخى خۆتان و لەخزمەتى پیرۆزتان
 كەمێك كات بۆمن تەرخان بكن و لوتف بكن و ەلامێكى نامەكەم
 بدەنەو، من چاوەپوانى ئەو ەم لەئۆو ەيە كە بەناوى خزمەتى
 قورئانەو، چۆن بتوانم حەقیقەتەكانى ئیمان لەسەر شىوازىكى
 گونجاو لەگەڵ تیگەيشتنى مۆفەكانى ئەم سەردەمە باس بكن،
 چونكە من دەمەوێت دەست بەو ە بكن.

تكاپە مامۆستا، من لەم بارەدا بەموحتاجى جى مەهێلن.

بۆئەو ەيە بتوانم بەپروپەكێ شایەن بەپیرۆزى خزمەت بەردەوام بم
 داواى دوعا لەئۆو دەكەم، ەندێك لەگەورەكانم - لەو برايانەى كە زۆر
 باش لەخزمەت تیگەشتوون - پێیان وەم كە پێویست بەتەواوكردنى
 زانكۆ ناكات و پێشيان وەم كە ئاستى زانستى و ئامادەكیم بۆ
 خزمەتكردن گونجاو.

بێگومان من ەشتا لەو بارەيەو ە خۆم بەئیشكگرى بەردەم
 قوتابخانەى زانستیش نازانم و زۆر باش باوەریم بەو ەيە كە
 كەسێكى ەك ئۆو سنگ فراوان و پێگەيشتوو، ئەگەرچى لەزانكۆشدا
 نەتوانم بێمە قوتابى، دەتوانیتم ئەم برا عاجیزەى ەك قوتابىەكى
 مەعنەوى خۆى قبول بكات.

بئى تېيىنىيەشە خىصىيە كانتان و، ئەو سىنگ فراوانىيەى كە دەينويىن و
وہ لامە كانتان كە بە داواكارىيەكى زۆرەوہ چاۋەپىيان دەكەم
سوپاسگوزارى خۆم عەز دەكەم.

بەو بۆنەيەشەوہ وەكىلى سەلام بە لەخىزانەكەت كە بەشانازىيەوہ
وہك خوشكىكى گەورەى مەعنەوى خۆم قبولم كىرەوہ.

پېزو حورمەتى منيان پى بگەيەنەو پىيان بلى كە زۆر حەزم دەكرد
لەنزيكەوہ بيان ناسمو چاۋەپىيى دوعاى خىريان لى دەكەم.

مامۇستا، دەزانم كە لەكاتى زىپىنى ئىۋەم بەزىادەوہ كاركرد.
ئىۋە بەخوداى يەكتاۋ خاۋەن دەسەلات ئىمە دەسپىرم، لەخوا
دەپارپىمەوہ كە خەزمەتەپىرۆزە كانتان لە دەماغە تاريكە كاندا بېيتە
نوورىكى پرشىنگدار.

دەمەۋىت زۆر سەلامى دايكو باۋكى بەپىزىشم بەئىۋە پابگەيەنم.
براتان، بە سۆزدارىيەكى بىكۆتاۋە ئارەزوومەندى بەندايەتى ئەو
زاتەيە كە بەردەوامىمان لەسەر بىپارەكان پىدە بەخشىت و،
موحتاجى دۇعا كانتان..

خۆشەويستىيەكەى ناۋ دلم بەخودا دەسپىرم،
ئىۋەش ئەمانەتى ئەو دەكەم.

(ناۋەكەى پارپىزداۋە)

بائەوہی منی سوتاند،

ئۈۈش نہ سوتینیت

من ئیستا ھەلە ی ژیانم دەنوسمەوہو بۆ ئۈۈہی دەنیرم. ویستم
ئەو ھەلە یە ی کە من تیی کە وتم، ھیچ کچیکی گەنج تیی نہ کە ویت،
باکە سیکی تر ئەو ئازارانە نہ بینیت چونکہ زۆر بە سوئیہ.

من لە (بۆرسیہ) لە دایک بووم و ھەر لە ویش گەرە بووم،
کچە گەرە ی خیزانیکی مامناوہ ندبووم لە ئابوریدا. دوویرای بچوکتەر
لە خۆیشم ھەبوو.

کاتیکی دایکم وەفاتی کرد من لە کۆتا قۆناغی ناوہ ندیدا بووم و
براکانیشم ھیشتا لە سەرەتایی بوون.

باوکم زۆر خیرا هه لویستی کردو به تێپه پهبونی کاتیکی که م
به سه ر مردنی دایکدا ژنی هینایه وه .

وهك نه وهی به خه یالی ئیوه شدا دیت، له گه ل باوه ژنه تازه که ماندا
که وتینه کێشه وه، باوکم له ژیر هه پره شه کانی خانمه تازه کهیدا که
دهیوت: "هه موو شتیك به جی ده هیلم و ده پۆم." ئیمه ی پشت گوئ
خست، له بهر ئه وه پۆژانیکی زۆر سه ختمان به سه رده برد، من
له بهر ئه وهی ههستم به وه ده کرد، هه موو شته کانم له ناخی خۆمدا
حه شار ده دا. خۆم ده خزاند هه گۆشه یه ك و به رده وام فرمیسم
ده پشت و به دوا ی دانه واییه کدا ده گه پام، پهروه ردگارم نه و نازارانه
تووشی هه یج کچیکی کهنج نه کات.

پۆژانیکی زۆر سه خت بوون.

له سه ر سوورپهونی باوه ژنه که م، باوکم سه ره تا براکانمی دایه
(خانه ی بی سه ره پهرستان)، به لام له بهر فشاری زۆر وه ریگرتنه وه و
ناردنی بۆخانه ی بی نه وایان.

من سه بارهت به و پووداوه زۆر دلخۆش بووم، چونکه براکانم
له لیدان و ئیهانه و برسیتی پزگاریان بوو، به لام من له بهر ئه وهی
که وره تریبوم، له ماله وه مامه وه. به رده وام بووم له قبول کردنی
ستم و ئیهانه و فشاره سه خته کان. ته نها دلخۆشی و دانه واییم،

سەردانى براكانم بوو لە كۆتايى ھەفتەداو ئەو كاتژمىرانە بوو كە لە گەل
ئەوان بە سەرم دەبرد.

مامەم خوالىي پازى بىت، لەو پۆژانەدا زۆر يارمەتى ئىمەى دا.
خەرجى بە منىش و براكانىشم دەداو ھەولئى دەدا كە پىداو بىستىيە
خىراكانمان دەستبەجى بەيىتتەدى.

لە گەل ئەو ھەشدا بارى ئابووردى خۆيشى زۆر جىگىر نەبوو
خىزانە كەشى ئامۆژنە (سەچىل) بانگى دە كردىن بۆمالە ھە،
دەيناردىنە ھەمام و جلو بەرگەكانى بۆ دەشۆردىن، خوا
لە ھەردوو كيان پازى بىت.

سالانىك بەم شىۋەيە پى ئازار تىپەپىن.
چىتر ژيانى ئامادەيى ھەستەكانى كچىكى گەنج و خەيالە
پەمەيىيەكان دەستيان پى دە كرد، ئەو خەيالانەى كە دونىاي منيان
داپۆشيبوو.

برادەرەكانى دەورو بەرم زۆر دەمىك بوو، ھەشرو نەشرىان بە يارى
عیشق كردبوو، كورپىكىش ھەبوو كە ھەستى خۆشەويستى بۆمن
ھەبوو، بەلام من چاوم لە يەككى تىرپىبوو.
چاوم لە مامۆستاي جوگرافىامان بىرپىبوو.
بەلئى، من عاشقى مامۆستا كەم بووم، لە كاتىكدا ئەو لە بەر ئەو
حالى كە منى تىدا بووم بە نىيەتتىكى باشەو بەردەوام لىي دەپرسىم،

ئەمە ئەو شەبەبو كە پېيەن دەوت "عەشقى كۆپرەنە" بى خواردن و
خواردنەو بەردەوام بېرم لەو لەژيان لەگەل ئەو دەكرەوہ ..

زۆر باش دەمزانى كەئەوہ كاریكى باش نەبوو دەشمزانى كە بۆ
هەركەستىكم باس بكردايە، پێكەننى پېم دەهات بەلام تق وەرەو لەو
دەروونەم تېپكە كە گپى عەشق گرتبویەوہ ئەمە خۆشەوېستىيەك
بوو كە بەهەلە دەستى پى كردو بەهەلەش گەشەى كرد.

لەبەرئەوہى مامۆستاكەمان لەنزيك مالى ئىمە نىشتەجى بوو
لەپرگاو لەمىنى بوسدا زوو زوو چاومان بەيەك دەكەوت، لەهەر
بينىنیکيشدا گرنكى پى دەدام و پرسىارى لەكێشەكانم دەكرد، بەلام
بەهیچ شىوہەك تى نەدەگەيشت كەمن بۆى سوتاوم، منیش
نەمدەزانى چۆن تى بگەيەنم.

ماوہى سالىك بەم شىوہە تېپەپى ..

بۆسالى دووہم بېريارم دا بېۆم بۆلاى و هەستەكانى خۆمى بۆ
دەربېرم، ئەو پېويست بوو بەهەرنرخيك بېت ئاگادارى هەستەكانى من
بېت كەبەرامبەر ئەو هەمە.

وہ ك چۆن دەلێن "چاوى عىشق كۆپرە" بەپاستىش وایە،
لەبەرئەوہى نەمدەزانى كە خەرىكم چى دەكەم و بەبىرىكى ئارامەوہ
پلانم بۆ ئەنجامى ئەم كارەم دانەنابوو، هەستە كۆپرەكانم چىيان
بوتايە، منیش بۆ ئەولايە دەپۆيستم.

بەبېرۋاي من، ئەو پەيۋەندىيەى من بۇمامۇستاكەم حەزم پى دەكر
دو ھۆكارى سەرەكى ھەبوو، يەكەمیان: بەزەيى ھاتنەۋەى بەمنداو
ھاوكارى كردنم.

دوۋەمىش: من چىتر بىزار بووم، دەمويست ھەرچى زووترە
بېۋە شوپىنىكى ترو پزگارم بىيىت.

چوونە ژيانى ئەۋەۋەۋ ژيان لەگەل ئەۋدا ھەم واتاى ئەۋەبوۋكەمن
بەكورتە پىيەك لەۋ ئازارانە پزگارم دەبوۋ ھەم دەبوۋە ھاوسەرى
كەسىكى پۇشنىپرو مەدەنى.

بەلام لەۋ دىو ھەموو ئەۋ وردەكارىيە لۇژىكيانەۋە...
ئەۋشتەى ھەموو بىركردنەۋەى منى ۋەستاندبوو، ھۆگىرم بوو
بۇمامۇستاكەم.

پۇژىك كاتىك دووبارە بە مېنى بوس دەپۇشتىن، بەشەۋقىكى
زۆرەۋە ئارەقم دەركدبوو وتم:

—مامۇستا، دەمەۋىت سەبارەت بەباسىكى زۆر گرنگ لەگەلتاندا
قسەبكەم، ئايا دەتوانىت كەمىك لەكاتى خۆتم بدەيتى.

قبوۋلى كرد، ھەر ئەۋ پۇژە كاتژمىر ۱۲:۳۰ لەۋوۋى نەخشە
چاۋەپىنى دەكردم.

پۇيشتم بۇلاى..

ئەۋە بەشەۋقتىن ۋە ھەلەترىن ساتى ژيانم بوو.

ئىستا بىردەكەمە، ئەو بەپاستى شىتى بو! .
دانيشتىن، چايەكى خستە بەردەمەم دووبارە گرنگى بەكئىشەكانم
دەدا..

منىش دلوپ دلوپ ئارەقم لى دەچۇرا، بىرو مۇشم تەنھا لاي ئەو
پستەيە بو.

توانام نەبوو گوى بىستى هېچ قسەيەكى تر بىم.
ئەو پستەيە:

—مامۇستا من تۆم زۆر خوش دەوئىت..
زەردەخەنەيەكى كردو وتى:

بىگومان منىش تۆم زۆر خوشدەوئىت، تۆكچىكى زۆر وردىلەيت،
بەپشتىوانى خودا كئىشەكانت چارەسەر دەبن، ئەم پۇژانەت وەك
يادگار يىەكى شىرىن دىتەوە ياد.

چاوەكانم داخست و كۆتا هەولى خۇمدا:

—نەخىر مامۇستا، بەوشىوئەيە نىيە، من عاشقى ئىوهم ئەو سالتىك
تىپەپىو من جگەلە ئىوہ بىر لەكەسى تر ناكەمەو.

زۆر بەئارامى و پىگەيشتىوانە وەلامى دامەو:

—دەتوانم پىشېبىنى ئەو بكم، ئەو شتىكى سىروشتىيە، زۆر
لەقوتابىەكان هەستىان بەرامبەر مامۇستا نياز باشەكانيان هەيە،
بەلام ئەمە مەترسى هەيە.

مندالانە ھەلەم دایە ووتە:

—من ئامادەم بۆ ھەموو جۆرە مەترسییەك، بەلام تەكایە وەلامی
نەخێر بەمن مەدەن.

مامۆستاكەم بەردەوام لەژێرەو و دەھاتەو:

—زۆر باش لە تۆ تێدەگەم، تۆ پۆزانێکی سەخت تێدەپەرێنیت و
پێویستت بەكەسیكە ئاگاداریت بكات، گرنگی پێ دانەكەى منیشت
بەھەلە لێك داوەتەو، من تەنھا مامۆستای تۆم و هیچى تر. بەشیوازی
تر لێكى مەدەرەو.

خۆم بێ تاقت كردو دەستم كرد بەگریان:

—من بەھەموو شتێك پازیم، تەكایە پەتم مەكەرەو، ئەگینا ناتوانم
بژیم و خۆم دەكوژم.

وشەى خۆكوشتن مامۆستاكەمى زۆر ترساند، دەیویست بەجۆرێك
ئەو كێشەى چارەسەر بكات و باسى لەمەحالی ئێو كارە دەكرد.

دەیوت كە نایەوێت ھاوسەرگى بكات، جیاوازییەكى زۆرى تەمەن
لەنیوانماندا ھەى، ئەم ھاوسەرگىیە بەباشى ئاروات، ھەرەھا دایكو
باوكە بەتەمەنەكەى پێگە بەمە نادەن بەچەندین ھۆكارى تر باسى
لەمەحالی ئێو كارە كرد.

جیاپوینەو...

بەلەم مەن ئىيازى ئەو دەم نە بوۋاز لەو كارەم بەيىنم چوم بۇ مالىيان،
چاوم بەدايىكى كەوتو بابە تەكەم بۇ باس كىرد، پىموت كە ئەگەر
قبوۋلى بىكات دەبەمە كۆپلەو بەندە بۆي، زۆر پارامەو لىي...

لەكۆتايىدا مامۇستاكەم بەنابەدلى قايىل بوۋ لەدواي تەواو كىردى
ئامادەيى ھاوسەرگىرىمان كىرد.

بەلى، ئەو كىشەنەي كە بەخەيالىشىدا نەدەھاتن لەو دەو
دەستيان پى كىرد.

ئەو پازدە سال جىاوازى تەمەنەي نىوانمان لەھەرھەئسوكەوتو
ھەئسەنگاندن وداواكارىيەكماندا پەنگى دەدايەو.

لەھىچ بابەتەكدا ھىچ كات خالىتىكى ھاوبەشمان نەدەدۆزىيەو.

دايكو باوكە پىرەكەي لەمەن لەخەمەكانى مەن پازى نەبوۋن، جىا
لەوھەش سەردان و گىرنگىدان بەبراكانم كىشەكانى ئەوانى زىاتر كىردىو.
بەكورتى ئىمە ھاوسەرگىرىيەكى زۆر ھەلەمان كىرد.

مەندالىشمان نەبوۋ، ئەو ھاوسەرگىرىيە تەنھا دووسالى خاياندو بە
جىابوۋنەو كۆتايى ھات.

ئىشىكىم بۇ خۆم دۆزىيەو دەستەم بە كار كىردى براكانىشىم
ھىتايە لاي خۆم. دواترىش دوۋەم ھاوسەرگىرىم كىردى چوۋمە
دەرەوھى ولات. دەمەيىست ئەو بلىم: "سىجىرى (عیشق) كەم تا زۆر
خۆي دەكات بەناو دۇنياي ھەموو كىچىكى گەنجدا، ھەندىك جار ئەم

عیشقه گویٰ له عه قلۆ لۆژیک ناگریتو، بهرده وام هه له به عاشقه که ی دهکات، به لام بانه وه زۆر باش بزانی که ئه و که سانه ی جیاوازییه کی زۆری ته مه ن له نیاواندا یه هه یه و له ته مه نیکی لاییتیدان با هاوسه رگرییه کی له و جۆره نه که نو، ئاگیان له خۆیان بیت.

سه ره تا با ئه و شتانه پیکبخه ن که گه ره نته ژیا نیان دهکات وه ک خویندن و کار، دواتر بیر له هاوسه رگریی بکه نه وه.

بابیر له نزیکی له مامۆستا کانیان نه که نه وه، چونکه دوا ی هاوسه رگرییه کی له و شیوه یه که سیك نه بینراوه که به خته وه ربیت. هۆکاره که شی ئه وه یه که کاتیك قوتابیت و ابیر ده که یته وه که ئه و که سه با شترین که سی دونیا یه و بی که م و کورتیه، به لام دوا ی هاوسه گیری تووشی نا ئومیدییه کی گه و ره ده بیت، دوا ی ئه وه که ره سمیات له نیاواندا نامینیت زۆر شت که پیشتر نه تان دیوه دیته پیش چاوتان.

ئه وه ش خه م و خه فه تیکی زۆرتان تووش دهکات. به هیوا ی ئه وه م که هه موو قوتابییه کانتان ئه م پستانه بخویننه وه و ئه مه وه که وه سیه تیك قبول بکه نو هه مان هه له دوباره نه که نه وه. له گه ل پێژمدا...

(ناوه که ی پارێزراوه)

پیرست

- ۵ ..... نه مه وه سیتنامه ی تاوانباریکه
- ۳۸ ..... هاوسره که م به که م زانی
- ۴۶ ..... له بهرته وه ی به برده وامی چار له دهریوم ژیانم بوویه زیندان
- ۵۵ ..... بمکوژن! من شایسته ی ژیان نیم
- ۶۶ ..... ئازایه تیش به و شیویه؟!
- ۷۴ ..... به بیشه رمیک هه لئه له تام هه موو شتیکم له ده ستدا
- ۸۱ ..... یادگارییه کی ناگر ئاسا
- ۹۳ ..... مندا له که م له نه خورشخانه به جیهیشت و هه لهاتم
- ۱۰۱ ..... ژیانم گزرا
- ۱۰۸ ..... پارووی حه لال
- ۱۱۶ ..... تکایه هاوکاریم بکه ن
- ۱۳۴ ..... ئیمه قیمه تمان نه زانیوه
- ۱۳۹ ..... هه رکه سیک دوعای دایک ویاوکی بیگریته وه سه رکه وتوو ده بیئت
- هه رکه س پشت به خودا ببه ستیت ده بیاته وه وئه وه شی پشت به به بنده کانی خودا
- ۱۴۵ ..... ببه ستیت له ناوده چیت
- ۱۵۱ ..... ژوانه پر نه نینیه که
- ۱۵۶ ..... چۆن ده توانم پزگارمبیئت له ئالوده بوون به ته ماشاگردنی وینه بن ئابرووه کان
- ۱۶۲ ..... بوومه قوربانی هه له کانی خۆم
- ۱۶۸ ..... له وه ده ترسم باوکم به بی ئیمانی بهوات
- ۱۷۴ ..... له گه ل دایک و باوکم پیک ناکه وم
- ۱۸۱ ..... زامی دلێک
- ۱۸۷ ..... خۆشه ویستی دلم
- ۱۹۱ ..... بانه وه ی منی سوتاند، ئیوهش نه سوتینیت
- ۲۰۰ ..... پیرست

İBRET VE GÖZYAŞI

VASIYET

HALİT ERTUĞRUL

ئەم كىتەبە دەبىتتە ۋەسىيەتلىك بۇ ھەمموان ..
كىتەبى ۋەسىيەت، ئەو بەرھەمىيە كە چىرۆكى راستەقىيەت ۋە بۇ ھەمموان
خۇيىنەرەكانمانى پېشىنار دەكەين كە بېخوئىنەرە.
ۋەسىيەت، خەيال ۋە ھەسرەت ۋە ئازارى ھەمموان ئەو كەسانەيە كە لەم كۆمەلگەيەدا
دەزىن.. ۋەسىيەت، ھاۋارو ئالەي "ئىمە كرەمان، ئىۋە مەيكەن!" ۋە دەنگى يارمەتى
ئەو كەسانەيە كە قورىيانىيە ھەلەكانى خۇيانن، بە تايىبەتېش ھاۋارى ئەو كەنجانەيە
كە زىيانان تارىك بوۋە..
ۋەسىيەت، دوايىن ئالە ۋە دوايىن پارانەۋى ئەو بىن چارنەيە كە ھۇشيان لەدەست
داۋەو دلىان تىكچوۋە. جەرگيان پارچە پارچە بوۋە. ھەروەھا لە گىزەلۈكەي
بېچارەيىدا دەتلىنەرە.. ۋەسىيەت نامە، دوايىن داۋاكارى ۋە دوايىن ئارەزۋى
كەسانىكە كە لەناۋ بىلىسەي ئاگرى گوناھەكانياندا دەسۋىتىن.
ئەو نمونانەي كە لە كىتەبى ۋەسىيەت دا ھەلېزىرلارۋن ئەۋەندە ئاشنان ۋە ئەۋەندە
باسكەلىكى گرنگن لەناۋ ھەمموان خىزانىكدا، كە ناكىت كەسىك بىانخوئىنەرەۋە
كارىگەرى لەسەرى درۋىست نەكات ۋە نەبىتە ۋانەۋ پەند بۇيان.
ئەو ھەلەنەي كە لە گەنجىتېدا ۋە بە خەيالى شىتەنەرە دەكرىن، ئەو گوناھانەي كە
ئەنجام دەدرىن ۋە ئەو درامايانەي كە لە بەرامبەردا توۋشى خىزانەكانيان دەبىت بە
ھەمموان راستىيەكانەرە خراۋەتە بەردىدى خۇيىنەرەن.
ۋەسىيەت، ۋانەيەكى زىيان ۋە نەخشەيەكى رىگايە كە پىۋىستە پېش ئەۋەي توۋش بېن
بېخوئىنەرە.. ۋەسىيەت نامە، دەبىتتە ۋەسىيەتلىك بۇ ھەمموان..
كەۋاتە ھەرموون...

ISBN 0-0107-0000-5

9 780010 700008

نرخى (۳۰۰۰) دىنارە

ئاۋەتلىك رەڭلىك نەۋىزى

ARA Media Center
ara.m@hotmail.com

